

NOVA BANKA A.D. BANJA LUKA

**Finansijski izvještaji
za godinu koja se završila
31. decembra 2020. godine i
Izveštaj nezavisnog revizora**

Sadržaj:

Izveštaj nezavisnog revizora	1 - 5
Finansijski izvještaji:	
Izveštaj o bilansu uspjeha i ostalom ukupnom rezultatu	6
Izveštaj o finansijskoj poziciji	7
Izveštaj o promjenama na kapitalu	8
Izveštaj o tokovima gotovine	9
Napomene uz finansijske izvještaje	10 - 101

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Akcionarima Nove banke a.d. Banja Luka

Mišljenje

Obavili smo reviziju finansijskih izvještaja Nove banke a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: "Banka"), koji obuhvataju izvještaj o finansijskoj poziciji na dan 31. decembar 2020. godine, izvještaj o bilansu uspjeha i o ostalom ukupnom rezultatu, izvještaj o promjenama u kapitalu i izvještaj o tokovima gotovine za godinu koja je tada završila, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika i ostalih napomena.

Prema našem mišljenju, priloženi finansijski izvještaji fer prezentiraju, u svim značajnim odrednicama, finansijsku poziciju Banke na dan 31. decembra 2020. godine i njenu finansijsku uspješnost, te njene novčane tokove za tada završenu godinu, u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj.

Osnova za mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu s Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS). Naše odgovornosti prema tim standardima su dalje opisane u našem izvještaju u odjeljku *Odgovornosti Revizora za reviziju finansijskih izvještaja*. Nezavisni smo od Banke u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe Odbora za međunarodne standarde etike za računovođe (IESBA Kodeksom) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su ona pitanja koja su bila, po našem profesionalnom rasuđivanju, od najveće važnosti za reviziju finansijskih izvještaja tekućeg perioda. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formiranju našeg mišljenja o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA

Nadzornom odboru i akcionarima Nove banke a.d. Banja Luka (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Umanjenje vrijednosti kredita i potraživanja od komitenata (očekivani kreditni gubici)

U svojim finansijskim izvještajima za godinu koja je završila 31. decembra 2020., Banka je iskazala kredite i potraživanja od komitenata u iznosu od 1.536.037 hiljada KM i ukupne očekivane kreditne gubitke u iznosu od 103.712 hiljada KM.

Ključno revizijsko pitanje

Kreditni rizik predstavlja jednu od najvažnijih vrsta finansijskih rizika kojima je Banka izložena. Stoga je utvrđivanje odgovarajućih metoda i modela od strane Uprave za mjerenje i upravljanje kreditnim rizikom jedno od najvažnijih područja u zaštiti kapitala Banke. Kao dio procesa upravljanja kreditnim rizikom, odgovarajuće utvrđivanje i mjerenje umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke predstavlja jedno od ključnih razmatranja Uprave.

Prilikom određivanja vremena i iznosa rezervisanja za očekivane kreditne gubitke na kreditima klijentima, Uprava donosi značajne prosudbe u odnosu na sljedeća područja:

- Korištenje historijskih podataka u procesu određivanja parametara rizika;
- Procjena kreditnog rizika koji se odnosi na izloženost;
- Procjena raspodjele po nivoima kreditnog rizika;
- Procjena važnosti naknadnih promjena kreditnog rizika izloženosti u svrhu utvrđivanja da li je došlo do značajnog povećanja kreditnog rizika, što dovodi do promjena u raspodjeli po nivoima i potrebnog mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka za vijek trajanja instrumenta;
- Procjena budućih informacija, uključujući utjecaj pandemije COVID-19;
- Očekivani budući novčani tokovi iz poslovanja;
- Vrednovanje kolaterala i procjena perioda realizacije pojedinačno procijenjenih kreditno umanjenih izloženosti.

Budući da određivanje odgovarajućih umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima zahtijeva upotrebu složenih modela (koji generalno zavise od IT elemenata) i značajnih procjena Uprave, postupak mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka može biti izložen pristrasnosti Uprave. Ova činjenica dovela je do utvrđivanja umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima od kupaca, priznatih u skladu s zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj, kao ključno revizijsko pitanje u našoj reviziji finansijskih izvještaja za godinu koja je završila 31. decembra 2020. godine.

Kako smo pristupili ključnom revizijskom pitanju tokom naše revizije

Kako bismo adresirali rizike povezane s umanjenjem vrijednosti za očekivane kreditne gubitke po kreditima i potraživanjima od kupaca, koji su identifikovani kao ključna revizijska pitanja, osmislili smo revizijske postupke koji su nam omogućili da pribavimo dovoljno odgovarajućih revizijskih dokaza za svoj zaključak.

Obavili smo sljedeće revizijske postupke u odnosu na područje kredita:

- Pregled metodologije Banke za priznavanje umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke i poređenje pregledane metodologije sa zahtjevima MSFI 9 i mjerodavnim propisima Republike Srpske;
- Sticanje razumijevanja kontrolnog okruženja i internih kontrola koje je uspostavila Uprava u procesu mjerenja umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke, uključujući korištene aplikacije i informacione alate tehnologije i pripadajuće interne kontrole;
- Ocjena dizajna i ispitivanje primjene identifikovanih internih kontrola relevantnih za postupak mjerenja umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke;
- Testiranje identifikovanih relevantnih kontrola za operativnu učinkovitost;
- Provođenje testova priznavanja i mjerenja umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na uzorku kredita dodijeljenih u Nivo 1 i 2, s naglaskom na:
 - i. pristup koji je primijenila banka u raspodjeli po nivoima i prelaske između nivoa;
 - ii. pretpostavke koje Uprava koristi u modelima mjerenja očekivanih kreditnih gubitaka;
 - iii. kriterije za određivanje značajnog povećanja kreditnog rizika, uključujući utjecaj COVID-19;

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (NASTAVAK)

Akcionarima Nove banke a.d. Banja Luka (nastavak)

Ključna revizijska pitanja (nastavak)

Umanjenje vrijednosti kredita i potraživanja od komitenata (očekivani kreditni gubici) (nastavak)

Uprava je dala više informacija u napomenama 3.10 - Finansijski instrumenti - Priznavanje i odmjeravanje, 3.12 - Obezvrjeđenje kredita i plasmana bankama i komitentima 14 - Neto rashodi umanjenja vrijednosti i rezervisanja za očekivane kreditne gubitke, 19 - Krediti i dospjela potraživanja po kreditima, i 36.2 - Kreditni rizik.

- iv. pretpostavke primijenjene za izračunavanje vjerovatnosti neispunjenja obaveza tokom vijeka trajanja instrumenta;
 - v. metode primijenjene za izračunavanje gubitaka uslijed neispunjavanja obaveza;
 - vi. metode koje se primjenjuju za uključivanje informacija o budućnosti, uključujući utjecaj COVID-19;
 - vii. ponovni izračun očekivanih kreditnih gubitaka na odabranom uzorku.
 - viii. analiza izloženosti s odobrenim moratorijima i njihova prihvatljivost, uzimajući u obzir regulatorno prenošenje
 - ix. procjena prikladnosti prelaza između nivoa i raspodjele izloženosti s odobrenim moratorijima
- Provođenje testova priznavanja i mjerenja umanjenja vrijednosti za očekivane kreditne gubitke na uzorku pojedinačno procijenjenih neprihodujućih kredita dodijeljenih u Nivo 3, koji su uključivali:
 - i. Procjenu finansijske pozicije i uspješnosti zajmoprimca na osnovu najnovijih kreditnih izvještaja i dostupnih informacija;
 - ii. Procjenu prosudbi i pretpostavki primijenjenih u izračunavanju i mjerenju očekivanih budućih novčanih tokova iz poslovanja uzimajući u obzir finansijsku poziciju i uspješnost zajmoprimca u trenutnom ekonomskom okruženju pod utjecajem COVID-19;
 - iii. Pregled i procjenu očekivanih budućih novčanih tokova od kolaterala i procijenjenog perioda realizacije;
 - iv. Analiza izloženosti s odobrenim moratorijima i prihvatljivost istih, uzimajući u obzir regulatorno prenošenje
 - v. Procjena prikladnosti prelaza između nivoa i raspodjele izloženosti s odobrenim moratorijima.

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (NASTAVAK)

Akcionarima Nove banke a.d. Banja Luka (nastavak)

Odgovornost Uprave i Nadzornog odbora za finansijske izvještaje

Uprava je odgovorna za sastavljanje i fer prezentiranje finansijskih izvještaja u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj, kao i za one interne kontrole koje Uprava smatra neophodnim za pripremanje finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili grešaka.

U sastavljanju finansijskih izvještaja, Uprava je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Banke da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezanih s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove zasnovane na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava ili namjerava likvidirati Banku ili prekinuti poslovanje, ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovila Banka.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steći razumno uvjerenje o tome jesu li finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prevare ili pogreške i izdati izvještaj nezavisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je visok nivo uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MReVŠ-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prevare ili pogreške i smatraju se značajnim ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbiru, utiču na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MReVŠ-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Mi također:

- Prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza finansijskih izvještaja, zbog prevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorenje, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaženje internih kontrola.
- Stičemo razumijevanje internih kontrola relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u datim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o efikasnosti internih kontrola Banke.
- Ocjenjujemo primjerenost korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava.
- Zaključujemo o primjerenosti korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s događajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju u sposobnost Banke da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtijeva da skrenemo pozornost u našem izvještaju nezavisnog revizora na povezane objave u finansijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifikiramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg izvještaja neovisnog revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu uzrokovati da Banka prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenoj osnovi.
- Ocjenjujemo cjelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj finansijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li finansijski izvještaji transakcije i događaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i onima u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tokom naše revizije.

Mi također dajemo izjavu onima koji su zaduženi za upravljanje da smo postupili u skladu s relevantnim etičkim zahtjevima u vezi s nezavisnošću i da ćemo komunicirati s njima o svim odnosima i drugim pitanjima za koja se može razumno smatrati da utiču na našu nezavisnost, kao i, gdje je primjenjivo, o povezanim zaštitama.

(nastavlja se)

IZVJEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA (NASTAVAK)

Akcionarima Nove banke a.d. Banja Luka (nastavak)

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izvještaja (nastavak)

Između pitanja o kojima se komunicira s onima koji su zaduženi za upravljanje, mi određujemo ona pitanja koja su od najveće važnosti u reviziji finansijskih izvještaja tekućeg perioda i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ta pitanja u našem izvještaju nezavisnog revizora, osim ako zakon ili regulativa sprječava javno objavljivanje pitanja ili kada odlučimo, u iznimno rijetkim okolnostima, da pitanje ne treba saopćiti u našem izvještaju nezavisnog revizora jer se razumno može očekivati da bi negativne posljedice saopćenja nadmašile dobrobiti javnog interesa od takvog izvještavanja.

Partner u reviziji odgovoran za angažman koji rezultira ovim izvještajem nezavisnog revizora je Sabina Softić.

Ranko Travar, direktor

Sabina Softić, partner i ovlašteni revizor

Deloitte d.o.o. Banja Luka

Braće Mažar i majke Marije 58 i 60

Banja Luka, Bosna i Hercegovina

3. mart 2021. godine

IZVJEŠTAJ O BILANS USPJEHA I OSTALOM UKUPNOM REZULTATU
Za godinu koja se završila 31. decembra
(U hiljadama BAM)

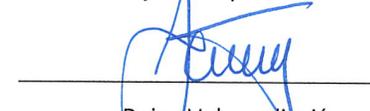
	<i>Napomena</i>	<i>2020.</i> <i>000 BAM</i>	<i>2019.</i> <i>000 BAM</i>
Prihodi od kamata	6	75.586	76.413
Rashodi od kamata	7	(17.602)	(20.640)
Neto prihodi od kamata		57.984	55.773
Prihodi od naknada i provizija	8	31.508	31.506
Rashodi od naknada i provizija	9	(13.165)	(13.020)
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija		18.343	18.486
Neto prihod od kursnih razlika	10	3.870	4.406
Ostali operativni prihodi	11	8.433	10.446
Operativni i ostali rashodi	12	(52.023)	(55.105)
Obezbvrđenje stečene materijalne aktive	13	(12.587)	(18.794)
Dobit prije umanjnja vrijednosti i rezervisanja		24.020	15.212
Neto rashodi umanjnja vrijednosti i rezervisanja	14	(10.805)	(1.130)
Dobit prije oporezivanja		13.215	14.082
Porez na dobit	15	(591)	(1.904)
Dobit tekuće godine		12.624	12.178
Ostali dobiti i gubici u periodu, neto od poreza			
<i>Stavke koje mogu biti naknadno reklasifikovane u dobitke ili gubitke:</i>			
- Dobitak po osnovu promjene finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat			
		2.162	2.118
Ukupan rezultat za obračunski period		14.786	14.296
Zarada po akciji	29	0,09	0,09

Napomene na narednim stranicama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

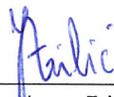
Ovi finansijski izvještaji su usvojeni od strane Uprave Banke, dana 16. februara 2021. godine.

Potpisano u ime Nove banke a.d. Banja Luka:

 Siniša Adžić
 Predsjednik Uprave Banke

 Dejan Vukosavljević
 Član Uprave Banke

 Jasna Zrilić
 Član Uprave Banke

 Borislav Trampa
 Član Uprave Banke

IZVJEŠTAJ O FINANSIJSKOJ POZICIJI

Na dan 31. decembra

(U hiljadama BAM)

	<i>Napomena</i>	2020. 000 BAM	2019. 000 BAM
AKTIVA			
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	16	300.810	260.978
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	17	202.148	185.194
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	18	11.418	10.688
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	18	270.050	234.980
Plasmani drugim bankama		263	99
Kreditni i dospjela potraživanja po kreditima	19	1.432.325	1.372.750
Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	20	51.984	56.039
Nematerijalna ulaganja	21	2.830	2.547
Ostala potraživanja i AVR	22	45.473	55.500
UKUPNA AKTIVA		2.317.301	2.178.775
PASIVA			
Obaveze			
Depoziti komitenata	23	1.771.271	1.678.913
Obaveze po uzetim kreditima	24	279.301	247.070
Rezervisanja na stavke vanbilansa	25	1.438	1.049
Ostale obaveze i PVR	26	43.158	45.204
Odložene poreske obaveze	15	502	31
Subordinirani dug (dopunski kapital)	27	37.600	37.600
Ukupno obaveze		2.133.270	2.009.867
Kapital			
Akcijski kapital	28	164.638	134.638
Emisiona premija		(6.930)	8.070
Rezerve iz dobiti		9.336	8.727
Revalorizacione rezerve		4.320	2.158
Regulatorne rezerve za kreditne gubitke		-	-
Neraspoređena dobit		12.667	15.315
Ukupan kapital		184.031	168.908
UKUPNA PASIVA		2.317.301	2.178.775

Napomene na narednim stranicama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

IZVJEŠTAJ O PROMJENAMA NA KAPITALU
Za godinu koja se završila 31. decembra
(U hiljadama BAM)

u 000 BAM

	Akcijski kapital - obične akcije	Emisiona premija	Rezerve iz dobiti	Neraspoređena dobit	Regulatorne rezerve za kreditne gubitke	Revalorizacione rezerve	Ukupno
Stanje na dan 01.01.2019. godine	134.638	8.070	8.562	10.700	(7.398)	40	154.612
Raspored dobiti (napomena 28):							
- Regulatorne rezerve za kreditne gubitke	-	-	-	(7.398)	7.398	-	-
- Prenos na zakonske rezerve	-	-	165	(165)	-	-	-
Dobit tekuće godine	-	-	-	12.178	-	-	12.178
Ostali dobiti i gubici u periodu, neto od poreza:							
Dobitak po osnovu promjene fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	-	2.118	2.118
Stanje na dan 31.12.2019. godine	134.638	8.070	8.727	15.315	-	2.158	168.908
Stanje na dan 01.01.2020. godine	134.638	8.070	8.727	15.315	-	2.158	168.908
Prva primjena Odluke ABRS – početno stanje na dan 01. januar 2020. godine (napomena 2.1)	-	-	-	-	(14.663)	-	(14.663)
Raspored dobiti (napomena 28):							
- Emisija akcija (XXIII)	30.000	(15.000)	-	-	-	-	15.000
- Regulatorne rezerve za kreditne gubitke	-	-	-	(14.663)	14.663	-	-
- Prenos na zakonske rezerve	-	-	609	(609)	-	-	-
Dobit tekuće godine	-	-	-	12.624	-	-	12.624
Ostali dobiti i gubici u periodu, neto od poreza:							
Dobitak po osnovu promjene fer vrijednosti finansijske imovine po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	-	-	-	-	-	2.162	2.162
Stanje na dan 31.12.2020. godine	164.638	(6.930)	9.336	12.667	-	4.320	184.031

Napomene na narednim stranicama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

IZVJEŠTAJ O TOKOVIMA GOTOVINE
Za godinu koja se završila 31. decembra
(U hiljadama BAM)

	2020. 000 BAM	2019. 000 BAM
Novčani tokovi iz poslovnih aktivnosti		
Prilivi kamata, naknada i provizija po kreditima i poslovima lizinga	105.648	110.791
Isplate kamata	(12.959)	(16.693)
Naplate po kreditima koji su ranije bili otpisani (glavnica i kamata)	1.400	1.436
Novčane isplate zaposlenima i dobavljačima	(53.356)	(50.247)
Novčane pozajmice i krediti dati klijentima i naplate istih	(84.489)	(206.374)
Depoziti klijenata	92.358	158.580
Plaćeni porez na dobit	(1.935)	(2.033)
Neto novčana sredstva iz poslovnih aktivnosti	46.667	(4.540)
Novčani tokovi iz aktivnosti investiranja		
Kratkoročni plasmani finansijskim institucijama	1.716	25
Prilivi dividendi	119	201
Kupovina nematerijalne aktive	(1.222)	(351)
Kupovina materijalne aktive	(2.217)	(4.298)
Prodaja/kupovina drugih ulaganja	(34.632)	14.145
Neto novčana sredstva iz aktivnosti investiranja	(36.236)	9.722
Novčani tokovi iz aktivnosti finansiranja		
Primici od izdavanja akcija	15.000	-
Uzete pozajmice, neto (kreditne linije i subordinirani dug)	27.834	35.473
Isplata dividendi	-	(1)
Neto novčana sredstva iz aktivnosti finansiranja	42.834	35.472
Neto porast novčanih sredstava i novčanih ekvivalenata	53.265	40.654
Novčana sredstva i novčani ekvivalenti na početku perioda	446.255	401.195
Efekti promjene deviznih kurseva novčanih sredstava i novčanih ekvivalenata	3.870	4.406
Novčana sredstva i novčani ekvivalenti na kraju perioda	503.390	446.255

Napomene na narednim stranicama čine sastavni dio ovih finansijskih izvještaja

1. OSNOVNE INFORMACIJE

Nova Banka a.d. Banja Luka (u daljem tekstu: „Banka“) je osnovana u oktobru 1992. godine i upisana u sudski registar rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini br. Fi-292/92, pod nazivom Eksim banka a.d. Bijeljina. Rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini br. Fi-352/94 iz jula 1994. godine izvršena je promjena naziva Banke u Eksport-import Banka a.d. Bijeljina, dok je Rješenjem Osnovnog suda u Bijeljini br. Fi-598/99 od 17. juna 1999. godine izvršen upis promjene naziva Banke u Nova banka a.d. Bijeljina. Banka je u 2007. godini Rješenjem Osnovnog suda u Banjoj Luci promijenila sjedište i posluje pod nazivom Nova banka a.d. Banja Luka.

U decembru 2002. godine, Skupština Banke je donijela odluku o statusnoj promjeni pripajanja Agroprom Banke a.d. Banja Luka, a od 01. januara 2003. godine Agroprom Banka a.d. Banja Luka posluje u sastavu Banke.

U 2020. godini Banka je imala značajne promjene u strukturi kapitala. Krajem novembra 2020. godine okončan je postupak preuzimanja, te je većinski vlasnik postalo preduzeće MG Mind doo sa 86,85% učešća u kapitalu. Takođe, u decembru 2020. okončan je i postupak dokapitalizacije Banke, čime je većinski vlasnik povećao učešće u kapitalu na 88,87%. Više informacija je predstavljeno u napomeni 28.

U 2020. godini Banka je imala nekoliko promjena u Upravi Banke, tako da je u januaru mjesecu 2020. godine broj članova Uprave Banke povećan na 4 člana (Upravi su se pridružili Dejan Vukosavljević i Borislav Trampa, a otišao je Igor Jovičić). U septembru mjesecu 2020. godine, odlaskom tadašnjeg predsjednika Uprave Banke, mr Srđana Kondića, broj članova Uprave Banke se smanjuje na 3, a član Uprave Banke, Jasna Zrilić, preuzima funkciju vršioca dužnosti predsjednika Uprave Banke, da bi nakon isteka tromjesečnog perioda bila imenovana i za predsjednika Uprave Banke.

Početak 2021. godine je obilježila još jedna promjena u Upravi Banke, budući da je za predsjednika Uprave izabran Siniša Adžić, te su u vrijeme sačinjavanja ovog Izvještaja Upravu Banke činili predsjednik, Siniša Adžić i članovi Uprave Banke, Jasna Zrilić, Dejan Vukosavljević i Borislav Trampa. Na dan izdavanja izvještaja Nadzorni odbor, Upravu Banke i Odbor za reviziju čine sljedeći članovi:

Nadzorni odbor:

Goran Radanović	Predsjednik Nadzornog odbora	11.05.2019-11.05.2023.
Ljupko Miletić	Član Nadzornog odbora	11.05.2019-11.05.2023.
Branko Krsmanović	Član Nadzornog odbora	11.05.2019-11.05.2023.
Miroslav Lazarević	Član Nadzornog odbora	11.05.2019-11.05.2023.
Avram Milenković	Član Nadzornog odbora	11.05.2019-11.05.2023.

Uprava:

Siniša Adžić	Predsjednik Uprave Banke	19.02.2021-31.12.2022.
Jasna Zrilić	Član Uprave Banke	01.01.2019-11.09.2020.
	v.d. predsjednik Uprave Banke	12.09.2020-13.12.2020.
	Predsjednik Uprave Banke	14.12.2020-18.02.2020.
	Član Uprave Banke	19.02.2020-31.12.2020.
Dejan Vukosavljević	Član Uprave Banke	16.01.2020-31.12.2022.
Borislav Trampa	Član Uprave Banke	16.01.2020-31.12.2022.
Srđan Kondić	Pedsjednik Uprave Banke	01.01.2019-11.09.2020.

Odbor za reviziju:

Siniša Mutić	Predsjednik Odbora za reviziju	18.06.2019-18.06.2023.
Radmila Bajić	Član Odbora za reviziju	18.06.2019-18.06.2023.
Aleksandra Grčić	Član Odbora za reviziju	18.06.2019-18.06.2023.

1. OSNOVNE INFORMACIJE (NASTAVAK)

Banka je registrovana u Republici Srpskoj za obavljanje svih bankarskih poslova: depozitne poslove, kreditne poslove, garancijske poslove, poslove sa efektivom, devizne i mjenjačke poslove, emisione i depo-poslove, poslove platnog prometa, poslove posredovanja u trgovini hartijama od vrijednosti, kupovinu i naplatu potraživanja i druge bankarske i finansijske poslove u skladu sa Zakonom o bankama Republike Srpske.

Sjedište Banke je u Ulici Kralja Alfonsa XIII broj 37 A, Banja Luka.

Banka posluje preko Centrale sa sjedištem u Banjoj Luci i trinaest filijala koje su locirane u Bijeljini, Banjoj Luci, Istočnom Sarajevu, Zvorniku, Brčkom, Trebinju, Doboju, Sarajevu, Tuzli, Mostaru, Foči, Prijedoru i Mrkonjić Gradu i posebnog organizacionog dijela za trgovanje hartijama od vrijednosti – Broker Nova.

Poslovi Banke podijeljeni su po sektorima i samostalnim odjeljenjima.

Na dan 31. decembra 2020. godine Banka je imala 715 radnika (31. decembra 2019. godine: 718 radnika).

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD

2.1. Izjava o usaglašenosti

Finansijski izvještaji Banke pripremljeni su u skladu sa zakonskom računovodstvenom regulativom primjenjivom na banke u Republici Srpskoj („RS“), koja se zasniva na Zakonu o računovodstvu i reviziji RS, Zakonu o bankama RS i podzakonskim propisima Agencije za bankarstvo RS donesenim na osnovu pomenutih zakona („ABRS“).

- Zakon o računovodstvu i reviziji RS propisuje pripremu finansijskih izvještaja u skladu sa Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja („MSFI“).
- Zakon o bankama RS propisuje pripremu godišnjih finansijskih izvještaja u skladu sa prethodno pomenutim Zakonom o računovodstvu i reviziji RS, ovim zakonom, te podzakonskim aktima donesenim na osnovu oba zakona.
- Agencija za bankarstvo RS je usvojila Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Odluka“), koja je stupila na snagu 1. januara 2020. godine, koja je rezultirala određenim razlikama proisteklim iz izračuna umanjenja vrijednosti za kreditne gubitke u odnosu na zahtjeve MSFI 9: „Finansijski instrumenti“ („MSFI 9“), kao i na uticaj Odluke na vrednovanje nefinansijske imovine proistekle iz kreditnih poslova (a čije vrednovanje je u djelokrugu drugih relevantnih MSFI).

Banka je u skladu sa odredbama Odluke, na dan 31.12.2020. godine formirala veća umanjenja vrijednosti za kreditne gubitke u iznosu od 22.472 hiljade BAM u odnosu na iznos dobijen izračunom koji je rezultat metodologije i modela Banke, interno razvijenih prema zahtjevima MSFI 9. Navedena razlika proizašla je iz sljedećih razloga:

- primjene minimalnih stopa umanjenja vrijednosti propisanih članom 23. Odluke za izloženosti u nivou kreditnog rizika 1 u iznosu od 3.197 hiljada BAM,
- primjene minimalnih stopa umanjenja vrijednosti propisanih članom 24. Odluke za izloženosti u nivou kreditnog rizika 2 u iznosu od 833 hiljade BAM,
- primjene minimalnih stopa umanjenja vrijednosti propisanih članom 25. Odlukom za izloženosti u nivou kreditnog rizika 3 (nekvalitetnu imovinu) u iznosu od 18.409 hiljada BAM, od čega se iznos od 12.785 hiljada BAM odnosi na izloženosti koje nisu obezbjeđene prihvatljivim kolateralom, iznos od 5.624 hiljade BAM na izloženosti koje su obezbjeđene prihvatljivim kolateralom. Banka ne priznaje kamatu za neprihodujući portfolij po unwinding principu.
- primjene minimalnih stopa umanjenja vrijednosti propisanih članom 26. za potraživanja od kupaca, potraživanja po osnovu faktoringa i finansijskog lizinga i ostala potraživanja u iznosu od 33 hiljade KM.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.1. Izjava o usaglašenosti (nastavak)

Banka je u skladu sa članom 32. Odluke prikazala manju vrijednost stečene materijalne imovine za iznos od 17.684 hiljada BAM u odnosu na vrijednost te imovine koja bi se prikazala u skladu sa MSFI (35.774 hiljada BAM); čime vrijednost stečene materijalne imovine na 31. decembar 2020. godine iznosi 18.089 hiljada BAM (vidi Napomenu 22.). U skladu sa Odlukom, kako ne bi iskazivala prihod po osnovu sticanja imovine do njene stvarne prodaje / realizacije, Banka je stečenu materijalnu imovinu inicijalno evidentirala po nižoj vrijednosti od neto knjigovodstvenoj vrijednosti potraživanja koje je stekla u postupku naplate potraživanja ili procijenjenoj fer vrijednosti umanjenoj za troškove prodaje (Napomena 3.17).

Navedena razlika nastala je po osnovu imovine:

- koja je stečena u posljednje tri godine u iznosu od 8.518 hiljada BAM,
- koja je stečena u periodu dužem od tri godine u iznosu od 9.166 hiljada BAM.

Prva primjena Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka

Implementacija usvajanja novog regulatornog okvira izvršena je 1. januara 2020. godine u sljedećim koracima:

- Doknjižavanje dodatnog iznosa rezervisanja do 100% iznosa nekvalitetne izloženosti po osnovu kamate u ukupnom iznosu od 891 hiljada BAM na teret zadržane dobiti;
- Knjiženje umanjenja vrijednosti izračunatog uzimajući u obzir minimalne stope propisane Odlukom, u ukupnom iznosu od 14.663 hiljada BAM na teret zadržane dobiti;
- Računovodstveni otpis bilansnih potraživanja koja ispunjavaju uslove predviđene Odlukom, u ukupnom iznosu od 19.907 hiljada BAM. Uslovi za provođenje računovodstvenog otpisa opisani su u napomeni "19 c) Umanjenje vrijednosti".

Prethodno opisane razlike između zakonske računovodstvene regulative primjenjive na banke u RS i zahtjeva za priznavanjem i mjerenjem po Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja imale su za rezultat sljedeće efekte*:

	1. januar 2020.	31. decembar 2020.
Imovina (napomene 19 i 22)	(14.106)	39.568
Obaveze (napomena 25)	(557)	588
Kapital	(14.663)	40.156

godina koja završila 31. decembra 2020.

Finansijski rezultat prije oporezivanja 53.371

* Napomena: pozitivan iznos predstavlja povećanje vrijednosti, a negativan smanjenje vrijednosti

2.2. Osnove vrednovanja i sastavljanja finansijskih izvještaja

Finansijski izvještaji Banke su pripremljeni po načelu nabavne vrijednosti (istorijskog troška), izuzev ako nije drugačije naznačeno u računovodstvenim politikama u nastavku. Istorijski trošak je generalno zasnovan na fer vrijednosti naknade plaćene u zamjenu za robu i usluge.

Fer vrijednost je cijena koju bi primili od prodaje imovine ili platili za prenos obaveza u uobičajenoj transakciji između tržišnih učesnika na dan vrednovanja, bez obzira da li je ta cijena direktno provjerljiva ili procijenjena korišćenjem drugih tehnika vrednovanja. Prilikom procjenjivanja fer vrijednosti imovine ili obaveza, Banka uzima u obzir one karakteristike imovine ili obaveza koje bi uzeli u obzir i drugi učesnici na tržištu prilikom određivanja cijene imovine ili obaveza na datum vrednovanja.

Banka je prilikom sastavljanja izvještaja o tokovima gotovine koristila direktni metod izvještavanja o tokovima gotovine.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.3. Funkcionalna valuta i valuta prezentacija

Iznosi u priloženim finansijskim izvještajima su izraženi u hiljadama Konvertibilnih maraka (BAM), ako nije drugačije navedeno. Konvertibilna marka predstavlja funkcionalnu i zvaničnu izvještajnu valutu u Republici Srpskoj i Bosni i Hercegovini.

2.4. Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS")

Primjena novih i izmjena postojećih standarda, koji su stupili na snagu

Sljedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja koje je izdao Odbor za međunarodne računovodstvene standarde bili su na snazi za tekući izvještajni period:

- Izmjene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ i MRS 8 „Računovodstvene politike, promjene računovodstvenih procjena i greške“ – Definicija materijala – usvojeno u EU 29. novembra 2019. godine (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2020.),
- Izmjene MSFI 3 „Poslovna spajanja“ – Definicija poslovanja – usvojeno u EU 21. aprila 2020. godine (na snazi za poslovna spajanja za koja je datum akvizicije na dan ili nakon početka prvog godišnjeg izvještajnog perioda koji počinje na ili nakon 1. januara 2020. i na akvizicije imovine koje se događaju na dan ili nakon početka tog perioda),
- Izmjene i dopune MSFI 9 „Finansijski instrumenti“, MRS 39 „Finansijski instrumenti: Priznavanje i mjerenje“ i MSFI 7 „Finansijski instrumenti: Objavljivanja“ – Reforma referentne kamatne stope – usvojeno u EU 15. januara 2020. godine (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2020.),
- Izmjene MSFI 16 „Najmovi“ – Koncesije za najam povezane s Covid-19 (usvojeno u EU 9. oktobra 2020. godine i na snazi najkasnije od 1. juna 2020. godine za finansijske godine koje počinju na ili nakon 1. januara 2020.),
- Izmjene Referenci na konceptualni okvir u standardima MSFI usvojene u EU 29. novembra 2019. godine (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2020.),

Usvajanje spomenutih novih standarda, izmjena postojećih standarda i tumačenja, nije vodilo nikakvim materijalnim promjenama u finansijskim izvještajima Banke, Banka je dobrovoljno primjenila MSFI 16 „Najmovi“ sa datumom 1. januar 2019. godine.

Novi standardi i izmjene postojećih standarda koji su izdati, a još nisu u primjeni

Na dan izdavanja ovih finansijskih izvještaja, sljedeći novi standardi, izmjene postojećih standarda i tumačenja su objavljeni, ali nisu još na snazi:

- MSFI 14 „Regulisana vremenska razgraničenja“ (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2016.) – Evropska komisija odlučila je da ne pokreće postupak odobrenja ovog privremenog standarda i pričekava konačni standard,
- MSFI 17 „Ugovori o osiguranju“, uključujući izmjene MSFI 17 (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023.),
- Izmjene MRS 1 „Prezentacija finansijskih izvještaja“ – Klasifikacija obaveza na kratkoročne i dugoročne (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023.),
- Izmjene MRS 16 „Nekretnine, postrojenja i oprema“ – Prihodi prije namjeravane uporabe (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022.),
- Izmjene MRS 37 „Rezervisanja, potencijalne obaveze i potencijalna imovina“ – Štetni ugovori – Troškovi ispunjenja ugovora (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022.);
- Izmjene MSFI 3 „Poslovna spajanja“ – Reference na konceptualni okvir s izmjenama i dopunama MSFI 3 (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022.),

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.4. Uticaj i primjena novih i revidiranih Međunarodnih standarda za finansijsko izvještavanje ("MSFI") i Međunarodnih računovodstvenih standarda ("MRS") (nastavak)

Novi standardi i izmjene postojećih standarda koji su izdati, a još nisu u primjeni (nastavak)

- Izmjene MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ – Produženje privremenog izuzeća od primjene MSFI 9 (datum isteka privremenog izuzeća od MSFI 9 produžen je na godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2023.),
- Izmjene MSFI 10 „Konsolidovani finansijski izvještaji“ i MRS 28 „Ulaganja u pridružena društva i zajedničke poduhvate“ – Prodaja ili doprinos imovine između investitora i njegovog pridruženog društva ili zajedničkog poduhvata i dalje izmjene i dopune (datum stupanja na snagu odložen na neodređeno vrijeme do okončanja istraživačkog projekta o kapitalnoj metodi),
- Izmjene MSFI 9 „Finansijski instrumenti“, MRS 39 „Finansijski instrumenti: priznavanje i mjerenje“, MSFI 7 „Finansijski instrumenti: objavljivanje“, MSFI 4 „Ugovori o osiguranju“ i MSFI 16 „Najmovi“ – Reforma referentne kamatne stope – faza 2 (na snazi za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2021.),
- Izmjene i dopune različitih standarda zbog „Poboljšanja MSFI-jeva (ciklus 2018.-2020.)“ koji proizlaze iz godišnjeg projekta poboljšanja MSFI-jeva (MSFI 1, MSFI 9, MSFI 16 i MRS 41) prvenstveno radi uklanjanja nedosljednosti i pojašnjavanja formulacija (Izmjene MSFI 1, MSFI 9 i MRS 41 na snazi su za godišnje periode koji počinju na ili nakon 1. januara 2022.).

Banka je izabrala da ne usvoji ove nove standarde, izmjene postojećih standarda i nova tumačenja prije nego što oni stupe na snagu. Banka predviđa da usvajanje ovih standarda, izmjena postojećih standarda i novih tumačenja neće imati materijalan uticaj na finansijske izvještaje Banke u periodu inicijalne primjene.

2.5. Uporedne finansijske informacije

Zbog postizanja konzistentnosti prezentacije u tekućem izvještajnom periodu izvršene su određene reklasifikacije uporednih finansijskih informacija za 2019. godinu. Navedene reklasifikacije nemaju uticaja na neto rezultat, ukupnu aktivu i ukupni kapital Banke.

Kao što je navedeno u napomenama 13. i 14. u toku 2020. godine Banka je izvršila reklasifikaciju rashoda stečene materijalne aktive sa pozicije umanjnja vrijednosti na poziciju obezvrijeđenja. Radi uporedivosti podataka izvršena je reklasifikacija ove pozicije za 2019. Naime, tokom 2019. godine Banka je na stečenu materijalnu aktivu obračunavala umanjnje vrijednosti i iste iskazivala kao indirektan otpis zajedno sa umanjnjem vrijednosti po plasmanima i stavkama ostale aktive (napomena 14. – Umanjenje vrijednosti). Od 1. januara 2020. godine stečenu materijalnu aktivu Banka prikazuje u neto iznosu, odnosno nabavnu vrijednost direktno umanjuje sa obezvrijeđenjem (napomena 13. – obezvrijeđenje stečene materijalne aktive), gdje prilikom prodaje stečene materijalne aktive svi gubici / dobiti se iskazuju u odnosu na vrijednost umanjenu za obezvrijeđenje (sadašnju vrijednost).

Uporedne podatke čine finansijski izvještaji Banke na dan 31. decembar 2019. godine i za godinu koja se završila na taj dan.

2.6. Stalnost poslovanja

Uprava Banke je procijenila sposobnost Banke da nastavi poslovanje u skladu sa "going concern" principom i zadovoljni su što Banka raspolaže sa resursima da nastavi poslovanja u doglednoj budućnosti. U toku 2020. godine Banka nije imala problema sa likvidnošću i sve svoje obaveze je izvršavala u predviđenim rokovima. Osim toga, rukovodstvo nije svjesno bilo kakve materijalne neizvjesnosti koje bi mogle da dovedu do značajne sumnje na sposobnost Banke da nastavi poslovanje. Zbog toga, finansijski izvještaji su izrađeni u skladu sa "going concern" principom.

Na dan 31. decembra 2020. godine Banka je imala koeficijent adekvatnosti kapitala od 15,41%. Ukoliko bi se neto dobit za 2020. godine uključila u obračun adekvatnosti kapitala, na dan 31. decembra 2020. adekvatnost kapitala banke bi iznosila 16,33%.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.7. Uticaj Pandemije Covid-19

Izbijanje pandemije Covid-19 pokrenulo je globalnu zdravstvenu krizu i veliki uticaj na globalnu ekonomiju zbog masovnih mjera zaključavanja, ograničenja putovanja, trgovine i drugih mjera. U pogledu makroekonomskih i geopolitičkih rizika, pandemija Covid-19 je promijenila fokus širom svijeta prema svjetskim i državnim naporima i mjerama za rješavanje ove krize. To je imalo uticaja na ubrzanje masovne digitalizacije finansijskih institucija i pomak ka novom operativnom modelu s udaljenijim / mrežnim kanalima za pružanje usluga klijentima.

Izgledi za normalizaciju pandemije u smislu njegovog vremenskog toka i dalje evolucije ostaju vrlo neizvjesni, kao i veličine ekonomskog pada.

Na globalni ekonomski pad mogu dodatno uticati potencijalni novi krugovi opštih blokada koje bi neke države mogle izazvati širom svijeta, uz rizik dodatnog usporavanja očekivanog oporavka.

Nova banka a.d. Banja Luka je od samog početka uvela preventivne mjere za suočavanje sa vanrednom situacijom Covid-19, uključujući dodatne analize kao i pojačano praćenje rizika kroz praćenje i upravljanje situacijom u svim aspektima svog rizičnog profila.

Ubrzo po izbijanju pandemije Covid-19, ABRS je donijela Odluku o privremenim mjerama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem Covid-19 koje se odnose na:

- odobravanje olakšica klijentima banke koji su direktno ili indirektno pogođeni negativnim efektima,
- posebna pravila koje se odnose na upravljanje kreditnim rizikom, koje banka primjenjuje u slučaju da odobri posebne mjere klijentu i
- mjere sa ciljem očuvanja kapitala banke.

Odmah po donošenju Odluke o privremenim mjerama od strane ABRS, Banka je donijela Program posebnih mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem Covid-19 na osnovu kojeg je svojim klijentima odobrivala propisane olakšice u cilju prevazilaženja problema i poteškoća u redovnom servisiranju kreditnih obaveza, te je nastojala da preduzme sve što je u njenoj moći u cilju preduzimanja mjera za održavanje stabilnosti ekonomskog stanja, stabilnosti bankarskog sektora.

Banka je na osnovu mjera koje su donijete Programom posebnih mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem Covid-19 kao moguće olakšice, za svakog klijenta, za koga je utvrđeno da je pretrpio posljedice pojave virusnog oboljenja Covid-19, pripremila odgovarajući modalitet postupanja (primjereni modalitet - posebna mjera ili kombinacija posebnih mjera) na osnovu kojih je klijentima olakšano da prevaziđu ekonomske poteškoće.

Prema Odluci ABRS banke su mogle primati zahtjeve klijenata za odobravanje posebnih mjera do 31. decembra 2020. godine.

2. OSNOVE ZA SASTAVLJANJE I PRIKAZIVANJE FINANSIJSKIH IZVJEŠTAJA I RAČUNOVODSTVENI METOD (nastavak)

2.7. Uticaj Pandemije Covid-19

Sljedeća tabela prikazuje ukupan nivo kredita za koje su odobrene posebne mjere, sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine raspoređenih po nivoima na dan odobrenja posebne mjere:

OPIS	(u 000 BAM)					
	Kreditni u nivou kreditnog rizika 1 na dan odobrenja posebne mjere		Kreditni u nivou kreditnog rizika 2 na dan odobrenja posebne mjere		Kreditni u nivou kreditnog rizika 3 na dan odobrenja posebne mjere	
	Bruto iznos kredita	Iznos ECL	Bruto iznos kredita	Iznos ECL	Bruto iznos kredita	Iznos ECL
Ukupni krediti pravna lica	224.468	1.746	15.757	1.243	71	28
A - Poljoprivreda, šumarstvo i ribolov	14.425	131	-	-	8	5
B - Vađenje ruda i kamena	75	-	-	-	-	-
C - Prerađivačka industrija	31.249	408	11.846	881	-	-
D - Proizvodnja i snadbijevanje električnom energijom, gasom, parom i klimatizacija	35.119	156	-	-	-	-
E - Snadbijevanje vodom; kanalizacija, upravljanje otpadom i djelatnosti sanacije (remedijacije) životne sredine	2.638	13	-	-	-	-
F - Građevinarstvo	9.634	313	9	-	-	-
G - Trgovina na veliko i malo; popravak motornih vozila i motocikala	53.035	272	472	69	38	16
H - Saobraćaj i skladištenje	12.441	111	732	88	-	-
I - Djelatnosti pružanja smještaja, pripreme i posluživanja hrane; hotelijerstvo i ugostiteljstvo	21.024	105	119	16	25	7
J - Informacije i komunikacije	859	43	-	-	-	-
K - Finansijske djelatnosti i djelatnosti osiguranja	8.295	41	-	-	-	-
L - Poslovanje nekretninama	603	3	-	-	-	-
M - Stručne, naučne i tehničke djelatnosti	1.638	22	-	-	-	-
N - Administrativne i pomoćne uslužne djelatnosti	5.122	26	-	-	-	-
O - Javna uprava i odbrana; obavezno socijalno osiguranje	20.363	51	1.161	116	-	-
P - Obrazovanje	1.278	6	17	1	-	-
Q - Djelatnosti zdravstvene zaštite i socijalnog rada	5.133	37	-	-	-	-
R - Umjetnost, zabava i rekreacija	1.529	8	1.401	72	-	-
S - Ostale uslužne djelatnosti	8	-	-	-	-	-
T - Djelatnosti domaćinstava kao poslodavaca; djelatnosti domaćinstava koja proizvode različitu robu i obavljaju različite usluge za sopstvenu upotrebu	-	-	-	-	-	-
U - Djelatnosti eksteritorijalnih organizacija i organa	-	-	-	-	-	-
Ukupni krediti stanovništva	24.103	444	5.999	447	723	322
Opšta potrošnja	14.857	293	4.291	379	463	199
Stambena izgradnja	5.353	63	1.636	64	219	106
Obavljanje djelatnosti (preduzetnici)	3.893	88	72	4	41	17
Ukupni krediti	248.571	2.190	21.756	1.690	794	350

Na dan odobrenja posebne mjere 248.571 hiljada BAM bruto kredita je bilo u stage S1, 21.756 hiljada BAM u stage 2, dok je 794 hiljade BAM bilo u stage 3.

Detaljnije informacije o efektima pandemije Covid-19 na poslovanje Banke i rasporedom bruto iznosa kredita po stage-vima na dan 31. decembra 2020. godine (sve odobrene mjere i aktivne mjere) date su u poglavlju: Upravljanje rizicima (napomena 36).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA

3.1 Prihodi i rashodi od kamata

Prihodi i rashodi od kamata priznaju se u bilansu uspjeha primjenom metode efektivne kamatne stope. Efektivna kamatna stopa je stopa koja diskontuje buduće gotovinske isplate, ili primanja tokom očekivanog perioda trajanja finansijskog sredstva, ili obaveze, ili prema potrebi u kraćem vremenskom periodu na neto knjigovodstvenu vrijednost finansijskog sredstva, ili finansijske obaveze. Prilikom obračuna efektivne kamatne stope, Banka procjenjuje buduće novčane tokove uzimajući u obzir sve ugovorene uslove finansijskih instrumenata, ali ne uzimajući u obzir buduće kreditne gubitke koji mogu nastati.

Prihodi i rashodi od kamata, uključujući i zateznu kamatu i ostale prihode i ostale rashode vezane za kamatonosnu aktivu i kamatonosnu pasivu, evidentiraju se u bilansu uspjeha u periodu na koji se odnose u skladu sa načelom uzročnosti prihoda i rashoda i uslovima iz obligacionih odnosa koji su definisani ugovorom Banke i komitenta.

Obračun efektivne kamatne stope uključuje sve naknade i provizije koje su plaćene ili primljene, a koje su sastavni dio efektivne kamatne stope, transakcione troškove i sve druge premije ili diskonte.

Naknada za odobravanje kredita, koja čini dio efektivne kamatne stope, evidentira se u okviru prihoda od kamate, obračunava se i naplaćuje jednokratno unaprijed, razgraničava se i diskontuje tokom perioda trajanja kredita.

Priznavanje prihoda od kamata koje se odnose na neobezvrijeđene plasmane i čija je naplata izvjesna vrši se u potpunosti. Priznavanje prihoda od kamata na plasmane koji su klasifikovani kao sporni ili nenaplativi ili za koje je pokrenut postupak naplate kod suda, vrši se primjenom efektivne kamatne stope na neto vrijednost ovih plasmana. Banka nastavlja obračun kamate u cilju evidencije ukupnog potraživanja po osnovu kamata, ali ovako obračunata kamata ne utiče na prihode od kamata već se samo evidentira u vanbilansnoj evidenciji Banke.

3.2 Prihodi i rashodi od naknada i provizija

Prihodi i rashodi naknada i provizija, izuzev onih koje predstavljaju sastavni dio efektivne kamatne stope, nastali pružanjem, odnosno korišćenjem bankarskih usluga, priznaju se po načelu uzročnosti prihoda i rashoda, odnosno na obračunskoj osnovi i utvrđuju se za period kada su ostvareni, odnosno kada je usluga pružena.

Naknade i provizije uglavnom obuhvataju naknade od poslova unutrašnjeg i ino platnog prometa, kartičnog poslovanja, izdavanja garancija i akreditiva, davanja kredita (prijevremena otplata, monitoring), mjenjačkih poslova, usluga brokerskih i depozitnih poslova i drugih usluga koje Banka pruža.

Prihodi od naknada za odobravanje garancija i drugih potencijalnih obaveza razgraničavaju se saglasno periodu trajanja i priznaju u bilansu uspjeha srazmjerno vremenu trajanja.

3.3 Preračunavanje stranih valuta

Stavke uključene u finansijske izvještaje Banke evidentirane su u valuti primarnog ekonomskog okruženja (funkcionalnoj valuti). Finansijski izvještaji prikazani su u hiljadama konvertibilnih maraka (BAM), koja je izvještajna i funkcionalna valuta Banke.

Transakcije u stranoj valuti preračunavaju se u BAM po zvaničnom srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine koji je važio na dan poslovne promjene. Sredstva i obaveze iskazane u stranoj valuti na dan bilansa stanja, preračunati su u BAM po srednjem kursu Centralne banke Bosne i Hercegovine koji je važio na taj dan.

Positivne ili negativne kursne razlike nastale prilikom preračuna pozicija bilansa stanja koje su iskazane u stranoj valuti i prilikom poslovnih transakcija u stranoj valuti, evidentirane su u korist ili na teret bilansa uspjeha kao prihodi i rashodi po osnovu kursnih razlika i objelodanjeni su u okviru pozicije neto prihoda/rashoda od kursnih razlika (Napomena 10).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.3 Preračunavanje stranih valuta (nastavak)

Plasmani u BAM sa ugovorenim valutnom klauzulom u EUR-ima, nisu izloženi deviznom riziku, jer je vrijednost te valute fiksna u odnosu na domaću valutu, te shodno tome Banka nema prihode i rashode koji bi nastali prilikom preračunavanja sredstava korišćenjem ugovorene klauzule. Na dan 31. decembra 2020. godine, Banka nema plasmane u BAM sa valutnom klauzulom u drugoj valuti izuzev EUR-a.

3.4 Prihod od dividendi

Prihodi od dividendi po osnovu ulaganja u akcije drugih pravnih lica i po osnovu učešća u kapitalu drugih pravnih lica, priznaju se u prihod od dividendi u momentu priliva ekonomske koristi od dividendi. Dividende su prikazane u okviru pozicije „ostali operativni prihodi“.

3.5 Prihodi i rashodi po osnovu hartija od vrijednosti

Neto prihodi od trgovanja obuhvataju dobitke umanjene za gubitke proistekle iz trgovanja finansijskim sredstvima i obavezama uključujući i sve promjene po „fer vrijednosti“ i kursne razlike.

Dobici i gubici po osnovu promjene amortizovane vrijednosti hartija od vrijednosti koje se drže radi trgovanja priznaju se u korist prihoda, odnosno na teret rashoda.

Nerealizovani dobiti i gubici po osnovu hartija od vrijednosti po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat se knjiže na teret kapitala u okviru revalorizacionih rezervi, umanjenih za odgovarajući porez na dobit, dok se investicija ne proda, naplati ili na drugi način realizuje, ili dok ta investicija nije obezvrijeđena prilikom realizovanja hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju, akumulirani nerealizovani dobitak ili gubitak se transferiše na „neto dobitak ili gubitak perioda“.

3.6 Porez na dobit

3.6.1 Tekući porez na dobit

Oporezivanje dobiti se vrši u skladu sa poreskim propisima Republike Srpske, propisima Federacije Bosne i Hercegovine i propisima Brčko Distrikta, obzirom da Banka ostvaruje dobit iz poslovanja u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko Distriktu. Banka tokom godine porez na dobit plaća u vidu mjesečnih akontacija, čiju visinu utvrđuje na osnovu poreske prijave za prethodnu godinu. Konačna poreska osnovica, na koju se primjenjuje propisana stopa poreza na dobit od 10% utvrđuje se poreskim bilansom Banke. Poreska osnovica obuhvata dobitak iz bilansa uspjeha usklađen za određene rashode i prihode, saglasno poreskim propisima i može biti umanjena za određene poreske olakšice. Poreski propisi Republike Srpske ne predviđaju mogućnost da se poreski gubici iz tekućeg perioda mogu koristiti kao osnova za povrat poreza plaćenog u prethodnim periodima. Međutim, gubici iz tekućeg perioda iskazani u poreskom bilansu mogu se koristiti za umanjene poreske osnovice budućih obračunskih perioda, ali ne duže od pet godina.

3.6.2 Odloženi porezi

Odloženi porezi na dobit se obračunavaju po metodi obaveza prema bilansu stanja na sve privremene razlike na dan bilansa stanja između sadašnje vrijednosti sredstava i obaveza u finansijskim izvještajima i njihove vrijednosti za svrhe oporezivanja. Trenutno važeća poreska stopa na dan bilansa stanja je korišćena za obračun iznosa odloženih poreza.

Odložene poreske obaveze priznaju se na sve oporezive privremene razlike, izuzev ukoliko odložene poreske obaveze proističu iz inicijalnog priznavanja „goodwill-a“ ili sredstava i obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak, kao i ukoliko se odnose na oporezive privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, gdje se trenutak ukidanja privremene razlike može kontrolisati i izvjesno je da privremena razlika neće biti ukinuta u gledanom vremenskom periodu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.6 Porez na dobit (nastavak)

3.6.3 Odloženi porezi (nastavak)

Odložena poreska sredstva priznaju se na sve oporezive privremene razlike i neiskorišćene iznose prenosivih poreskih kredita i poreskih gubitaka, do mjere do koje je izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve oporezive privremene razlike, prenešeni neiskorišćeni poreski krediti i neiskorišćeni poreski gubici mogu iskoristiti, izuzev ukoliko se odložena poreska sredstva odnose na privremene razlike nastale iz inicijalnog priznavanja sredstava ili obaveza u transakciji koja nije poslovna kombinacija i u trenutku nastanka nema uticaja na računovodstvenu dobit niti na oporezivu dobit ili gubitak ili na odbitne privremene razlike u vezi sa učešćem u zavisnim preduzećima, pridruženim preduzećima i zajedničkim ulaganjima, kada se odložena poreska sredstva priznaju samo do mjere do koje je izvjesno da će privremene razlike biti ukinute u doglednoj budućnosti i da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se sve privremene razlike mogu iskoristiti.

Knjigovodstvena vrijednost odloženih poreskih sredstava preispituje se na svaki izvještajni datum i umanjuje do mjere do koje više nije izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se ukupna vrijednost ili dio vrijednosti odloženih poreskih sredstava može iskoristiti. Odložena poreska sredstva koja nisu priznata, procjenjuju se na svaki izvještajni datum i priznaju do mjere do koje je postalo izvjesno da je nivo očekivanih budućih oporezivih dobitaka dovoljan da se odložena poreska sredstva mogu iskoristiti.

Odložena poreska sredstva i obaveze izračunavaju se primjenom zvaničnih poreskih stopa u godini ostvarenja poreskih olakšica, odnosno izmirenja odloženih poreskih obaveza.

Tekući i odloženi porezi priznaju se kao prihodi i rashodi, i uključeni su u neto dobitak/ gubitak perioda.

Odloženi porez na dobit koji se odnosi na stavke koje se direktno evidentiraju u korist ili na teret kapitala se takođe evidentiraju na teret, odnosno u korist kapitala.

3.7 Primanja zaposlenih

3.7.1 Kratkoročne naknade zaposlenima

Kratkoročne naknade zaposlenima obuhvataju zarade i doprinose za socijalno osiguranje i priznaju se kao rashod u periodu u kome su nastali.

U skladu sa propisima koji se primjenjuju u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko Distriktu, Banka je u obavezi da plaća doprinose državnim fondovima. Ove obaveze uključuju doprinose za zaposlene na teret poslodavca u iznosima obračunatim po stopama propisanim relevantnim zakonskim propisima. Banka nema drugih obaveza plaćanja nakon uplate doprinosa.

3.7.2 Ostala primanja zaposlenih

U skladu sa Zakonom o radu, Kolektivnim ugovorom, Granskim kolektivnim ugovorom i Pravilnikom o radu Banke, Banka je u obavezi da isplati naknadu zaposlenima prilikom odlaska u penziju. Pravo na ove naknade je uslovljeno ostajanjem zaposlenog lica u službi do starosne granice određene za penzionisanje i do ostvarenja minimalnog radnog staža. Očekivani troškovi se akumuliraju tokom perioda trajanja zaposlenja. Rezervisanja za otpremnine se procjenjuju na godišnjem nivou od strane nezavisnih, kvalifikovanih aktuara i predstavljaju sadašnju vrijednost očekivanih budućih isplata zaposlenima.

Rezervisanja za otpremnine se prikazuju u bilansu stanja u okviru pozicije „Ostalih obaveza" i zasnivaju se na aktuarskim izvještajima koji se koriste samo za tu namjenu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.8 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti iskazani u bilansu stanja i izvještaju o tokovima gotovine obuhvataju gotovinu u blagajni u domaćoj i stranoj valuti, novčana sredstva kod Centralne banke Bosne i Hercegovine iznad iznosa obavezne rezerve, depozite po viđenju kod ostalih banaka i depozite kod banaka oročene na period do 30 dana.

3.9 Obavezna rezerva kod Centralne banke

Obavezna rezerva kod Centralne banke je prikazana posebno i predstavlja iznos sredstava koji Banka mora ostvariti u toku svake dekade kao prosječno dnevno stanje na računu rezerve. Prosječno dnevno stanje se utvrđuje na osnovu propisanih procenata od prosječnog dnevnog stanja odgovarajuće vrste depozita u prethodnoj dekadi.

3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje

MSFI 9 od 01.01.2018. godine zamjenjuje MRS 39, koji je do 31. decembra 2017. godine regulisao klasifikaciju i mjerenje finansijskih instrumenata. MSFI 9 je podijeljen u tri različita područja: klasifikacije i mjerenja finansijskih instrumenata, umanjenja vrijednosti i računovodstva zaštite. Kao što je navedeno u Napomeni 2.1 Izjava o usklađenosti Agencija za bankarstvo RS je usvojila Odluku o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka („Odluka“), koja je stupila na snagu 1. januara 2020. godine, te koje nalaže primjenu određenih razlika u umanjenja vrijednosti za kreditne gubitke u odnosu na zahtjeve MSFI 9.

U vezi sa prvim područjem, MSFI 9 predviđa da se klasifikacija finansijske imovine određuje, s jedne strane, obilježjima pripadajućih ugovornih novčanih tokova, a s druge strane namjerom upravljanja (poslovni model) finansijskim instrumentom.

Finansijska se imovina, prema MSFI 9, može klasifikovati u tri kategorije:

- a) Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku,
- b) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (za dužničke instrumente rezerva se prenosi na bilans uspjeha u slučaju prestanka priznavanja instrumenta), te
- c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Klasifikacija zavisi od namjere zbog koje su finansijski instrumenti stečeni. Banka vrši klasifikaciju finansijskih sredstava prilikom početnog priznavanja i preispituje tu klasifikaciju na svaki datum izvještavanja.

Finansijska imovina se može klasifikovati u prve dvije kategorije i vrednovati po amortizacionom trošku ili po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat samo ako se dokaže da ista dovodi do novčanih tokova koji su isključivo otplate glavnice i kamata (tzv. “solely payment of principal and interest” – “SPPI test”). Vlasničke hartije od vrijednosti uvijek se klasifikuju u treću kategoriju i vrednuju se po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, osim u slučaju da subjekt odabere (neopozivo, u trenutku početnog upisa) akcije koje se ne drže u svrhu trgovanja, klasifikovati po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat. Vezano za klasifikaciju i vrednovanje finansijskih obaveza, ne uvode se značajne promjene u odnosu na sadašnji standard.

Finansijska sredstva se inicijalno vrednuju po fer vrijednosti (uglavnom jednakom iznosu koji se plati ili primi) korigovanoj za nastale zavisne troškove kupovine ili njihovog emitovanja, izuzev finansijskih sredstava i obaveza koje su vrednovane po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se evidentiraju u bilansu stanja Banke od momenta kada se Banka ugovornim odredbama vezala za instrument. Kupovina ili prodaja finansijskih sredstava na redovan način priznaje se primjenom obračuna na datum kada je sredstvo isporučeno drugoj ugovorenoj strani.

Finansijska sredstva prestaju da se priznaju kada Banka izgubi kontrolu nad ugovorenim pravima nad tim instrumentima, što se dešava kada su prava korišćenja instrumenata realizovana, istekla, napuštena ili ustupljena. Finansijska obaveza prestaje da se priznaje kada je obaveza predviđena ugovorom ispunjena, otkazana ili istekla.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)

Finansijska sredstva i finansijske obaveze se mogu netirati i prikazati u neto iznosu u bilansu stanja, ako i samo ako Banka ima zakonsko pravo prebijanja priznatih iznosa sredstava i obaveza i ukoliko namjerava da izvrši izmirenje u neto iznosu ili da istovremeno realizuje sredstvo i izmiri obavezu.

U vezi sa umanjnjem vrijednosti, za instrumente koji se vrednuju po amortizacionom trošku i po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (koji nisu vlasnički instrumenti), uvodi se model zasnovan na konceptu očekivanih gubitaka, sa ciljem da se brže prepoznaju gubici. MSFI 9 zahtijeva da se očekivani gubici knjiže na nivou očekivanih gubitaka u sljedećih 12 mjeseci (Prvi nivo kreditnog rizika – 'Stage 1') od početnog priznavanja finansijskog instrumenta. Vremenski horizont za izračunavanje očekivanog gubitka postaje, umjesto toga, cijeli preostali život imovine koja je predmetom vrednovanja, gdje je kreditni kvalitet finansijskog instrumenta doživio "značajno" pogoršanje kreditnog rizika u odnosu na početna mjerenja (Drugi nivo kreditnog rizika – 'Stage 2') ili u slučaju da je imovina djelimično ili potpuno nenadoknadiva (Treći nivo kreditnog rizika – 'Stage 3'). Detaljnije, uvođenje novih propisa za umanjnjem vrijednosti uključuje:

- Alokaciju prihodujuće finansijske imovine u različite nivoe kreditnog rizika ('staging'), kojima odgovaraju umanjnjem vrijednosti zasnovane na očekivanim gubicima tokom idućih 12 mjeseci (tzv. Nivo 1 – 'Stage 1') ili na očekivanim gubicima za cjelokupni preostali vijek trajanja instrumenta (tzv. Nivo 2 – 'Stage 2'), u prisutnosti značajnog povećanja kreditnog rizika;
- Alokaciju djelimično ili potpuno nenadoknadle finansijske imovine u tzv. Nivo 3 – 'Stage 3', uvijek s umanjnjem vrijednosti baziranim na očekivanim gubicima tokom cijelog vijeka trajanja instrumenta;
- Uključivanje u izračun očekivanih kreditnih gubitaka ('ECL - Expected Credit Losses') procjena povezanih sa očekivanim budućim promjenama makroekonomskog okruženja.

a) Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku

Finansijska imovina vrednovana po amortizovanoj vrijednosti je finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza koja ispunjava sljedeća dva kriterijuma:

1. cilj poslovnog modela sredstva je držanje finansijskog sredstva radi naplate ugovoreni novčanih tokova,
2. ugovoreni uslovi finansijskog sredstva dovode do novčanih tokova koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate na stanje glavnice na određeni datum.

Inicijalno, finansijska imovina se vrednuje po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove koji su direktno povezani sa transakcijom sticanja sredstva.

Banka finansijske obaveze klasifikuje kao po amortizovanoj vrijednosti, izuzev za:

1. finansijske obaveze po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha, koje se kao takve, uključujući i derivate koji su obaveze, trebaju naknadno mjeriti po fer vrijednosti.
2. finansijske obaveze koje nastaju kada prenos finansijske imovine ne ispunjava uslove za prestanak priznavanja ili kada se primjenjuje pristup neprekidnog učestvovanja.
3. ugovor o finansijskoj garanciji, koje se nakon početnog priznavanja vrednuju u iznosu koji je veći od:
 - iznosa rezervisanja za umanjnjem vrijednosti za očekivane kreditne gubitke i
 - početno priznatog iznosa umanjnenog za kumulativni iznos prihoda
4. obaveze kojima se osiguravaju zajmovi po kamatnim stopama koje su niže od tržišnih, koje se nakon početnog priznavanja vrednuju u iznosu koji je veći od:
 - iznosa rezervisanja za umanjnjem vrijednosti za očekivane kreditne gubitke i
 - početno priznatog iznosa umanjnenog za kumulativni iznos prihoda
5. nepredviđene naknade koje se naknadno mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)****b) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat**

Finansijska imovina vrednovana po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat, je finansijsko sredstvo ili finansijska obaveza koja ispunjava sljedeća dva kriterijuma:

1. cilj poslovnog modela sredstva je držanje finansijskog sredstva radi naplate ugovorenih novčanih tokova i prodaje finansijske imovine i
2. ugovoreni uslovi finansijskog sredstva dovode do novčanih tokova koji predstavljaju samo plaćanje glavnice i kamate na stanje glavnice na određeni datum.

Inicijalno, finansijska imovina se vrednuje po fer vrijednosti uvećanoj za transakcione troškove koji su direktno povezani sa transakcijom sticanja sredstva.

Kako je definisano MSFI 9 - Finansijski instrumenti, finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVtOCI) je:

- i. Dužnički instrumenti koji se drže u poslovnom modelu radi prikupljanja ugovorenih novčanih tokova ili prodaje (HtCoS) i novčani tokovi predstavljaju plaćanja glavnice i kamate koja predstavlja vremensku vrijednost novca (SPPI), a za koje nije odabrana opcija fer vrednovanja kroz bilans uspjeha;
- ii. Vlasnički instrumenti za koje je odabrana opcija vrednovanja po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVtOCI).

Ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti

Pri početnom priznavanju može se napraviti neopozivi izbor za priznavanje vlasničkog instrumenta (za svaki pojedini instrument) prema FVtOCI opciji. Ova se opcija odnosi samo na instrumente koji se ne drže radi trgovanja i nisu derivatni instrumenti.

Većina dobitaka i gubitaka od ulaganja u vlasničke instrumente za koje je odabrana FVtOCI opcija biće priznata u ostali ukupni rezultat (OCI). Dividende se priznaju u bilansu uspjeha, osim ako predstavljaju povrat dijela troška ulaganja u taj instrument.

Dobici i gubici od promjene fer vrijednosti priznati u OCI nikada se neće reklasifikovati, odnosno prebaciti iz Ostalog ukupnog rezultata u bilans uspjeha, pa čak niti nakon prestanka priznavanja instrumenta po kojem su nastale. Rezerve u kapitalu nastale vrednovanjem ovih instrumenata (FVtOCI kapitalne rezerve) mogu se prenijeti na drugu komponentu kapitala.

Ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti

U zavisnosti od poslovnog modela, karakteristika ugovorenih novčanih tokova te odabranih opcija dužnički instrumenti se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat. Fer vrijednost kroz Ostalu sveobuhvatnu dobit FVtOCI je klasifikacija za instrumente za koje postoji dvostruki poslovni model, tj. ciljevi poslovnog modela se postižu kako se novčana sredstva prikupljaju naplatom ugovornog novčanog toka, ali i putem prodaje finansijske imovine. Karakteristike ugovornih novčanih tokova instrumenata ove kategorije i dalje moraju biti isključivo naplate glavnice i kamata (SPPI CF).

Promjene fer vrijednosti dužničkih instrumenata klasifikovanih kao FVtOCI priznaju se u Ostali ukupni rezultat (OCI). Svi prihodi od kamata, dobiti i gubici od kursnih razlika i umanjenja vrijednosti priznaju se odmah u bilansu uspjeha.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)****b) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (nastavak)**

Svaka promjena fer vrijednosti dužničkog instrumenta uključuje i efekat promjene kreditnog rizika izdavaoca tog finansijskog instrumenta. Za sve dužničke instrumente koji se mjere po FVtOCI potrebno je procijeniti i iskazati umanjjenje vrijednosti, odnosno rezervisanja za očekivane kreditne gubitke. Sve promjene u iznosu rezervisanja za očekivane kreditne gubitke priznaju se u bilansu uspjeha, dok je iznos umanjenja vrijednosti već uključen u kumulativnom iznosu promjene fer vrijednosti iskazan u ostalom ukupnom rezultatu. Umanjenje vrijednosti priznaje se kroz Ostalu sveobuhvatnu dobit, kao dio ukupne promjene fer vrijednosti i njima se ne smije dodatno umanjiti knjigovodstvena vrijednost finansijske imovine u izvještaju o finansijskoj poziciji. Iznosi koji se priznaju u bilansu uspjeha na ime promjene rezervisanja za očekivane kreditne gubitke moraju biti jednaki iznosima koji bi bili priznati u bilansu uspjeha da je imovina mjerena po amortizacionom trošku.

Promjene fer vrijednosti koje su prethodno priznate u OCI-u u punom se iznosu reklasifikuju u bilans uspjeha nakon prestanka priznavanja dužničkog instrumenta.

c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha

Banka će svu drugu finansijsku imovinu mjeriti po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha osim ako nije vrednovana po amortizovanom trošku ili po fer vrijednosti preko ostalog ukupnog rezultata. Međutim, Banka može napraviti neopozivi izbor pri početnom priznavanju za određena ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti ako na taj način uklanja ili značajno smanjuje nedosljednost u mjerenju i priznavanju koja bi inače nastala mjerenjem imovine ili obaveza ili priznavanje dobitaka i gubitaka od imovine i obaveza po različitim osnovama.

Inicijalno, finansijska imovina se vrednuje po fer vrijednosti preko bilansa uspjeha kod kojih se transakcioni troškovi priznaju kroz trošak u bilansu uspjeha.

Kako je definisano MSFI 9 - Finansijski instrumenti, finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (FVtPL) je:

1. Finansijska imovina koja se drži radi trgovanja, odnosno ne drži se u poslovnim modelima prikupljanja ugovorenih novčanih tokova ili prikupljanja ugovorenih novčanih tokova i prodaje (engl. NonHtC, NonHtCoS);
2. Dužnički instrumenti čiji novčani tokovi ne predstavljaju plaćanja glavnice i kamate koja predstavljaju vremensku vrijednost novca (engl NonSPPI CF);
3. Vlasnički instrumenti za koje nije odabrana opcija vrednovanja po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat (FVtOCI);
4. Derivatni instrumenti.

Dobit ili gubitak po finansijskoj imovini ili finansijskoj obavezi mjerenoj po fer vrijednosti priznaje se u bilansu uspjeha, osim u sljedećim slučajevima:

1. ako je ta dobit ili gubitak dio odnosa zaštite od rizika (engl. Hedge Relationship);
2. ako je riječ o ulaganju u vlasnički instrument i ako je subjekt odlučio prezentovati dobit i gubitke od tog ulaganja u ostali ukupni rezultat (FVtOCI);
3. ako je finansijska obaveza određena po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha i ako se efekti promjena vlastitog kreditnog rizika obaveze moraju prezentovati u ostalom ukupnom rezultatu.

Ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti

Sva ulaganja u vlasničke instrumente i ugovori o tim instrumentima moraju se mjeriti po fer vrijednosti. Međutim, u ograničenim okolnostima trošak sticanja može biti i odgovarajuća procjena fer vrijednosti za potrebe naknadnog mjerenja. To može biti slučaj ako za mjerenje fer vrijednosti nije dostupno dovoljno novijih podataka ili ako je na raspolaganju širok raspon mogućih mjerenja fer vrijednosti i trošak predstavlja najbolju procjenu fer vrijednosti u okviru tog raspona.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.10 Finansijski instrumenti (sredstva i obaveze): priznavanje i odmjeravanje (nastavak)****c) Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha (nastavak)**

Pokazatelji koji ukazuju na to da trošak možda ne odražava fer vrijednost uključuju:

1. znatnu promjenu uspješnosti subjekta u koji se ulaže u poređenju sa proračunima, planovima ili ključnim etapama;
2. promjene očekivanja o ostvarenju ključnih etapa u razvoju tehničkog proizvoda primaoca ulaganja;
3. znatnu promjenu na tržištu u pogledu vlasničkog kapitala subjekta u koji se ulaže, njegovih proizvoda ili mogućih proizvoda;
4. znatnu promjenu u globalnoj privredi ili privrednom okruženju u kojem posluje subjekt u koji se ulaže;
5. znatnu promjenu uspješnosti uporedivih subjekata ili vrednovanja u okviru ukupnog tržišta;
6. unutrašnja pitanja primaoca ulaganja, kao što su prevare, poslovni sporovi, sudski postupak, promjene rukovodstva ili strategije;
7. dokaze iz vanjskih transakcija povezanih s vlasničkim kapitalom primaoca ulaganja, samog primaoca ulaganja (kao što je svježe izdanje vlasničkog kapitala) ili prenosima vlasničkih instrumenata između trećih strana.

Ulaganja u vlasničke hartije od vrijednosti vrednuju su po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha ukoliko za njih nije odabrana opcija vrednovanja FVtOCI. Vlasnički se instrumenti ne mogu mjeriti po trošku sticanja, niti nekoj drugoj troškovnoj metodi.

Ulaganja u dužničke hartije od vrijednosti

U zavisnosti od poslovnog modela, karakteristika ugovorenih novčanih tokova te odabranih opcija dužnički instrumenti se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha u sljedećim situacijama:

Poslovni model	Karakteristike novčanih tokova	FVtPL Opcija
1. Ostalo (ili HfT) – odnosno instrument nije klasifikovan u prva dva poslovna modela (NonHtC i NonHtCoS)	N/A	N/A
2. HtC ili HtCoS	Non SPPI novčani tokovi	N/A
3. HtC ili HtCoS	SPPI novčani tokovi	DA

Za dužničke instrumente koji se mjere po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha nije potrebno procjenjivati očekivane kreditne gubitke te ih posebno iskazivati.

Depoziti drugih banaka i komitenata

Depoziti banaka i komitenata, kao i ostale kamatonosne finansijske obaveze se incijalno priznaju po fer vrijednosti, umanjenoj za nastale transakcione troškove, izuzev finansijskih obaveza koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha. Nakon početnog priznavanja, kamatonosni depoziti i krediti se iskazuju po amortizovanoj vrijednosti.

Izdati finansijski instrumenti i finansijske obaveze

Izdati finansijski instrumenti ili njihove komponente se klasifikuju kao obaveze kada suština ugovornog odnosa ukazuje da Banka ima obavezu ili da isporuči gotovinu ili neko drugo finansijsko sredstvo imaocu, ili da ispuni obavezu na drugačiji način. Takvi instrumenti uključuju iznose koji se duguju državi, kreditnim institucijama i klijentima. Nakon početnog priznavanja izdati finansijski instrumenti i ostala pozajmljena sredstva se naknadno vrednuju po amortizovanoj vrijednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Prihodi i rashodi se priznaju u bilansu uspjeha kada finansijska obaveza prestane da se priznaje, kao i kroz proces amortizacije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.11 Prestanak priznavanja finansijskih sredstava i modifikacije ugovora finansijskih obaveza

Finansijsko sredstvo (ili dio finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava) prestaje da se priznaje ukoliko:

- je došlo do isteka prava na gotovinske prilive po osnovu tog sredstva; ili
- je Banka prenijela pravo na gotovinske prilive po osnovu sredstva ili je preuzela obavezu da izvrši isplatu primljene gotovine po osnovu tog sredstva u punom iznosu bez materijalno značajnog odlaganja plaćanja trećem licu po osnovu ugovora o prenosu; ili
- je Banka izvršila prenos svih rizika i koristi u vezi sa sredstvom, ili nije niti prenijela niti zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, ali je prenijela kontrolu nad njim.

Kada je Banka prenijela prava na gotovinske prilive po osnovu sredstava ili je sklopila ugovor o prenosu, i pri tom nije niti prenijela niti zadržala sve rizike i koristi u vezi sa sredstvom, niti je prenijela kontrolu nad sredstvom, sredstvo se priznaje u onoj mjeri koliko je Banka angažovana u pogledu sredstva. Dalje angažovanje Banke, koje ima formu garancije na preneseno sredstvo, se vrednuje u iznosu knjigovodstvene vrijednosti sredstva ili iznosu maksimalne naknade koju bi Banka morala da isplati.

Izmjene ugovora koje nastaju kao rezultat pregovora sa dužnikom mogu dovesti do dvije vrste modifikacija inicijalno ugovorenih novčanih tokova.

Značajne modifikacije koje dovode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva

Ako se ugovorni novčani tokovi finansijskog sredstva suštinski ponovo dogovaraju ili mijenjaju, to će rezultirati prestankom priznavanja (zbog isteka ugovornih prava na novčane tokove) tog finansijskog sredstva. Priznaje se novo finansijsko sredstvo sa modifikovanim uslovima, a razlika između amortizovanog troška finansijskog sredstva koja se prestaje priznavati i fer vrijednosti novog finansijskog sredstva se priznaje u bilansu uspjeha. Ukoliko klijent nije u statusu neispunjenja obaveza, odnosno ako značajna modifikacija ne vodi ka neispunjenju obaveza, onda će novo sredstvo biti klasifikovano u 1. nivo kreditnog gubitka. Ako klijent nije ispunio obaveze ili ako modifikacija vodi do prestanka priznavanja originalnog finansijskog sredstva i stvaranja novog finansijskog sredstva sa velikim popustom koji odražava nastale kreditne gubitke, novo sredstvo će se pri početnom priznavanju smatrati kupljenom ili stvorenom imovinom umanjenom za kreditne gubitke (eng. POCI). Za finansijsko sredstvo umanjeno za kreditne gubitke se ne formiraju rezervisanja za gubitke i cijeloživotni očekivani kreditni gubitak se prilikom početnog priznavanja odražava u efektivnoj kamatnoj stopi usklađenoj za kreditne gubitke. U skladu sa navedenim, iznos promjena u cjeloživotnom očekivanom kreditnom gubitku nakon početnog priznavanja finansijskog sredstva umanjenog za kreditne gubitke treba priznati kao dobit ili gubitak po osnovu umanjenja vrijednosti u bilansu uspjeha. Čak i ako su cjeloživotni očekivani kreditni gubici manji od iznosa očekivanih kreditnih gubitaka koji su uključeni u procijenjene novčane troškove prilikom početnog priznavanja, povoljne izmjene cjeloživotnih očekivanih gubitaka se moraju priznati kao dobit od umanjenja vrijednosti.

Sljedeći glavni kriteriji rezultiraju značajnim izmjenama:

Kvantitativni – značajna promjena ugovorenih novčanih tokova kada se sadašnja vrijednost novčanih tokova prema novim uslovima diskontovana po inicijalno ugovorenoj efektivnoj kamatnoj stopi razlikuje od diskontovane sadašnje vrijednosti originalnog finansijskog instrumenta za minimalno 10%.

Kvalitativni:

- promjena dužnika,
- promjena valute,
- promjena svrhe finansiranja,
- uklanjanje ili uvođenje elemenata kritičnih za SPPI u ugovor o najmu.

Neznačajne modifikacije koje ne dovode do prestanka priznavanja finansijskog sredstva

U slučaju ponovnog dogovora ili izmjene ugovornih novčanih tokova finansijske imovine koja ne rezultira prestankom priznavanja finansijske imovine, Banka treba preračunati bruto knjigovodstvenu vrijednost finansijske imovine na osnovi tako dogovorenih ili izmijenjenih ugovornih novčanih tokova diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi. Dobit ili gubitak od modifikacije se priznaje u izvještaju dobiti i gubitku.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.12 Prestanak priznavanja finansijskih obaveza

Finansijska obaveza prestaje da se priznaje ukoliko je ispunjenje te obaveze izvršeno, ukoliko je obaveza ukinuta ili ukoliko je isteklo važenje obaveze. U slučaju gdje je postojeća finansijska obaveza zamjenjena drugom obavezom prema istom povjeriocu, ali pod značajno promjenjenim uslovima ili ukoliko su uslovi kod postojeće obaveze značajno izmjenjeni, takva zamjena ili promjena uslova tretira se kao prestanak priznavanja prvobitne obaveze sa istovremenim priznavanjem nove obaveze, dok se razlika između prvobitne i nove vrijednosti obaveze priznaje u bilansu uspjeha.

3.13 Obezvrjeđenje kredita i plasmana bankama i komitentima

Uvođenjem MSFI 9 došlo je do širenja koncepta umanjenja vrijednosti finansijskih instrumenata koji se mjere metodom amortizacionog troška tako da on sada, osim identifikacije i procjene visine nastalih kreditnih gubitaka, uključuje i identifikaciju kreditnih gubitaka koji još uvijek nisu nastali, već Banka njihov nastanak očekuje u narednom periodu.

Primjenom novog standara MSFI 9, kod kojeg iznos umanjenja vrijednosti predstavlja iznos očekivanih kreditnih gubitaka po finansijskoj imovini, Banka svakoj svojoj izloženosti dodjeljuje određenu nenultu vjerovatnoću nastanka gubitaka.

Procentna vrijednost očekivanih kreditnih gubitaka, koja se zanisava na parametrima kreditnog rizika računa se putem formule:

$$ECL=PD \times LGD$$

- ECL - očekivani kreditni gubici
- PD - vjerovatnoća defaulta
- LGD - gubitak po nastupanju statusa neizmirenja finansijskih obaveza

Parametri kreditnog rizika

PD – Vjerovatnoća defaulta. Za potrebe procjene vrijednosti PD parametra Banka je sve segmente kreditnih klijenata rasporedila u rejting klase. Svako rejting klasi, koja se smatra PD-homogenom grupom, je na odgovarajući način dodijeljena PiT (eng. "Point-in-Time") vrijednost PD-a. Za one klijente koji posjeduju dodijeljene kreditne rejtinge priznatih vanjskih agencija za procjenu boniteta, Banka koristi eksterne rejtinge i njima pridružene (javno dostupne) jednogodišnje PiT vrijednosti PD-a, kao i višegodišnje ročne strukture PD-a, dok za ostale klijente koristi interne rejtinge. Internim rejtingima su inicijalno dodijeljene odgovarajuće jednogodišnje PiT vrijednosti PD-a, kao i pripadajuća im višegodišnja ročna struktura PD-eva.

LGD – Gubitak po nastanku defaulta. LGD predstavlja bančinu procjenu nivoa gubitka vezanog uz kreditni plasman u slučaju nastupanja statusa neispunjavanja obaveza (defaulta). Cjeloživotni LGD predstavlja skup procjena LGD-a kroz uzastopne različite periode post-defaultne (prisilne) naplate, koje Banka primjenjuje na sve periode unutar cjeloživotnog horizonta kreditnih plasmana, a ne samo na slučaj nastupanja statusa neispunjavanja kreditnih obaveza unutar sljedećih 12 mjeseci. S obzirom da vrijednost LGD-a ne zavisi od kretanja kreditne kvalitete primarnih izvora naplate klijenta, odnosno kretanju nivoa PD-a, može se uniformno primjenjivati u različitim podgrupama kreditnog rizika. Dobijene vrijednosti LGD-a se grupišu po LGD-homogenim grupama te se za svaku od njih procjenjuje reprezentativna vrijednost LGD parametra.

EaD - Izloženost u trenutku defaulta. EaD predstavlja procjenu nivoa do koje Banka može biti izložena dužniku u slučaju i u trenutku njegova defaulta. Procjena EaD se kod svakog kreditnog plasmana zasniva na s njim vezanim ugovornim i očekivanim novčanim tokovima dužnika do isteka ročnosti. Procjena očekivanih novčanih tokova se zasniva na istorijskim prijevremenim uplatama ("prepayment-ima"), kao i na ustanovljenom karakteru i snazi veze istorijskih prijevremenih uplata i promjena u kamatnim stopama, u svrhu određivanja očekivanih prijevremenih uplata u budućim scenarijima.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13 Obezvrjeđenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

Vjerovatnoćom ponderisani scenariji. Standard zahtjeva da se očekivani kreditni gubici modeliraju po nekoliko unaprijedno-gledajućih scenarija, koji uzimaju u obzir vjerovatnoću nastupanja "stresnih" i povoljnih ekonomskih uslova, tako da rezultatna vrijednost ECL predstavlja vjerovatnoćom ponderisani broj zasnovan na rezultatima nekoliko analiziranih ekonomskih scenarija unutar kojih parametri kreditnog rizika (PD, LGD i EaD) imaju različite vrijednosti. Uticaj promjene ekonomskih uslova ustanovljava se analizom korelacija i regresijskih veza istorijskih vrijednosti makroekonomskih parametara i svakog od parametara kreditnog rizika.

Odgovarajući izbor seta reprezentativnih ekonomskih scenarija zasnovanim na nepristrasnim i objektivnim informacijama dostupnim Banci, kao i vjerovatnoću pojedinog (reprezentativnog) ekonomskog scenarija određuju relevantne stručne službe Banke ekspertnom metodom.

Kategorizacija kreditnog rizika (Staging)

Banka, u svrhu procjene visine umanjenja vrijednosti i rezervisanja za kreditne gubitke na osnovu procjene nivoa kreditnih gubitaka, na izvještajne datume, sva potraživanja razvrstava u jednu od sljedećih kategorija (Stage) kreditnog rizika:

- a) **Stage 1 (nizak nivo kreditnog rizika – „performing loans“)** - Označava kreditne izloženosti kod kojih nije utvrđen značajan porast kreditnog rizika (od trenutka početnog priznavanja). Za njih se umanjenje vrijednosti, odnosno rezervisanja za kreditne gubitke, određuju na osnovu očekivanih kreditnih gubitaka u periodu od 12 mjeseci.
- b) **Stage 2 (povećan nivo kreditnog rizika – „underperforming loans“)** - Označava kreditne izloženosti kod kojih je utvrđen značajan porast kreditnog rizika od trenutka početnog priznavanja, međutim ne postoji objektivni dokaz umanjenja vrijednosti. Za njih se umanjenje vrijednosti, odnosno rezervisanja za kreditne gubitke, određuju na osnovu cjeloživotnih očekivanih kreditnih gubitaka.
- c) **Stage 3 (utvrđeno umanjenje vrijednosti – „non-performing loans“)** - Označava kreditne izloženosti u statusu neispunjavanja finansijskih obaveza.
- d) **POCI imovina** - Finansijska imovina čija je vrijednost u trenutku sticanja, dakle kupovine ili odobravanja bila umanjena zbog postojanja značajnog kreditnog rizika.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13 Obezvrjeđenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

Banka za potrebe naknadnog mjerenja finansijske imovine koja se mjeri po amortizacionom trošku, na svaki izvještajni datum utvrđuje da li je došlo do značajnog pogoršanja kreditnog rizika dužnika, u odnosu na početno priznavanje.

Za procjenu značajnog kreditnog rizika Banka koristi kvantitativne i kvalitativne inidkatore, koji su definisani standardom i propisani internom metodologijom (SICR Kriterijumi).

Izračun očekivanih gubitaka i troška umanjenja vrijednosti (grupna i pojedinačna osnova)

Banka primjenjuje dvije opšte metodologije izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i iznosa umanjenja vrijednosti plasmana:

- (1) metodologiju na grupnoj, odnosno portfeljnoj, osnovi i
- (2) metodologiju na individualnoj osnovi.

Metodologiju izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i iznosa umanjenja vrijednosti na grupnoj, odnosno portfeljnoj, osnovi Banka primjenjuje na izloženosti koje su klasifikovane u kategorije 1 (Stage 1) i 2 kreditnog rizika (Stage 2). Navedena metodologija se primjenjuje i kod onih (neprihodujućih) izloženosti koje su razvrstane u kategoriju 3 (Stage 3) kredinog rizika, međutim nisu identifikovane kao pojedinačno značajne.

Metodologiju izračuna očekivanih kreditnih gubitaka i iznosa umanjenja vrijednosti na individualnoj osnovi Banka primjenjuje kod onih (neprihodujućih) izloženosti koje su razvrstane u kategoriju 3 kreditnog rizika (Stage 3) koje su identifikovane kao pojedinačno značajne.

Ukoliko postoje objektivni dokazi da je došlo do gubitka usljed obezvrjeđenja, iznos gubitka se vrednuje kao razlika između knjigovodstvene vrijednosti sredstva i njegove procijenjene nadoknadiive vrijednosti. Procijenjena nadoknadiiva vrijednost je sadašnja vrijednosti budućih tokova gotovine diskontovana prvobitnom efektivnom kamatnom stopom sredstva. Obračun sadašnje vrijednosti procijenjenih budućih tokova gotovine finansijskog sredstva obezbjeđenog kolateralom, reflektuje tokove gotovine koji mogu nastati iz procesa realizacije kolaterala ili očekivanih tokova gotovine koji mogu nastati od priliva iz obavljanja redovne poslovne djelatnosti klijenta. Knjigovodstvena vrijednost sredstva se smanjuje korišćenjem računa umanjenja vrijednosti i iznos gubitka se priznaje na teret bilansa uspjeha.

Gubici usljed obezvrjeđenja kredita i plasmana i ostalih finansijskih sredstava vrednovanih po amortizovanoj vrijednosti se evidentiraju u bilansu uspjeha. Krediti i sa njima povezano umanjenje vrijednosti se u potpunosti isknjižavaju kada ne postoje realni izgledi da će sredstva u budućnosti biti nadoknađena, a u skladu sa odlukom Uprave ili Nadzornog odbora Banke.

Kod POCl imovine Banka trenutno primjenjuje identičnu metodlogiju izračuna umanjenja vrijednosti kao i za Stage 3, te je interno obilježava kao S3 POCl, s obzirom da je najveći broj klijenata u defaultu razvrstan u POCl imovinu.

Homogene grupe kreditnog rizika. Pri upotrebi metodologije na grupnoj/portfeljnoj osnovi Banka vrši segmentaciju svog portfelja u homogene grupe kreditnog rizika na nivou kojih procjenjuje vrijednosti parametara kreditnog rizika (PD, LGD i CCF), a u konačnici i iznose očekivanih kreditnih gubitaka (ECL) i s njima vezanih umanjenja vrijednosti, po svakoj od definisanih homogenih grupa.

Banka je na osnovu istorijskih podataka, formirala statistički validne i pouzdane PD-homogene grupe, LGD-homogene grupe i EaD/CCF-homogene grupe, te je urađena:

- **PD segmentacija** izloženosti na osnovu segmenta klijenata i klasa kreditnih rejtinga,
- **LGD segmentacija** izloženosti na osnovu tipa kreditnog proizvoda u odnosu na prisutnost kolaterala (kolateralizovani / nekolateralizovani plasmani) i tipa post-defaultnog scenarija naplate ("izlječenje"/naplata, restruktuiranje, likvidacija kolaterala),
- **EaD/CCF segmentacija** izloženosti na osnovu segmenta klijenata i tipa kreditnog proizvoda.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.13 Obezvrjeđenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)

PD – vjerovatnoća default-a Uopšteno govoreći, vrijednost PD parametara se može odrediti statističkim metodama, po osnovu ekspertne procjene ili hibridnom metodom (koja istovremeno uključuje i ekspertno i statističko određivanje pojedinih dijelova potrebnih za procjenu parametra kreditnog rizika).

Kako bi osigurala da procjene (12-mjesečnih i višegodišnjih) vrijednosti PD-a koristi prilikom izračuna očekivanih kreditnih gubitaka budu vjerodostojne i pouzdane mjere procesa „defaultiranja“ tokom životnog vijeka svojih izloženosti, Banka se vodila načelima nepristranosti i svim ostalim smjernicama koje propisuje MSFI 9.

Prednosti rejtinga kao homogenih segmenata rizika neplaćanja su sljedeće:

- Pouzdani indikatori relativnog rizika neplaćanja;
- Brzo se prilagođavaju promjenama ekonomskih uslova;
- Svim se dužnicima može dodijeliti (eksterni ili interni) rejting;
- Mogu se koristiti i pri odobranju, određivanju cijene i monitoringu kreditnih plasmana;
- Čak se i onim dužnicima kojima se u početku ne može na pouzdan način dodijeliti rejting, tzv. NR-klijentima (na primjer start-up preduzećima) može na konzistentan način (upotrebom statističkog modela) dodijeliti adekvatna vrijednost jednogodišnje stope defaulta i PiT jednogodišnje vrijednosti PD-a.

Struktura kreditnih rejtinga. Klijenti koji ne posjeduju dodijeljene kreditne rejtinge priznatih eksternih agencija za procjenu boniteta, Banka koristi interne rejtinge. Interni rejtingi se sastoje od sljedećih komponenti: (1) interna ponašajna – behavioralni scoring, (2) aplikacijsko-finansijska – aplikacijski scoring kod stanovništva, odnosno finansijski scoring kod pravnih lica ili (3) eksterna ponašanja (vezane uz podatke iz lokalnog kreditnog biroa) – „credit bureau“ korekcija. Te se komponente kombinuju u finalni rejting klijenta na osnovu predefinisane spojne šeme, s tim da interni rejting (čak i u slučaju dijela nedostupnih ili nedovoljno ažurnih podataka) minimalno posjeduje barem jednu od spomenutih komponenti. Internim rejtingima su, putem interno razvijenih regresijskih modela, dodijeljene inicijalne jednogodišnje PiT vrijednosti PD-a.

LGD – gubitak po nastanku default-a Banka procjenjuje vrijednosti LGD-a putem tzv. "work-out" metode procjene, koja se zasniva na analizi istorijskih slučajeva procesa post-defaultne (prisilne) naplate. Putem ove metode dobija se procentna stopa post-defaultne (prisilne) naplate (RR-Recovery Rate). LGD predmetnog plasmana se dobije oduzimajući iznos procentne stope post-defaultne naplate od 100%.

EaD – preostala izloženost EaD podrazumijeva bilansne i vanbilansne pozicije (neiskorišćene dijelove kreditne linije, odgođena potraživanja i potencijalnu buduću izloženost Banke), pri čemu se vanbilansne stavke obično ponderišu sa faktorima kreditne konverzije (CCF), a uopšteno se sastoji od trenutne i potencijalne buduće izloženosti, gdje se iznos potencijalne buduće izloženosti obično određuje statistički na osnovu istorijskih podataka.

Računovodstvena osnova za izračun umanjenja vrijednosti (koja sadrži bilansne stavke, kao što su iskorišćeni iznosi kreditnih linija/limita, te potraživanja po kamatama i naknadama) odvojena je od osnove za izračun rezervisanja (koja sadrži vanbilansne izloženosti, kao što su neiskorišćeni dijelovi kreditnih linija/limita i potencijalne obaveze na primjer po garancijama i akreditivima).

Faktori kreditne konverzije (CCF) kao indikatore očekivane iskorištenosti vanbilansnih dijelova izloženosti u trenutku nastupanja defaulta, variraju s prirodom proizvoda, te se u pravilu procjenjuju na osnovu istorijskih podataka o iskorištenosti njihovih vanbilansnih dijelova. Vrijednosti CCF parametra se izražavaju kao prosječne vrijednosti po tipovima proizvoda (koji na taj način postaju CCF-homogeni segmenti).

U slučaju nedovoljne količine i/ili kvalitete relevantnih istorijskih podataka, koriste se **fiksne vrijednosti zasnovane na konzervativnim ekspertskim procjenama**, koje uvažavaju očekivanja regulatora (Napomena 2.1 Izjava o usaglašenosti).

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.13 Obezvrjeđenje kredita i plasmana bankama i komitentima (nastavak)**

Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka prema nivou kreditnog rizika su prikazana u sljedećoj tabeli:

Nivo kreditnog rizika	Vrsta izloženosti / Dani kašnjenja	Minimalne stope očekivanih kreditnih gubitaka
Stage 1	Izloženosti sa niskim rizikom i druge izloženosti shodno Članu 23., stav 1, tačka 1-3 Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka	0,10%
Stage 1	Ostale izloženosti	0,50%
Stage 2	Sve izloženosti raspoređene u stage 2	5%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje do 180 dana	15%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje od 181 do 270 dana	25%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje od 271 do 365 dana	40%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje od 366 do 730 dana	60%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje od 731 do 1460 dana	80%
Stage 3	Kolateralizovani plasmani, kašnjenje preko 1460 dana	100%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje do 180 dana	15%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje od 181 do 270 dana	45%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje od 271 do 365 dana	75%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje od 366 do 456 dana	85%
Stage 3	Nekolateralizovani plasmani, kašnjenje preko 456 dana	100%

Kolaterali i drugi instrumenti, garancije osiguravajućih kuća i kompanija i zaštite od rizika

Politikom kolaterala Banka definiše prihvatljive kolaterale za pojednačne vrste plasmana. Osnovni tipovi kolaterala su sljedeći: novčani depoziti, hartije od vrijednosti osiguravajućih kompanija i banaka, hipoteka na nepokretnu i zaloga na pokretnu imovinu.

Tržišna vrijednost kolaterala se kontinuirano prati te, ukoliko ima potrebe, traže se dodatna sredstva obezbjeđenja u fazi odobravanja, kao i u toku korišćenja kredita. Banka u skladu sa internom metodologijom periodično u toku korišćenja kredita vrši analizu tržišne vrijednosti kolaterala i u skladu sa istom preispituje i usklađuje umanjeње vrijednosti.

3.14 Lizing

Lizing je ugovor po kojem zakupodavac prenosi na zakupca, uz jednokratno ili sukcesivno plaćanje, pravo da koristi sredstva na ugovoreno vrijeme.

Postoje dvije vrste lizinga, i to:

(a) **Finansijski lizing** - prenosi suštinski sve rizike i koristi karakteristične za pravo svojine nad sredstvom. Pravo vlasništva može, ali ne mora, biti konačno prenijeto. Na početku lizinga, sadašnja vrijednost minimalnih lizing rata je jednaka najmanje tržišnoj vrijednosti zakupljenog sredstva.

(a) **Operativni lizing** – svaki oblik lizinga koji nije finansijski. Njime se, u suštini, ne prenose svi rizici i koristi svojstveni vlasništvu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14 Lizing (nastavak)

Finansijski lizing - Banka kao korisnik lizinga

Inicijalno vrijednovanje

Na početku lizing ugovora, zakupac priznaje:

- (a) Sredstvo pod zakupom, i to po tržišnoj vrijednosti sredstva ili sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja po ugovoru o lizingu, ukoliko je ova vrijednost niža,
- (b) Inicijalne direktne troškove (transakcioni troškovi), koji se uključuju u vrijednost sredstva,
- (c) Obavezu u iznosu zakupnine, po sadašnjoj vrijednosti minimalnih plaćanja u skladu sa ugovorom o lizingu.

Naknadno vrijednovanje

Lizing rate se raspoređuju na finansijski rashod i smanjenje preostale obaveze. Finansijski rashod raspoređuje se na periode tokom trajanja lizinga tako da se ostvaruje konstantna periodična kamatna stopa na preostali iznos obaveza za svaki period.

Politika amortizacije za sredstva uzeta u lizing, a koja podliježu amortizaciji, usklađuje se sa politikom sredstava koja su u vlasništvu, a priznata amortizacija obračunava se na način definisan kroz standarde MRS 16 i MRS 38.

Međutim, ukoliko nije razumno izvjesno da će Banka kao korisnik lizinga do kraja trajanja ugovora steći vlasništvo nad tim sredstvom, to sredstvo se u potpunosti amortizuje u periodu trajanja lizinga ili njegovog korisnog vijeka trajanja, u zavisnosti od toga koji je period kraći.

Finansijski lizing - Banka kao davalac lizinga

Banka nije registrovana za poslove finansijskog lizinga.

Operativni lizing - Banka kao korisnik lizinga

Lizing rate po osnovu operativnog lizinga priznaju se u skladu sa MSFI 16:

- u izvještaju o finansijskoj poziciji od dana kada Banka ima pravo da koristi iznajmljeno sredstvo na period trajanja lizinga plus:
 - period obuhvaćeni eventualnom opcijom produženja lizinga (ako postoji vjerovatnoća da će Banka iskoristiti tu opciju),
 - period obuhvaćen eventualnom opcijom raskida lizinga (ako postoji vjerovatnoća da Banke neće iskoristiti tu opciju)

u iznosu očekivanih plaćanja lizing rata umanjениh za pripadajuće direktne i indirektnе poreze, diskontove po inkrementalnoj kamatnoj stopi (stopa zaduživanja koju bi Banka platila za sličan lizing ili ako to ne može odrediti, stopa koju bi na početku lizinga Banka snosila na ime najma, pod sličnim uslovima sa sličnim instrumentima osiguranja izvora sredstava potrebnih za nabavku predmeta lizinga).

- u bilansu uspjeha u skladu sa MSFI 16, linearno tokom trajanja lizinga kao trošak amortizacije, trošak kamate diskontovan prema inkrementalnoj kamatnoj stopi i trošak direktnih i indirektnih poreza u skladu sa ugovorom o lizingu.

Izuzeto od navednog, u skladu sa MSFI 16, lizing rate za kratkoročne ugovore o lizingu (ugovori do 12 mjeseci) i ugovore male vrijednosti priznaju se kao rashod u bilansu uspjeha linearno tokom trajanja lizinga, izuzev kada drugi sistematski osnov bolje odražava vremenski obrazac za korisnika lizinga.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.14 Lizing (nastavak)

Operativni lizing - Banka kao davalac lizinga

Banka kao davalac operativnog lizinga prikazuje u svojim bilansima sredstvo koje je dato na operativni lizing, u skladu sa prirodom tog sredstva.

Prihod od operativnog lizinga biće priznat u jednakim iznosima tokom perioda trajanja lizinga, osim ukoliko neki drugi sistematski osnov bolje ne pokazuje vremenski obrazac u kojem se smanjuje korist nastala od upotrebe sredstva datog u lizing.

Politika amortizacije za sredstva data u lizing treba da bude konzistentna sa politikama amortizacije Banke kao davaoca lizinga, za slična sredstva, i takva amortizacija treba da bude izračunata u skladu sa MRS 16 i MRS 38.

Transakcije prodaje i povratnog lizinga

Ove transakcije obuhvataju prodaju sredstva i davanje u lizing istog sredstva nazad prodavcu.

Ukoliko transakcija prodaje i povratnog lizinga rezultuje u finansijskom lizingu, svaki višak prodajne vrijednosti iznad knjigovodstvene vrijednosti zakupljenog sredstva neće biti odmah priznat kao prihod u finansijskim izvještajima prodavca-korisnika lizinga, već se razgraničava i priznaje kao prihod tokom vremena trajanja lizinga.

Ukoliko transakcija prodaje i povratnog lizinga rezultira uspostavljanjem operativnog lizinga i ukoliko je evidentno da je transakcija utvrđena po fer vrijednosti, bilo koji dobitak ili gubitak priznaće se odmah i svaki višak prodajne vrijednosti iznad knjigovodstvene vrijednosti zakupljenog sredstva neće biti odmah priznat, već se razgraničava i priznaje kao prihod tokom vremena trajanja lizinga. Ukoliko je prodajna cijena ispod fer vrijednosti, dobitak ili gubitak priznaju se odmah, osim ukoliko taj gubitak nije kompenzovan budućim lizing ratama po cijeni nižoj od tržišne. Tada će on biti razgraničen i amortizovan srazmjerno lizing ratama tokom perioda u kojem se očekuje korišćenje tog sredstva. Ukoliko je pak prodajna cijena iznad fer vrijednosti, višak iznad fer vrijednosti razgraničava se i amortizuje tokom perioda za koji se očekuje da će se to sredstvo koristiti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)**3.15 Nekretnine i oprema***3.15.1 Priznavanje i vrednovanje*

Prilikom inicijalnog priznavanja, nekretnine i oprema se vrednuju po nabavnoj vrijednosti ili cijeni koštanja, odnosno u ukupnom iznosu svih izdataka koji su neophodni da se sredstva dovedu u stanje raspoloživo za upotrebu. Nakon početnog priznavanja kao sredstva, nekretnine i oprema se knjiže po nabavnoj vrijednosti umanjenoj za ukupnu akumuliranu amortizaciju i ukupne eventualne gubitke zbog umanjenja vrijednosti.

3.15.2 Naknadno vrednovanje

Nekretnine i oprema se vrednuju po nabavnoj vrijednosti, bez uvećanja za izdatke svakodnevnog održavanja, umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i gubitke po osnovu obezvrijeđenja. Nabavna vrijednost nekretnine i opreme se uvećava za iznos naknadnih izdataka nastalih prilikom rekonstrukcije i zamjene dijelova opreme, u trenutku u kome je izdatak nastao pod uslovom da ispunjava uslove da se može pripisati nabavnoj vrijednosti sredstava.

3.15.3 Amortizacija

Amortizacija se obračunava primjenom proporcionalne metode na nabavnu vrijednost nekretnina i opreme tokom procenjenog korisnog vijeka upotrebe. Zemljište ne podliježe amortizaciji.

Stope amortizacije sredstava se kreću u sljedećim rasponima:

	2020. godina	2019. godina
Zgrade	1,3%	1,3%
Računarska oprema i srodna oprema	14,29% - 20,00%	14,29% - 20,00%
Automobili	12,50%	12,50%
Ulaganja u tuđa osnovna sredstva	6,49% - 38,72%	6,49% - 38,72%
Oprema i ostala sredstva	10,00% - 15,50%	10,00% - 15,50%

Sredstva u pripremi se amortizuju nakon stavljanja u upotrebu. Ulaganja u objekte koje Banka koristi u zakupu, amortizuju se na period trajanja zakupa.

Troškovi investicionog i tekućeg održavanja se iskazuju u bilansu uspjeha u trenutku njihovog nastanka.

3.15.4 Prestanak priznavanja

Banka prestaje sa priznavanjem nekretnina i opreme u slučaju njihovog otuđenja ili njihovog povlačenja iz upotrebe, a iz njihovog otuđenja se ne očekuju buduće ekonomske koristi. Dobici i gubici koji se javljaju prilikom rashodovanja ili prodaje nekretnina i opreme, priznaju se u korist ili na teret bilansa uspjeha, kao dio ostalih operativnih prihoda i rashoda.

3.16. Nematerijalna ulaganja

Prilikom inicijalnog priznavanja, nematerijalna sredstva se početno odmjeravaju po nabavnoj vrijednosti, odnosno vrednuju se u ukupnom iznosu svih izdataka koji su neophodni da se sredstvo dovede u stanje neophodno za upotrebu.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.16. Nematerijalna ulaganja (nastavak)

Nakon inicijalnog priznavanja, nematerijalna sredstva se vrednuju po nabavnoj vrijednosti, umanjenoj za akumuliranu amortizaciju i eventualne gubitke po osnovu obezvrijeđenja. Naknadni izdaci se mogu pripisati vrijednosti prethodno priznatog nematerijalnog sredstva, samo ako produžavaju očekivane buduće ekonomske koristi po osnovu takvog sredstva. Troškovi svakodnevnog održavanja se priznaju u bilansu uspjeha kao trošak perioda u kome nastanu.

Amortizacija nematerijalnog sredstva se priznaje u bilansu uspjeha u jednakim godišnjim iznosima tokom procijenjenog vijeka trajanja, budući da se na taj način najbolje odražava očekivana potrošnja upotrebe ekonomske vrijednosti sadržane u nematerijalnom sredstvu. Amortizacione stope nematerijalnih ulaganja kreću se u rasponu od 20% do 25%.

3.17. Investicione nekretnine

Investicione nekretnine obuhvataju imovinu koju Banka koristi u cilju ostvarivanja prihoda od zakupnine. Investicione nekretnine se prilikom inicijalnog priznanja vrednuju po nabavnoj vrijednosti uvećane za zavisne troškove. Knjigovodstvena vrijednost se uvećava za izdatke nastale prilikom zamjene dijela postojeće investicione nekretnine od dana kada su izdaci nastali ukoliko su ispunjeni uslovi za njihovo priznavanje, dok se troškovi svakodnevnog održavanja investicione nekretnine ne pripisuje knjigovodstvenoj vrijednosti sredstava.

Banka prestaje sa priznavanjem investicione nekretnine u slučaju njihovog otuđenja ili u slučaju njihovog povlačenja iz upotrebe, a iz njihovog otuđenja se ne očekuju buduće ekonomske koristi. Gubici i dobici nastali usljed otuđenja ili povlačenja investicione nekretnine iz upotrebe se priznaju u bilansu uspjeha perioda u kome su nastali.

3.18. Sredstva stečena naplatom potraživanja

Sredstva stečena naplatom potraživanja se u skladu sa namjerom Banke i odlukom odgovarajućeg nadležnog organa Banke klasifikuju kao:

- sredstva namijenjena prodaji ili
- investicione nekretnine.

Banka na sredstvima stečenim naplatom potraživanja iskazuje materijalna sredstva primljena po osnovu naplate potraživanja. Banka dolazi u vlasništvo materijalnih sredstava realizacijom zaloga nad kreditima i plasmanima. Pokretna i nepokretna sredstva stečena naplatom potraživanja priznaju se u poslovnim knjigama s namjerom prodaje iste.

Prema Odluci ABRS, Banka sredstva stečena naplatom potraživanja prilikom početnog priznavanja evidentirati prema nižoj od sledećih vrijednosti:

- iznosa neto knjigovodstvene vrijednosti potraživanja Banke. U slučaju da je visina knjigovodstveno evidentiranih kreditnih gubitaka jednaka visini potraživanja Banka će stečenu materijalnu imovinu evidentirati po tehničkoj vrijednosti u iznosu 1 KM.
- procijenjenoj fer vrijednosti od strane nezavisnog procjenitelja umanjenoj za očekivane troškove prodaje (troškovi notara, poreza, sudske takse i dr. koji su direktno povezani sa prodajom).

Materijalnu imovinu namijenjenu prodaji a koja je stečena nakon 01.01.2019. godine Banka je u obavezi prodati u roku od tri godine od datuma početnog priznavanja iste u knjigama banke, a ukoliko istu ne proda Banka je dužna njenu vrijednost svesti na 1 KM. Banka je dužna imovinu koja je stečena prije 01.01.2019. godine prodati u roku dvije godine računajući od 01.01.2020. godine, a ukoliko istu ne proda dužna je njenu vrijednost svesti na 1 KM. Obezvrijeđenje se radi sukcesivno tako da pojedinačna vrijednost stečene materijalne imovine bude minimalno na nivou njene procjenjene vrijednosti.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.18. Sredstva stečena naplatom potraživanja (nastavak)

Za stečenu materijalnu imovinu za koju se ne može dokazati realna vrednost ili za koju Banka ustanovi da više nisu zadovoljeni uslovi za klasifikaciju u imovinu koja se drži za dalju prodaju, a ova imovina se ne može reklasifikovati u drugu imovinu za knjigovodstveno evidentiranje se može koristiti samo tehnička vrednost od 1 KM.

Gubici od umanjenja vrijednosti se priznaju na teret rashoda perioda.

3.19. Obezvrjeđenje nefinansijskih sredstava potraživanja

Banka procjenjuje na dan izvještaja o finansijskoj poziciji, knjigovodstvene vrijednosti nefinansijskih sredstava: nekretnina i opreme, nematerijalnih ulaganja, investicionih ulaganja i materijalne aktive. Ukoliko postoji indikacija da je sredstvo obezvrjeđeno, procjenjuje se nadoknadiva vrijednost kako bi se odredio gubitak po osnovu obezvrjeđenja. Ukoliko se utvrdi da je nadoknadiva vrijednost sredstva manja od knjigovodstvene vrijednosti, knjigovodstvena vrijednost se umanjuje do procjenjenog iznosa nadoknadive vrijednosti. Nadoknadiva vrijednost sredstava utvrđuje se kao vrijednost koja je veća od upotrebne vrijednosti sredstva i njegove fer vrijednosti.

Za sredstva koja podliježu amortizaciji, odnosno za nekretnine i opremu i nematerijalna ulaganja, provjera da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti vrši se kada događaji ili izmjenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrijednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrijednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrijednosti.

Za sredstva koja ne podliježu amortizaciji, odnosno za investiciona ulaganja i materijalnu aktivu, procjena da li je došlo do umanjenja njihove vrijednosti vrši se na godišnjem nivou i kada događaji ili izmjenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrijednost neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog obezvrjeđenja se priznaje u iznosu razlike na teret rashoda.

Nefinansijska imovina za koju je izvršeno umanjenje vrijednosti procjenjuje se na svaki datum izvještavanja radi mogućeg ukidanja umanjenja vrijednosti. Gubitak od umanjenja vrijednosti se ukida ukoliko je došlo do promjene u procjenama koje su bile korištene za određivanje nadoknadivog iznosa. Gubitak od umanjenja vrijednosti smanjuje se najviše do iznosa knjigovodstvene vrijednosti imovine koja ne prelazi knjigovodstvenu vrijednost imovine koja bi bila utvrđena, umanjena za akumuliranu amortizaciju, u slučaju da nije bio priznat gubitak po osnovu obezvrjeđenja.

Banka je na dan 31. decembra 2020. godine sprovela test umanjenja vrijednosti nefinansijskih sredstava na osnovu kojeg nije bilo potrebe za umanjenjem vrijednosti nekretnina.

3.20. Finansijske garancije

U uobičajenom toku poslovanja Banka, odobrava finansijske garancije koje se sastoje od plativih i činidbenih garancija, akreditiva i drugih poslova jemstva. Finansijske garancije se incijalno priznaju u vanbilansnoj aktivu po fer vrijednosti, a nakon inicijalnog priznavanja, obaveze Banke koje proističu iz finansijskih garancija vrednuju se u iznosu amortizovane naknade ili iznosu najbolje procjene troškova neophodnim da bi se izmirila finansijska obaveza koja nastaje kao rezultat garancije, u zavisnosti koji je iznos veći.

Po osnovu finansijske garancije, povećanje obaveza se iskazuje u okviru izvještaja o finansijskoj poziciji, a primljene naknade se priznaju u korist bilansa uspjeha u okviru prihoda od naknada i provizija tokom perioda korišćenja garancije.

3. PREGLED ZNAČAJNIH RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA (nastavak)

3.21. Rezervisanja

Rezervisanja se priznaju kada Banka ima sadašnju obavezu (zakonsku ili izvedenu) kao rezultat prethodnog događaja, za koje je vjerovatno da će biti potreban odliv ekonomskih koristi da bi obaveza bila izmirena i za koju je moguće izvršiti pouzdanu procjenu iznosa obaveze. U slučajevima kada je efekat vremenske vrijednosti novca materijalan, iznos rezervisanja predstavlja sadašnju vrijednost izdataka za koje se pretpostavlja da će biti dovoljni da se obaveze izmire.

3.22. Kapital

Kapital se sastoji od akcijskog kapitala, emisionog ažia, rezervi kapitala (opštih zakonskih rezervi i ostalih rezervi), neraspoređene dobiti iz ranijih godina, neto dobiti tekućeg perioda, rezervi za kreditne gubitke po regulatornom zahtjevu i revalorizacionih rezervi.

Akcijski kapital

Akcijski kapital predstavlja nominalnu vrijednost uplaćenih običnih akcija klasifikovanih kao kapital i denominovan je u BAM.

Emisiona premija

Emisiona premija predstavlja pozitivnu / negativnu razliku između uplaćene vrijednosti običnih akcija i njihove nominalne vrijednosti po osnovu emisija akcija.

Rezerve iz dobiti

Rezerve iz dobiti formirane su u skladu sa Zakonom o preduzećima Republike Srpske koji zahtijeva da se 5% dobiti tekuće godine izdvoji u zakonske rezerve sve do iznosa 10% akcijskog kapitala. Zakonske rezerve do 10% akcijskog kapitala mogu se koristiti za pokriće gubitaka tekuće i prošlih godina.

Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve se odnose na nerealizovane neto dobitke i gubitke formirane kao rezultat svođenja na tržišnu vrijednost ulaganja u hartije od vrijednosti koje se vrednuju po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat.

Regulatorne rezerve za kreditne gubitke

Regulatorne rezerve za kreditne gubitke predstavljaju razliku između očekivanih kreditnih gubitaka utvrđenih u skladu sa Odluke ABRSa o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka i očekivanih kreditnih gubitaka utvrđenih u skladu sa internom metodologijom Banke.

Banka je prvu primjenu Odluke ABRSa u iznosu od 14.663 hiljade BAM knjižila preko pozicije regulatornih rezervi za kreditne gubitke. Odlukom Skupštine akcionara od 30. juna 2020. godine, Banka je iz zadržane dobiti iz 2018. i 2019. godine pokrila negativni efekat prve primjene Odluke, tako da na dan 31. decembar 2020. godine nije imala odbitnu stavku po osnovu ovih rezervi od regulatornog kapitala prilikom obračuna adekvatnosti kapitala.

Dividende

Dividende na akcije evidentiraju se kao obaveza u periodu u kojem je donijeta odluka o njihovoj isplati.

3.23. Zarada po akciji

Zarada po akciji izračunava se dijeljenjem neto dobiti koja pripada akcionarima, vlasnicima običnih akcija Banke, ponderisanim prosječnim brojem izdatih običnih akcija u toku izvještajnog perioda.

4. ZNAČAJNA RAČUNOVODSTVENA RASUĐIVANJA I PROCJENE

Banka vrši procjene i pretpostavke o efektima koje će imati vrijednosti sredstava i obaveza iskazani u finansijskim izvještajima u narednoj finansijskoj godini. Procjene i prosuđivanja se neprekidno evidentiraju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se smatra da će u datim okolnostima biti razumna.

Procjene i prosuđivanja koja bi mogla da izazovu materijalne promjene knjigovodstvenih iznosa sredstava i obaveza u toku sljedeće finansijske godine opisane su u nastavku teksta.

4.1 Gubici zbog obezvrjeđenja potraživanja

Banka vrši analizu kreditnog portfolija u cilju procjene obezvrjeđenja potraživanja najmanje na kvartalnom nivou. U procesu utvrđivanja da li u bilansu uspjeha treba prikazati gubitak zbog obezvrjeđivanja, Banka prosuđuje da li postoje pouzdani dokazi koji pokazuju mjerljivo smanjenje procijenjenih budućih tokova gotovine od kreditnog portfolija, prije nego što se smanjenje može identifikovati na pojedinačnom kreditu u tom portfoliju. Ovi dokazi mogu uključivati raspoložive podatke koji ukazuju na to da je nastala nepovoljna promjena u statusu dužnika u pogledu plaćanja obaveza prema Banci ili na nacionalne ili lokalne okolnosti koji su u korelaciji sa neizvršenjem obaveza.

Procjena postojanja objektivnih dokaza o obezvrjeđenju se sprovodi na individualnom nivou finansijskih sredstava koja su pojedinačno značajna. Procjena na grupnom nivou se radi za potraživanja koja nisu individualno značajna i za obezvrjeđenja koja su sadržana u portfoliju a za koje ne postoji objektivni dokaz o pojedinačnom obezvrjeđenju.

Procjena na grupnom nivou zavisi od vrste dužnika, vrste plasmana i ročnosti, kao i podgrupe sa sličnim karakteristikama.

Banka vrši procjene na bazi iskustva o ostvarenim gubicima po kreditima iz prethodnih perioda za sva sredstva sa karakteristikama kreditnog rizika i objektivnim dokazima o umanjenju vrijednosti koji su slični karakteristikama sredstava u portfoliju.

4.2 Utvrđivanje fer vrijednosti finansijskih instrumenata

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu na dan izvještaja o finansijskoj poziciji se bazira na kotiranim, tržišnim cijenama ponude ili tražnje, bez umanjenja po osnovu transakcionih troškova. Fer vrijednost finansijskih instrumenata koji nisu kotirani na aktivnom tržištu se određuje korišćenjem odgovarajućih tehnika vrednovanja, koje obuhvataju tehnike neto sadašnje vrijednosti, poređenje sa sličnim instrumentima za koje postoje tržišne cijene i ostali relevantni modeli.

Kada tržišni inputi nisu dostupni, oni se određuju procjenjivanjima koja uključuju određeni stepen rasuđivanja u procjeni „fer“ vrijednosti. Modeli procjene oslikavaju trenutno stanje na tržištu na datum mjerenja i ne moraju predstavljati uslove na tržištu prije ili nakon datuma mjerenja. Stoga se tehnike vrednovanja revidiraju periodično, kako bi na odgovarajući način odrazile tekuće tržišne uslove.

4.3 Dugoročne beneficije za zaposlene

Troškovi dugoročnih beneficija za zaposlene se određuju korišćenjem aktuarske procjene. Ona uključuje predviđanje diskontnih stopa, budućih povećanja plata i budućih stopa fluktuacije zaposlenih. S obzirom da je riječ o dugoročnim predviđanjima, ovakve procjene nose viši nivo neizvjesnosti.

5. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA

Segmenti prepoznati za potrebe izvještavanja po segmentima u skladu sa MSFI 8 uključuju sljedeće:

1. poslovanje sa segmentom privrede
2. poslovanje sa segmentom stanovništva
3. segment finansijsko tržište i
4. segment ostalo.

Budući da Banka posluje samo u Bosni i Hercegovini, ne prikazuju se sekundarni (geografski) segmenti.

Izvještaji po segmentima su usklađeni sa finansijskim izvještajima u ovim napomenama. Računovodstvene politike u segmentima poslovanja su iste onima opisanim u značajnim računovodstvenim politikama. Metodologija alokacije prihoda i troškova po segmentima je ista za obje prikazane godine.

5.1 Izvještaj o bilans uspjeha i ostalom ukupnom rezultatu po segmentima za poslovnu 2020. godinu

	<i>Privreda</i> <i>000 BAM</i>	<i>Stanovništvo</i> <i>000 BAM</i>	<i>Finansijsko</i> <i>tržište</i> <i>000 BAM</i>	<i>Ostalo</i> <i>000 BAM</i>	<i>UKUPNO</i> <i>000 BAM</i>
Prihodi od kamata	38.356	31.804	5.426	-	75.586
Rashodi od kamata	(5.808)	(10.665)	(1.129)	-	(17.602)
Neto prihodi od kamata	32.548	21.139	4.297	-	57.984
Prihodi od naknada i provizija	11.530	18.561	1.417	-	31.508
Rashodi od naknada i provizija	(6.492)	(6.673)	-	-	(13.165)
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija	5.038	11.888	1.417	-	18.343
Neto prihod od kursnih razlika	2.492	1.378			3.870
Ostali operativni prihodi	3.139	2.443	1.992	859	8.433
Operativni rashodi	(16.481)	(29.272)	(5.720)	(550)	(52.023)
Obezvrjeđenje stečene materijalne aktive	(11.884)	(703)	-	-	(12.587)
Dobit prije umanjavanja vrijednosti i rezervisanja	14.852	6.873	1.986	309	24.020
Neto rashodi umanjavanja vrijednosti	(10.310)	(334)	(39)	(122)	(10.805)
Dobit prije oporezivanja	4.542	6.539	1.947	187	13.215
Porez na dobit	(190)	(324)	(69)	(8)	(591)
Dobit tekuće godine	4.352	6.215	1.878	179	12.624
Ostali dobiti i gubici u periodu <i>Stavke koje mogu biti naknadno reklasifikovane u dobitke ili gubitke:</i>					
Dobitak po osnovu promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	2.162	-	2.162
Ukupan rezultat za obračunski period	4.352	6.215	4.040	179	14.786

5. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (nastavak)

5.2 Izvještaj o bilans uspjeha i ostalom ukupnom rezultatu po segmentima za poslovnu 2019. godinu

	<i>Privreda</i>	<i>Stanovništvo</i>	<i>Finansijsko tržište</i>	<i>Ostalo</i>	<i>UKUPNO</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Prihodi od kamata	39.852	31.888	4.673	-	76.413
Rashodi od kamata	(6.005)	(12.075)	(2.560)	-	(20.640)
Neto prihodi od kamata	33.847	19.813	2.113	-	55.773
Prihodi od naknada i provizija	11.566	18.611	1.329	-	31.506
Rashodi od naknada i provizija	(6.778)	(6.242)	-	-	(13.020)
Neto prihodi po osnovu naknada i provizija	4.788	12.369	1.329	-	18.486
Neto prihod od kursnih razlika	3.875	531	-	-	4.406
Ostali operativni prihodi	2.367	1.793	5.116	1.170	10.446
Operativni rashodi	(18.183)	(29.485)	(6.627)	(810)	(55.105)
Obezvrjeđenje stečene materijalne aktive	(18.654)	(140)	-	-	(18.794)
Dobit prije umanjnja vrijednosti i rezervisanja	8.040	4.881	1.931	360	15.212
Neto rashodi umanjnja vrijednosti	1.702	(2.845)	(16)	29	(1.130)
Dobit prije oporezivanja	9.742	2.036	1.915	389	14.082
Porez na dobit	(653)	(992)	(228)	(31)	(1.904)
Dobit tekuće godine	9.089	1.044	1.687	358	12.178
Ostali dobiti i gubici u periodu <i>Stavke koje mogu biti naknadno reklasifikovane u dobitke ili gubitke:</i>					
Dobitak po osnovu promjene fer vrijednosti hartija od vrijednosti raspoloživih za prodaju	-	-	2.118	-	2.118
Ukupan rezultat za obračunski period	9.089	1.044	3.805	358	14.296

5. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (nastavak)

5.3 Izvještaj o finansijskoj poziciji po segmentima za godinu koja se završila 31. decembra 2020. godine

	<i>Privreda</i>	<i>Stanovništvo</i>	<i>Finansijsko tržište</i>	<i>Ostalo</i>	<i>UKUPNO</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA					
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	-	-	-	300.810	300.810
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	202.148	202.148
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-	11.418	-	11.418
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijed. kroz ostali ukupni rezultat	-	-	270.050	-	270.050
Plasmani drugim bankama	263	-	-	-	263
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	879.588	552.737	-	-	1.432.325
Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	-	-	-	51.984	51.984
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	2.830	2.830
Ostala potraživanja i AVR	4.379	4.846	2.202	34.046	45.473
UKUPNA AKTIVA	884.230	557.583	283.670	591.818	2.317.301
PASIVA					
Obaveze					
Depoziti komitenata	798.637	972.634	-	-	1.771.271
Obaveze po uzetim kreditima	279.301	-	-	-	279.301
Rezervisanja na stavke vanbilansa	1.319	119	-	-	1.438
Ostale obaveze i PVR	6.570	17.107	-	19.969	43.646
Odložene poreske obaveze	-	-	-	14	14
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	37.600	-	37.600
Ukupno obaveze	1.085.827	989.860	37.600	19.983	2.133.270
Kapital					
Kapital i rezerve	-	-	-	171.364	171.364
Neraspoređena dobit	-	-	-	12.667	12.667
Ukupan kapital	-	-	-	184.031	184.031
UKUPNA PASIVA	1.085.827	989.860	37.600	204.014	2.317.301

5. IZVJEŠTAVANJE PO SEGMENTIMA (nastavak)

5.4 Izvještaj o finansijskoj poziciji po segmentima za godinu koja se završila 31. decembra 2019. godine

	<i>Privreda</i>	<i>Stanovništvo</i>	<i>Finansijsko tržište</i>	<i>Ostalo</i>	<i>UKUPNO</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA					
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	-	-	-	260.978	260.978
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	185.194	185.194
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	-	-	10.688	-	10.688
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijed. kroz ostali ukupni rezultat	-	-	234.980	-	234.980
Plasmani drugim bankama	99	-	-	-	99
Kreditni i dospjela potraživanja po kreditima	868.905	503.845	-	-	1.372.750
Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	-	-	-	56.039	56.039
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	2.547	2.547
Ostala potraživanja i AVR	4.927	5.053	1.861	43.659	55.500
UKUPNA AKTIVA	873.931	508.898	247.529	548.417	2.178.775
PASIVA					
Obaveze					
Depoziti komitenata	732.811	946.102	-	-	1.678.913
Obaveze po uzetim kreditima	247.070	-	-	-	247.070
Rezervisanja na stavke vanbilansa	980	69	-	-	1.049
Ostale obaveze i PVR	11.071	16.805	-	17.350	45.226
Odložene poreske obaveze	-	-	-	9	9
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	37.600	-	37.600
Ukupno obaveze	991.932	962.976	37.600	17.359	2.009.867
Kapital					
Kapital i rezerve	-	-	-	153.593	153.593
Neraspoređena dobit	-	-	-	15.315	15.315
Ukupan kapital	-	-	-	168.908	168.908
UKUPNA PASIVA	991.932	962.976	37.600	186.267	2.178.775

6. PRIHODI OD KAMATA

a) Prihodi od kamata po osnovu bankarskih poslova dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2020.	2019.
	000 BAM	000 BAM
Kredit i potraživanja od klijenata	61.629	62.753
Ulaganje u obveznice	10.550	9.768
Ostali prihodi od kamata i slični prihodi	3.407	3.892
Ukupno prihodi od kamata	75.586	76.413

b) Prihodi od kamata po osnovu izvora dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2020.	2019.
	000 BAM	000 BAM
Banke	10	104
Privreda	25.466	27.352
Javni sektor	17.692	16.560
Stanovništvo	31.794	31.839
Ostali komitenti	624	558
Ukupno	75.586	76.413

7. RASHODI KAMATA

a) Rashodi od kamata po osnovu bankarskih poslova dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2020.	2019.
	000 BAM	000 BAM
Depoziti komitenata	12.949	14.304
Obaveze po uzetim kreditima i ostalim pozajmicama	3.224	3.423
Subordinirani dugovi i subordinirane obveznice	1.129	2.559
Rashodi po osnovu lizinga (napomena 34)	300	354
Ukupno rashodi kamata	17.602	20.640

b) Rashodi od kamata po osnovu izvora dati su u sljedećoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2020.	2019.
	000 BAM	000 BAM
Banke	247	219
Privreda	1.403	924
Javni sektor	504	697
Stanovništvo	10.468	11.846
Ostali komitenti	4.980	6.954
Ukupno	17.602	20.640

8. PRIHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2020.	2019.
	000 BAM	000 BAM
Naknade po kartičnom poslovanju	9.265	8.617
Naknade za usluge platnog prometa u zemlji	8.346	8.345
Naknade za usluge platnog prometa u inostranstvu	3.764	3.201
Naknade po izdatim garancijama, akreditivima i drugim jemstvima	3.409	3.633
Naknade po mjenjačkim poslovima	2.604	3.432
Naknade po osnovu kredita	131	552
Ostale naknade i provizije	3.989	3.726
Prihodi od naknada i provizija	31.508	31.506

a) Ostale naknade i provizije

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2020.	2019.
	000 BAM	000 BAM
Naknade za bankarske pakete	3.713	3.498
Naknade za brokerske provizije	254	201
Naknade za vođenje računa	16	18
Ostali prihodi od naknada	6	9
Ukupno	3.989	3.726

9. RASHODI OD NAKNADA I PROVIZIJA

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2020.	2019.
	000 BAM	000 BAM
Rashodi naknada po kartičnim poslovima	6.674	6.242
Naknada i provizija za konverziju	1.786	2.259
Naknade za usluge platnog prometa u zemlji	1.720	1.654
Rashodi naknada i provizija prema Agenciji za bankarstvo RS	1.615	1.510
Naknade za usluge platnog prometa u inostranstvu	856	792
Rashodi naknada i provizija prema Centr. registru i Berzi	389	355
Ostale naknade i provizije	125	208
Ukupno	13.165	13.020

Rashodi naknada po kartičnim poslovima u iznosu od 6.674 hiljade BAM na dan 31. decembar 2020. godine (2019: 6.242 hiljade BAM) se odnose na međubankarske provizije (interchange fee) za rad kartica Visa i MasterCard na bankomatima i POS terminalima drugih banaka, kao i provizije nastale tuđim karticama u trgovačkoj mreži Nove banke. Rast broja kartica i transakcija uticali su na rast rashoda naknada po kartičnim poslovima u 2020. godini.

10. NETO PRIHOD OD KURSNIH RAZLIKA

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2020.	2019.
	000 BAM	000 BAM
Prihodi po osnovu pozitivnih kursnih razlika	10.518	9.599
Rashodi po osnovu negativnih kursnih razlika	(6.648)	(5.193)
Neto prihod od kursnih razlika	3.870	4.406

11. OSTALI OPERATIVNI PRIHODI

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2020.	2019.
	000 BAM	000 BAM
Prihodi po osnovu promjene vrijednosti HOV	1.833	4.255
Prihodi po osnovu otkupljenih potraživanja	1.504	1.042
Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja	1.400	1.436
Prihodi od prodaje materijalnih vrijednosti	1.023	200
Prihodi po osnovu zakupa poslovnih prostora i sefova	810	724
Prihodi po osnovu prijevremenog razročenja depozita	402	503
Prihodi od smanjenja obaveza	376	178
Prihodi od dividendi	119	201
Dobici od prodaje osnovnih sredstava i nemat. ulaganja	52	75
Dobici po osnovu prodaje HOV	40	660
Ostali operativni prihodi	874	1.172
UKUPNO	8.433	10.446

Prihodi od naplaćenih otpisanih potraživanja za poslovnu 2020. godinu u iznosu od 1.400 hiljada BAM (2019: 1.436 hiljada BAM), najvećim dijelom se odnose na naplaćenu otpisanu kamatu.

12. OPERATIVNI I OSTALI RASHODI

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2020.	2019.
	000 BAM	000 BAM
Troškovi zaposlenih	20.708	19.760
Troškovi amortizacije (napomene 20 i 21)	5.347	5.447
Troškovi amortizacije zakupa za poslovni lizing (napomena 21 i 34)	2.450	2.392
Ostali operativni troškovi	20.558	21.779
Ostali rashodi poslovanja	2.960	5.727
Operativni rashodi	52.023	55.105

12. OPERATIVNI I OSTALI RASHODI (nastavak)**a) Troškovi zaposlenih**

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2020.	2019.
	000 BAM	000 BAM
Troškovi neto zarada	12.755	12.097
Troškovi poreza i doprinosa na zarade	7.614	7.309
Troškovi naknada za privremene i povremene poslove	109	113
Ostali troškovi zaposlenih	230	241
Troškovi zaposlenih	20.708	19.760

b) Ostali operativni troškovi

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2020.	2019.
	000 BAM	000 BAM
Troškovi osiguranja depozita	3.392	3.115
Troškovi kartičnog poslovanja	2.426	3.010
Troškovi obezbjeđenja objekata, štampanja i druge neproizvodne usluge	2.233	2.918
Troškovi održavanja osnovnih sredstava	1.709	1.539
Troškovi materijala, goriva, energije i usluga	1.592	1.654
Troškovi marketinga	1.577	1.232
Troškovi telekomunikacija	1.320	1.249
Troškovi zakupa licenci	1.310	1.162
Troškovi transporta novca	983	1.268
Troškovi osiguranja radnika i osnovnih sredstava	879	938
Troškovi zakupa od pravnih i fizičkih lica	648	753
Troškovi eksternih usluga	615	628
Troškovi održavanja prostorija	402	297
Ostali operativni troškovi	1.472	2.016
Ostali operativni troškovi	20.558	21.779

U okviru ostalih operativnih troškova iskazani su troškovi kartičarskog poslovanja u iznosu od 2.426 hiljada BAM (2019: 3.010 hiljade BAM) koji se odnose na nadzor ATM bankomata i POS terminala i održavanje softvera za iste. Troškovi zakupa od pravnih i fizičkih lica u iznosu 648 hiljade BAM za poslovnu 2020. godinu (2019: 753 hiljade BAM) su manji zbog primjene Međunarodnog standarda finansijskog izvještavanja 16 – Lizing (napomena 34).

c) Ostali rashodi poslovanja

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2020.	2019.
	000 BAM	000 BAM
Rashodi od prodaje materijalne aktive	959	2.205
Troškovi po osnovu poreza i doprinosa	797	976
Rashodi po osnovu rezervi za potencijalne obaveze	257	-
Rashodi od prodaje i obezvrijeđenja osnovnih sredstava	153	150
Troškovi za sudske i administrativne takse	122	173
Rashodi po osnovu direktnog otpisa potraživanja	89	830
Rashodi po osnovu promjene vrijednosti i gubitaka od prodaje HOV	14	539
Ostali rashodi	569	854
Ostali poslovni rashodi	2.960	5.727

13. OBEZVRIJEĐENJE STEČENE MATERIJALNE AKTIVE

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Obezvrijeđenje stečene materijalne aktive	12.587	18.794
Ostali poslovni rashodi	12.587	18.794

U toku 2020. godine Banka je izvršila reklasifikaciju rashoda stečene materijalne aktive sa pozicije umanjnja vrijednosti na poziciju obezvrijeđenja. Radi uporedivosti podataka izvršena je reklasifikacija ove pozicije za 2019. godinu. Iznos od 18.794 hiljade BAM u 2019. godini Banka je isključila iz pozicije neto rashodi umanjnja vrijednosti i rezervisanja (napomena 14).

U toku 2019. godine iznos prenesenog umanjnja vrijednosti po osnovu zatvaranja potraživanja stečenom materijalnom aktivom je iznosio 14.514 hiljada BAM.

14. NETO RASHODI UMANJENJA VRIJEDNOSTI I REZERVISANJA ZA OČEKIVANE KREDITNE GUBITKE

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Neto rashodi indirektnog otpisa plasmana	9.701	1.911
Neto rashod indirektnog otpisa ostalih potraživanja	1.122	393
Prihod rezervisanja za vanbilansne stavke	(168)	(1.128)
Rashodi / (prihodi) po osnovu rezervisanja za sudske sporove	160	(56)
Rashodi / (prihodi) po osnovu rezervisanja za otpremnine	(10)	10
Neto rashodi	10.805	1.130

Tokom 2020 godine Banka je dodatno izdvojila 9.701 hiljada KM po osnovu umanjnja vrijednosti za bilansnu aktivu i vanbilansne stavke u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka. Na neto efekat povećanja rashoda najviše je uticalo izdvajanje umanjnja vrijednosti u nivou kreditnog rizika 3, odnosno za klijente koji su u statusu neizmirenja obaveza. U nivou kreditnog rizika 2 dodatni efekti povećanja su najvećim dijelom netirani sa smanjenjem u nivo kreditnog rizika 1. Najveći uticaj na povećanje rashoda imalo je povećanje očekivanih kreditnih gubitaka u statusu neizmirenja zbog prelaska izloženosti u intervale sa većim brojem dana kašnjenja koje bez obzira na kolateralizovanost i procjenu budućih novčanih tokova koji su zasnovani na priznatom kolateralu dobijaju minimalne regulatorne stope za očekivane kreditne gubitke

Banka redovno prati i analizira moguće uticaje krize izazvane virusnim oboljenjem COVID-19 na portfolio Banke kroz analizu i praćenje klijenata kojima je uvedena neka od posebnih mjera. Međutim, Banka je uvela mjere klijentima na vrijeme i u najvećem broju slučajeva se pokazalo da su mjere amortizovale moguće povećanje kreditnog rizika kod klijenata koji su tretirani. Kod klijenata koji su i pored mjera ipak zabilježili neki problem u poslovanju detektovano je povećanje kreditnog rizika i izdvojene su dodatne ispravke vrijednosti. Kroz redovne mjesečne obračune i raspoređivanja izloženosti u odgovarajuće nivoe kreditnog rizika na nivou pojedinačnog klijenta, Banka prepoznaje eventualna pogoršanja i to zbog promjene rejtinga klijenta usljed pogoršanja pokazatelja poslovanje, zbog zaustavljanja ili smanjenog obima poslovne aktivnosti, kašnjenja u plaćanju obaveza prema dobavljačima i bankama te ih raspoređuje u viši nivoe kreditnog rizika. Na navedeni način se anticipiraju sva pogoršanja i povećanja kreditnog rizika kod klijenta.

U 2021. godini nije bio planiran rast na pozicijama kredita u značajnom iznosu, a najveći dio planiranih ispravki vrijednosti za 2021. godinu biće usmjeren na potencijalne efekte uticaja pandemije COVID.

Shodno navedenom, Banka će moguće efekte pandemije COVID, koje je teško kvantifikovati u datom momentu, uz određivanje scenarija vjerovatnoće, da će se isti desiti i u kom obimu, predvidjeti u 2021. godini.

15. POREZ NA DOBIT

Tekući porez na dobit za 2020. godinu obračunat je primjenom poreske stope od 10% na oporezivu dobit prikazanu u poreskom bilansu za poreske obveznike u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine, i Brčko Distriktu.

Komponente poreza na dobit za 2020. godinu su:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2020.	2019.
	000 BAM	000 BAM
Tekući porez na dobit	586	1.941
Promjena u odloženim porezima:		
- Odložene poreske obaveze	5	(37)
- Odložena poreska sredstva	-	-
Porez na dobit	591	1.904

Usaglašavanjem pozicija iz poreskog bilansa (prihoda, troškova i osnovice za oporezivanje) sa poreskom stopom važećom u Republici Srpskoj za 2020. i 2019. godinu porez na dobit može se dalje analizirati na sljedeći način:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	2020.	2019.
	000 BAM	000 BAM
Dobit prije oporezivanja	13.215	14.082
Porez na dobit obračunat po stopi od 10%	1.322	1.408
Umanjenje poreza za isključene prihode	(1.318)	(1.237)
Uvećanje poreza za nepriznate rashode od umanjenja vrijednosti kredita i ostale imovine	32	1.104
Uvećanje poreza za nepriznate ostale rashode	551	666
Gubitak / (dobitak) od odloženih poreza	5	(37)
Porez na dobit	591	1.904
<i>Efektivna poreska stopa za period</i>	4,47%	13,52%

15. POREZ NA DOBIT (nastavak)

Promjene na odloženim porezima bile su sljedeće:

	Odložena poreska sredstva 000 BAM	Odložena poreska obaveza 000 BAM	Neto odložena poreska obaveza 000 BAM
Stanje na dan 1. januara 2019.	-	(50)	(50)
(Smanjenje)/povećanje odloženih poreskih sredstava/obaveza	-	19	19
Stanje na dan 31. decembra 2019.	-	(31)	(31)
Stanje na dan 1. januara 2020.		(31)	(31)
(Smanjenje)/povećanje odloženih poreskih sredstava/obaveza	-	(471)	(471)
Stanje na dan 31. decembra 2020.	-	(502)	(502)

16. NOVČANA SREDSTVA I RAČUNI DEPOZITA KOD DEPOZITNIH INSTITUCIJA

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Sredstva kod Centralne banke	209.763	172.085
Blagajna u stranoj valuti	45.921	50.346
Blagajna u domaćoj valuti	31.832	24.283
Devizni računi kod ino banaka	11.454	9.813
Žiro račun poslovne jedinice	2.070	1.913
Dati depoziti bankama	-	2.621
Umanjenje vrijednosti novčanih sredstava	(230)	(83)
Ukupno	300.810	260.978

Promjene na umanjuju vrijednosti bile su sljedeće:

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Stanje na početku godine	83	171
Umanjenje vrijednosti	185	34
Povećanje vrijednosti	(38)	(122)
Stanje na dan 31. decembra	230	83

17. OBAVEZNA REZERVA KOD CENTRALNE BANKE

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Obavezna rezerva kod Centralne banke	202.350	185.194
Umanjenje vrijednosti na obaveznu rezervu kod Centralne Banke	(202)	-
Ukupno	202.148	185.194

U okviru sredstava rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine sadržana je obračunata obavezna rezerva za period održavanja od 21. do 31. decembra 2020. godine. Prosječno stanje računa rezervi za navedeni period iznosi 364.485 hiljade BAM i uključuje prosječnu obaveznu rezervu u iznosu od 202.350 hiljada BAM i iznos veći od obavezne rezerve u iznosu od 162.135 hiljada BAM.

Obavezna rezerva je izdvojena u skladu sa Odlukama Centralne banke Bosne i Hercegovine o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade na iznos rezervi, koja propisuje osnovicu za obračun obavezne rezerve, obračunski period, stopu obavezne rezerve, kao i obračun naknade banci za iznos sredstava na računu rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine.

Osnovicu za obračun obavezne rezerve čine depoziti i pozajmljena sredstva, bez obzira u kojoj su valuti sredstva izražena. Obavezna rezerva se obračunava prema stanju tih sredstava na kraju svakog radnog dana u toku obračunskog perioda, koji prethodi periodu obračuna. Obračunski period (period obračuna obaveznih rezervi) počinje svakog mjeseca prvog, jedanaestog i dvadesetprvog dana, a završava se desetog, dvadesetog i posljednjeg dana u mjesecu. Banka je obavezna da nakon svakog obračunskog perioda, a najkasnije u roku od tri dana po isteku perioda obračuna dostavi Centralnoj banci Bosne i Hercegovine izvještaj o stanju svojih depozita i pozajmljenih sredstava izraženih u konvertibilnim markama.

Odlukom o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade na iznos rezervi („Službeni glasnik RS” br. 33/16) te Odlukama o dopuni Odluke o utvrđivanju i održavanju obaveznih rezervi i utvrđivanju naknade na iznos rezervi (“Službeni glasnik RS” br. 55/16, 28/19), definisano je da stopa obavezne rezerve koju primjenjuje Centralna banka BiH iznosi 10% na depozite i pozajmljena sredstva.

U skladu sa navedenim Odlukama, Centralna banka obračunava naknadu na iznos sredstava iznad obavezne rezerve po stopi koju primjenjuje Evropska Centralna banka na depozite komercijalnih banaka (Deposit Facility Rate).

18. FINANSIJSKA IMOVINA KOJA SE VREDNUJE PO FER VRIJEDNOSTI

U sljedećoj tabeli dat je pregled finansijske imovine po namjeni:

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha		
Hartije od vrijednosti za trgovanje	11.418	10.688
Neto vrijednost na dan 31. decembra	11.418	10.688
Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku		
Obveznice Republike Srpske	39	52
Neto vrijednost na dan 31. decembra	39	52
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupan rezultat		
Učešća u kapitalu drugih pravnih lica	1.237	1.237
Obveznice Republike Srpske	268.774	233.691
Neto vrijednost na dan 31. decembra	270.011	234.928

18. FINANSIJSKA IMOVINA KOJA SE VREDNUJE PO FER VRIJEDNOSTI (nastavak)

Umanjenje vrijednosti na obveznice Republike Srpske su iskazane kroz ostali ukupan rezultat i sa 31.12.2020. godine iznose 296 hiljada KM (2019. godina: 257 hiljada KM).

Banka na dan 31. decembra 2020. godine ima iskazano učešće (udjele) u drugim pravnim licima. Ni jedno učešće u kapitalu pojedinačnog pravnog lica ne prelazi 5% regulatornog kapitala Banke.

Takođe, na dan 31. decembra 2020. godine ukupna neto vrijednost svih učešća Banke u kapitalu kod drugih pravnih lica ne prelazi 20% regulatornog kapitala Banke, a ukupan iznos u drugim nefinansijskim pravnim licima ne prelazi 10% osnovnog kapitala Banke.

Struktura učešća u kapitalu drugih pravnih lica data je u sljedećoj tabeli:

	%	31. decembar 2020.	31. decembar 2019.
	<i>učešća</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Banjalučka berza a.d. Banjaluka	9,47%	252	252
Centralni registar HoV a.d. Banjaluka	7%	334	334
ZIF Unioninvest fond a.d. Bijeljina	7,85%	200	200
Nova Real Estate a.d Banjaluka	9%	450	450
SWIFT		86	86
		1.322	1.322
Umanjenje vrijednosti		(85)	(85)
Učešća u kapitalu, neto		1.237	1.237

Pregled Obveznica Republike Srpske sa stanjem na dan 31. decembra 2020. godine je prikazan u sljedećoj tabeli:

Naziv HoV	Datum kupovine	Datum dospijea	Kamatna stopa	Nominalna vrijednost	Amortizovana nabavna vrijednost	Nerealizovani dobiti / (gubici)	Stanje na dan 31.12.2020.
				<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Obveznice RS (RSBD)	07.09.2016.	07.09.2023.	4,50	24.965	24.965	1.551	26.516
Obveznice RS (RSBD)	07.12.2016.	07.12.2023.	4,50	20.000	20.249	1.057	21.306
Obveznice RS (RSBD)	05.05.2017.	05.05.2022.	3,50	21.640	21.643	463	22.106
Obveznice RS (RSBD)	21.06.2017.	21.06.2027.	4,50	6.190	6.242	290	6.532
Obveznice RS (RSBD)	04.08.2017.	04.08.2027.	4,00	10.000	10.000	249	10.249
Obveznice RS (RSBD)	06.09.2017.	06.09.2024.	3,75	15.528	15.512	708	16.220
Obveznice RS (RSBD)	08.12.2017.	08.12.2024.	3,75	9.150	9.228	321	9.549
Obveznice RS (RSBD)	31.01.2018.	31.01.2023.	3,00	750	751	7	758
Obveznice RS (EUROBOND)	28.06.2018.	28.06.2023.	4,75	107.571	107.571	(604)	106.967
Obveznice RS (RSBD)	16.04.2020.	16.04.2025.	2,00	50.000	48.030	541	48.571
Ukupno				265.794	264.191	4.583	268.774

19. KREDITI I DOSPJELA POTRAŽIVANJA PO KREDITIMA**a) Pregled po korisnicima kredita**

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
- Stanovništvo	585.006	529.431
- Preduzeća	565.010	553.705
- Vlada	212.335	210.316
- Javna i državna preduzeća	109.414	128.306
- Ostali komitenti	12.730	16.842
- Otkupljena potraživanja	51.542	44.257
Kredit i plasmani komitentima (bruto)	1.536.037	1.482.857
Umanjenje vrijednosti	(103.712)	(110.107)
Ukupni krediti plasirani komitentima (neto)	1.432.325	1.372.750

b) Ročnost dospjeća kredita

Ročnost dospjeća kredita klijentima, prema roku dospjeća, sa stanjem na dan 31. decembar je sljedeća:

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Do 30 dana	107.406	129.835
Od 1 do 3 mjeseca	67.803	71.764
Od 3 do 12 mjeseci	302.900	257.342
Od 1 do 5 godina	694.090	693.467
Preko 5 godina	363.838	330.449
Kredit klijentima na dan 31. decembra (bruto)	1.536.037	1.482.857
Umanjenje vrijednosti	(103.712)	(110.107)
Kredit klijentima na dan 31. decembra (neto)	1.432.325	1.372.750

19. KREDITI I DOSPJELA POTRAŽIVANJA PO KREDITIMA (nastavak)**c) Koncentracija kredita clijenata**

Koncentracija ukupno plasiranih sredstava komitentima od strane Banke, na dan 31. decembar po granama djelatnosti je sljedeća:

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Stanovništvo	585.006	529.431
Administracija, druge javne usluge	299.480	282.491
Rudarstvo i industrija	204.432	205.684
Trgovina	181.222	191.578
Građevinarstvo	93.992	73.916
Transport, skladištenje, telekomunikacije	53.836	66.722
Finansije	39.632	44.364
Poljoprivreda, lov i ribolov	32.160	41.050
Usluge, turizam i ugostiteljstvo	24.114	22.524
Trgovina nekretninama	16.152	17.882
Ostalo	6.011	7.215
Kredit i plasmani komitentima (bruto)	1.536.037	1.482.857
Umanjenje vrijednosti	(103.712)	(110.107)
Kredit i plasmani komitentima (neto)	1.432.325	1.372.750

Promjene na umanju vrijednosti bile su sljedeće:

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Stanje na početku godine	110.107	111.921
Prva primjena Odluke ABRS (napomena 2.1)	12.999	-
Umanjenje vrijednosti	22.670	35.634
Povećanje vrijednosti	(13.210)	(34.400)
Računovodstveni otpis kredita	(26.397)	-
Isknjižavanje kredita	(2.457)	(3.048)
Stanje na dan 31. decembra	(103.712)	110.107

Banka je u skladu sa Odlukom Agencije za bankarstvo RS o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka, a koja se primjenjuje od 01. januara 2020. godine, u obavezi vršiti računovodstveni otpis bilansne izloženosti u vanbilansnu evidenciju dvije godine nakon što je za navedene izloženosti knjigovodstveno evidentirala očekivane kreditne gubitke u visini od 100% bruto knjigovodstvene vrijednosti i istu je proglasila u potpunosti dospjelom, osim izloženosti po osnovu finansijskog lizinga. Na dan 31. decembra 2020. godine Banka je imala 26.397 hiljada BAM kredita za koje je uradila računovodstveni otpis i vanbilansno evidentirala.

20. OSNOVNA SREDSTVA I ULAGANJE U NEKRETNINE

Osnovna sredstva i promjene na osnovnim sredstvima u toku 2020. i 2019. godine prikazani su kako slijedi:

u 000 BAM	Zemljište i poslovne zgrade	Oprema i ostala sredstva	Investicione nekretnine i oprema	Osnovna sredstva u zakupu lizing	Osnovna sredstva u pripremi	Avansi za osnovna sredstva	Ukupno
NABAVNA VRIJEDNOST							
Stanje na dan 01.01.2019.	35.071	44.930	3.348	-	5.378	691	89.418
Nabavke u toku godine	-	-	-	13.306	4.059	-	17.365
Aktiviranje osnovnih sredstava i polovne opreme	4.260	4.709	-	-	(8.846)	-	123
Reklasifikacija osnovnih sredstava	-	-	-	-	-	-	-
Prenos ulaganja osnovnih sredstava	(11.571)	-	(702)	-	-	-	(12.273)
Iskorišteni avansi u toku godine	-	-	-	-	-	(1.001)	(1.001)
Novi avansi u toku godine	-	-	-	-	-	3.004	3.004
Prodaja	(642)	(768)	(151)	-	-	-	(1.561)
Donacija	-	(44)	-	-	-	-	(44)
Otpis/rashodovanje/smanjenje	(206)	(2.191)	-	(793)	-	-	(3.190)
Stanje na dan 31.12.2019.	26.912	46.636	2.495	12.513	591	2.694	91.841
Stanje na dan 01.01.2020.	26.912	46.636	2.495	12.513	591	2.694	91.841
Nabavke u toku godine	-	-	-	567	2.662	-	3.229
Aktiviranje osnovnih sredstava i polovne opreme	-	2.338	-	-	(2.338)	-	-
Reklasifikacija osnovnih sredstava	-	-	-	-	-	-	-
Prenos ulaganja osnovnih sredstava	-	-	-	-	-	-	-
Iskorišteni avansi u toku godine	-	-	-	-	-	(759)	(759)
Novi avansi u toku godine	-	-	-	-	-	901	901
Prodaja	-	(585)	-	-	-	-	(585)
Donacija	-	(19)	-	-	-	-	(19)
Otpis/rashodovanje/smanjenje	-	(2.743)	-	(417)	(7)	-	(3.167)
Stanje na dan 31.12.2020.	26.912	45.627	2.495	12.663	908	2.836	91.441
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI							
Stanje na dan 01.01.2019.	3.658	30.299	129	-	-	-	34.086
Amortizacija (napomena 12)	304	4.213	-	2.392	-	-	6.909
Prenos sa osnovnih sredstava na materijalnu aktivu	(2.431)	-	-	-	-	-	(2.431)
Aktiviranje polovne opreme	-	121	-	-	-	-	121
Prodaja	-	(391)	(104)	-	-	-	(495)
Donacija	-	(44)	-	-	-	-	(44)
Otpis/rashodovanje	(41)	(2.122)	-	(181)	-	-	(2.344)
Stanje na dan 31.12.2019.	1.490	32.076	25	2.211	-	-	35.802
Stanje na dan 01.01.2020.	1.490	32.076	25	2.211	-	-	35.802
Amortizacija (napomena 12)	276	4.131	-	2.450	-	-	6.857
Prenos sa osnovnih sredstava na materijalnu aktivu	-	-	-	-	-	-	-
Usklađivanje vrijednosti	-	-	23	-	-	-	23
Prodaja	-	(423)	-	-	-	-	(423)
Donacija	-	(19)	-	-	-	-	(19)
Otpis/rashodovanje	-	(2.617)	-	(166)	-	-	(2.783)
Stanje na dan 31.12.2020.	1.766	33.148	48	4.495	-	-	39.457
SADAŠNJA VRIJEDNOST							
Stanje na dan 31.12.2020.	25.146	12.479	2.447	8.168	908	2.836	51.984
Stanje na dan 31.12.2019.	25.422	14.560	2.470	10.302	591	2.694	56.039

Na dan 31. decembar 2020. godine Banka nema građevinske objekte založene kao kolaterale za obezbjeđenje kredita ili ostalih finansijskih obaveza. Banka posjeduje vlasničku dokumentaciju za građevinske objekte.

Banka je sprovela test provjere umanjena vrijednosti nekretnina na dan 31. decembra 2020. godine na osnovu kojeg nije bilo potrebe za umanjnjem vrijednosti nekretnina.

21. NEMATERIJALNA ULAGANJA

<i>u 000 BAM</i>	<i>Nematerijalna sredstva</i>	<i>Licene, softveri</i>	<i>Nematerijalna ulaganja u pripremi</i>	<i>Avansi za nematerijalna ulaganja</i>	<i>Ukupno</i>
NABAVNA VRIJEDNOST					
Stanje na dan 01.01.2019.	1.763	11.660	179	129	13.731
Nova ulaganja (nabavke u toku godine)	-	-	351	-	351
Aktiviranja u toku godine	-	262	(262)	-	-
Iskorišteni avansi u toku godine	-	-	-	(72)	(72)
Stanje na dan 31.12.2019.	1.763	11.922	268	57	14.010
Stanje na dan 01.01.2020.					
Stanje na dan 01.01.2020.	1.763	11.922	268	57	14.010
Nova ulaganja (nabavke u toku godine)	-	-	1.197	25	1.222
Aktiviranja u toku godine	-	815	(815)	-	-
Otpis/rashodovanje/isknjiživanje po drugim osnovama	(841)	(1.718)	-	-	(2.559)
Stanje na dan 31.12.2020.	922	11.019	650	82	12.673
ISPRAVKA VRIJEDNOSTI					
Stanje na dan 01.01.2019.	1.762	8.771	-	-	10.533
Amortizacija (napomena 12)	1	929	-	-	930
Stanje na dan 31.12.2019.	1.763	9.700	-	-	11.463
Stanje na dan 01.01.2020.					
Stanje na dan 01.01.2020.	1.763	9.700	-	-	11.463
Amortizacija (napomena 12)	-	940	-	-	940
Otpis/rashodovanje/isknjiživanje po drugim osnovama	(841)	(1.719)	-	-	(2.560)
Stanje na dan 31.12.2020.	922	8.921	-	-	9.843
SADAŠNJA VRIJEDNOST					
Stanje na dan 31.12.2020.	-	2.098	650	82	2.830
Stanje na dan 31.12.2019.	-	2.222	268	57	2.547

22. OSTALA POTRAŽIVANJA I AVR

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Potraživanja za kamatu i naknadu	5.698	7.152
Razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu po kreditima	3.764	3.638
Razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu po HoV	2.202	1.861
Razgraničena potraživanja za obračunatu kamatu za rentnu štednju	2.106	2.330
Razgraničena potraživanja za obračunate prihode	1.048	538
Razgraničena potraživanja za unaprijed plaćene troškove	943	1.114
Zalihe kancelarijskog i potrošnog materijala	572	692
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	16.400	12.428
Umanjenje vrijednosti	(5.349)	(7.127)
Ostala potraživanja (neto)	27.384	22.626
Sredstva stečena naplatom potraživanja	54.375	59.347
Obezvrijeđenje stečene materijalne imovine	(36.286)	(26.473)
Sredstva stečena naplatom potraživanja (neto)	18.089	32.874
Stanje na dan 31. decembra	45.473	55.500

U toku 2020. godine Banka je izvršila reklasifikaciju namjenskih depozita koje je dala ino bankama kao kolateral za izdavanje ino garancija našim klijentima. Odnosno, Banka je položila novčana sredstva kod ino banaka kao kolateral da bi ino banke izdale garancije našim klijentima za obavljanje poslova u inostranstvu. Radi uporedivosti podataka izvršena je reklasifikacija ove pozicije za 2019. godinu. Iznos od 1.880 hiljade BAM po osnovu namjenskog depozita u 2019. godini Banka je isključila iz pozicije Plasmani drugim bankama.

a) Materijalne vrijednosti

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Sredstva stečena naplatom potraživanja:		
- zemljište	9.327	10.786
- nekretnine	34.481	37.780
- oprema	10.567	10.781
Ukupno	54.375	59.347
Obezvrijeđenje stečene materijalne imovine	(36.286)	(26.473)
Stanje na dan 31. decembra	18.089	32.874

22. OSTALA POTRAŽIVANJA I AVR (nastavak)**b) Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa**

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Potraživanja za namjenski depozit za obavljanje platnih transakcija sa karticama	4.110	4.371
Potraživanja iz operativnog poslovanja po osnovu gotovinskih isplata na ATM bankomatima za isplate od popisa do kraja poslovne godine	1.661	1.633
Potraživanja za izvršena plaćanja po karticama Nove banke	1.610	78
Potraživanja po osnovu avansa	590	593
Potraživanja po osnovu prodaje stečene materijalne aktive	588	817
Ostala potraživanja od klijenata banke	514	851
Potraživanja po osnovu naknada koje se refundiraju	397	368
Ostala potraživanja iz operativnog poslovanja po osnovu minusnog salda	236	267
Potraživanja za više plaćen porez iz dobiti	1.472	8
Potraživanja za date depozite na ime licitacije za sudske sporove	30	53
Potraživanja za plaćanja po garanciji	27	27
Potraživanja od zaposlenih (za naknadu štete i sl.)	9	11
Potraživanja po osnovu platnih kartica	-	1.877
Potraživanja od korespodentskih banaka	4.460	-
Ostala potraživanja iz poslovnih odnosa	696	1.474
Ukupno	16.400	12.428

Potraživanja od korespodentskih banaka se odnosi na spot transakcija u cilju usklađivanja devizne pozicije, te zaštite Banke od promjena kurseva i potencijalnog gubitaka.

Promjene na umanjenju vrijednosti bile su sljedeće:

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Stanje na početku godine	7.127	6.433
Prva primjena Odluke ABRS (napomena 2.1)	1.107	-
Umanjenje vrijednosti	1.319	1.974
Povećanje vrijednosti	(317)	(1.280)
Računovodstveni otpis	(3.791)	-
Isknjižavanje umanjenja vrijednosti	(96)	-
Stanje na dan 31. decembra	5.349	7.127

Na dan 31.12.2020. godine Banka je imala 3.791 hiljada BAM kamata, naknada i stavki ostale aktive za koje je uradila računovodstveni otpis i vanbilansno evidentirala za sve izloženosti kod kojih je umanjenje vrijednosti formirana u iznosu od 100% u prethodne dvije godine.

23. DEPOZITI KOMITENATA

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Depoziti komitenata	1.771.271	1.678.913
Ukupno	1.771.271	1.678.913
a) Depoziti po korisnicima		
	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Kamatonosni depoziti		
Banke i bankarske institucije	18.020	10.306
Javna i državna preduzeća	92.997	87.152
Privreda	14.232	24.951
Vanprivreda	59.530	56.741
Vlada i vladine institucije	227.479	262.271
Strana lica	12.019	12.117
Domaća fizička lica	699.016	723.713
Ukupno kamatonosni depoziti	1.123.293	1.177.251
Nekamatonosni depoziti		
Banke i bankarske institucije	1.051	309
Javna i državna preduzeća	46.995	30.248
Privreda	192.202	159.554
Vanprivreda	51.748	37.857
Vlada i vladine institucije	92.113	61.162
Strana lica	12.356	11.499
Domaća fizička lica	251.513	201.033
Ukupno nekamatonosni depoziti	647.978	501.662
Ukupno obaveze po osnovu depozita na dan 31. decembar	1.771.271	1.678.913

23. DEPOZITI KOMITENATA (nastavak)**b) Depoziti po ročnosti**

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Tekući računi i depoziti po viđenju		
Vlada i vladine institucije	290.081	295.809
Privreda i javna i državna preduzeća	245.504	209.130
Banke i bankarske institucije	810	329
Stanovništvo	323.155	275.526
Ostali tekući računi i depoziti po viđenju	86.688	52.761
Ukupno depoziti po viđenju	946.238	833.555
Kratkoročni depoziti		
Vlada i vladine institucije	29.420	26.513
Privreda i javna i državna preduzeća	81.573	58.213
Banke i bankarske institucije	18.000	10.000
Stanovništvo	369.453	427.661
Ostali	9.101	23.994
Ukupno kratkoročni depoziti	507.547	546.381
Dugoročni depoziti		
Vlada i vladine institucije	90	1.111
Privreda i javna i državna preduzeća	21.404	36.156
Banke i bankarske institucije	260	286
Stanovništvo	280.026	242.915
Ostali	15.705	18.509
Ukupno dugoročni depoziti	317.486	298.977
Stanje na dan 31. decembra	1.771.271	1.678.913

24. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Obaveze po uzetim kreditima	279.301	247.070
Ukupno	279.301	247.070

24. OBAVEZE PO UZETIM KREDITIMA (nastavak)

Struktura obaveza po uzetim kreditima prikazana je kako slijedi:

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Investiciono razvojna banka Republike Srpske a.d. Banja Luka:		
- Fond stanovanja RS	84.819	69.209
- Fond za razvoj i zapošljavanje RS	138.959	119.804
- Fond za razvoj istočnog dijela RS	55.519	58.048
- Fond za razvoj i zapošljavanje RS (Svjetska banka - IBRD)	4	9
Ukupno	279.301	247.070

Na dan 31. decembra 2020. godine tekuća dospijeaća za obaveze po dugoročnim kreditima iznose 35.182 hiljada BAM (31. decembra 2019. godine iznosila su 33.847 hiljada BAM).

Obaveze po dugoročnim kreditima povučenim od fondova kojim upravlja Investiciono razvojna banka Republike Srpske (u daljem tekstu: IRB RS), odnose se na pojedinačne ugovore sa rokovima dospjeca od 2 do 25 godina i godišnjom kamatnom stopom od 0,50% do 3,0%.

Sredstva su primljena u cilju kreditiranja: poljoprivrede, preduzetnika i preduzeća, početne poslovne aktivnosti za jedinice lokalne samouprave, kao i za stambene kredite stanovništva.

Banka je u 2020. godini povećala kreditiranje iz sredstava IRB RS, tako da obaveze po dugoročnim kreditima povučenim od fondova kojim upravlja IRB RS iznose 279.297 hiljada BAM i u odnosu na 2019. godinu su povećane za 13,05%.

IRB RS je u skladu sa Pravilima plasmana sredstava po kreditnim linijama i zajmovima („Službeni glasnik RS“ 29/20 i 41/20) definisala u članu 5. tačka 2. i članu 22. stav 3. tačka 4. da IRB RS u ime i za račun fondova kojim upravlja zaključuje okvirni ugovor o poslovno-tehničkoj saradnji i ugovor o zajmu, a u skladu sa rezultatima finansijske analize posrednika i ugovor o zalaganju sadašnjeg i budućeg portfolija, za plasman sredstava po kreditnim linijama.

S tim u vezi, IRB RS je zaključila sa Bankom ugovore o zalaganju kreditnog portfolija i to za sljedeće fondove (datum posljednjeg zalaganja 28. decembar 2020. godine):

1. Fond za razvoj istočnog dijela RS;
2. Fond za razvoj i zapošljavanje RS i
3. Fond stanovanja RS.

Stanje potraživanje po osnovu plasiranih kredita koji su založeni dana 28. decembar 2020. godine, sa stanjem na dan 31. decembar 2020. godine iznose:

Bruto iznos: 280.506 hiljada BAM
 Umanjenje vrijednosti: 16.284 hiljada BAM
 Neto iznos: 264.223 hiljada BAM
 Ukupan broj partija: 1.961.

Navedeni iznosi su registrovani u registru zaloga.

Banka na dan 31. decembar 2020. godine nema drugih hipoteka, zaloga ili drugih tereta nad stavkama aktive, izuzev prethodno navedenog.

25. REZERVISANJA NA STAVKE VANBILANSA

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Rezervisanja za vanbilansne stavke	1.438	1.049
Ukupno rezervisanja	1.438	1.049
Promjene na rezervisanjima za vanbilansne stavke:		
	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Stanje na početku godine	1.049	2.177
Prva primjena po Odluci ABRS (napomena 2.1)	557	-
Rezervisanja u tekućoj godini	848	839
Ukidanje rezervisanja	(1.016)	(1.967)
Stanje na dan 31. decembra	1.438	1.049

26. OSTALE OBAVEZE I PVR

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Obaveze po osnovu poslovnog lizinga višegodišnji zakup (napomena 34)	8.248	10.213
Ostale obaveze - unaprijed naplaćeni anuiteti po kreditima	7.727	6.466
Razgraničeni prihodi - unaprijed naplaćena naknada	7.155	7.049
Razgraničene obaveze po osnovu kamata na depozite u stranoj valuti	3.546	4.235
Razgraničene obaveze po osnovu kamata na depozite u domaćoj valuti	3.184	3.406
Obaveze po osnovu namjenskih depozita za emitovanje emisija HoV ili preuzimanje akcionarskih društava	1.437	4.653
Ostala pasivna vremenska razgraničenja	1.228	717
Razgraničene obaveze za ostale obračunate troškove	979	703
Obaveze prema dobavljačima	734	841
Obaveze po primljenim sredstvima - neraspoređeni priliv	730	2.370
Rezervisanja za sudske sporove	209	49
Rezervisanja za ostale potencijalne obaveze	534	277
Rezervisanja za otpremnine	314	325
Obaveze za dividende	305	305
Obaveze po kamatama	228	191
Obaveze po osnovu poštanskih uputnica	128	158
Obaveze po osnovu platnih kartica realizovanih u drugim bankama	-	11
Prolazni i privremeni račun ino banaka za odlive	4.456	-
Ostale obaveze	2.016	3.235
Ukupno	43.158	45.204

26. OSTALE OBAVEZE I PVR (nastavak)

Prolazni i privremeni račun ino banaka za odlive u iznosu od 4.456 hiljada BAM se odnosi na spot transakcije u cilju usklađivanja devizne pozicije, te zaštite Banke od promjena kurseva i potencijalnog gubitaka.

Promjene na rezervisanjima za otpremnine, sudske sporove i ostale potencijalne obaveze:

	Rezervisanja za otpremnine	Rezervisanja za sudske postupke	Rezervisanja za ostale potencijalne obaveze	UKUPNO
	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM
Stanje na dan 1. januara 2019.	315	105	277	697
Rezervisanja u tekućoj godini	10	150	-	160
Ukidanje rezervisanja / isplata	-	(206)	-	(206)
Stanje na dan 31. decembra 2019.	325	49	277	651
Stanje na dan 1. januara 2020.	325	49	277	651
Rezervisanja u tekućoj godini	-	162	257	419
Ukidanje rezervisanja / isplata	(11)	(2)	-	(13)
Stanje na dan 31. decembra 2020.	314	209	534	1.057

27. SUBORDINIRANI DUG (dopunski kapital)

Obaveze po osnovu subordiniranog duga:

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Subordinirani dug (dopunski kapital) - u domaćoj valuti	37.600	37.600
Ukupno	37.600	37.600

Obaveze po osnovu subordiniranog duga u ukupnom iznosu od 37.600 hiljada BAM su iz 2019. godine (sedma emisija obveznica).

Stanje obveznica po osnovu subordiniranog duga nakon povrata	Datum rješenja Komisije HoV RS	Nominalna vrijednost emisije BAM	Broj emitovanih obveznica	Kamatna stopa	Grejs period	Rok dospjeća
Sedma emisija	21.10.2019.	37.600.000	376	3,00%	5 godina	10 god.

Skupština akcionara Banke je dana 20. avgusta 2019. godine donijela Odluku o sedmoj emisiji obveznica javnom ponudom, kojom je izvršena zamjena VI emisije obveznica u iznosu od 37,6 miliona BAM.

Sedmom emisijom obveznica emitovano je 376.000 obveznica nominalne vrijednosti 100 BAM po obveznici, ukupne nominalne vrijednosti 37.600.000 BAM uz kamatnu stopu 3%, sa rokom dospjeća od 10 godina i grace periodom od 5 godina. Kupac navedenih obveznica je Investiciono razvojna banka Republike Srpske i fondovi kojima ona upravlja.

28. KAPITAL**Struktura kapitala Banke**

Struktura ukupnog kapitala Banke prikazana je kako slijedi:

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Akcijski kapital (obične akcije)	164.638	134.638
Emisiona premija (ažio)	(6.930)	8.070
Rezerve iz dobiti	9.336	8.727
Revalorizacione rezerve	4.320	2.158
Neraspoređena dobit iz ranijeg perioda	43	3.137
Neraspoređena dobit tekuće godine	12.624	12.178
Ukupno	184.031	168.908

Akcijski kapital

Ukupan akcijski kapital Banke na dan 31. decembra 2020. godine sastoji se od 164.637.768 običnih akcija pojedinačne nominalne vrijednosti 1 BAM (31. decembar 2019. godine: 134.637.768 obične akcije pojedinačne nominalne vrijednosti 1 BAM).

Skupština Banke je 1. oktobra 2020. godine donijela Odluku o XXX emisiji hartija od vrijednosti (XXIII emisija redovnih / običnih akcija) javnom ponudom. Iznos emisije je 30.000.000 KM, podjeljen u 30.000.000 običnih akcija, klase A, čija je nominalna vrijednost 1 KM. Prodajna cijena akcije iz predmetne emisije, za akcionare koji koriste pravo preče kupovine je utvrđena u iznosu od 0,50 KM po jednoj akciji. Ukupan iznos kapitala nakon okončanja XXX emisije hartija od vrijednosti iznosi 164.637.768 KM. Agencija za bankarstvo Republike Srpske je dana 22. septembra 2020. godine, donijela Rješenje kojim se daje saglasnost Novoj banci a.d Banja Luka da izvrši XXX emisiju hartija od vrijednosti (XXIII emisiju redovnih / običnih akcija) javnom ponudom u ukupnom iznosu od 30.000.000 KM. Rješenjem Centralnog registra hartija od vrijednosti AD Banja Luka od 30. decembra 2020. godine vrijednost osnovnog kapitala Banke iznosi 164.637.768 BAM.

Skupština Banke je 30. juna 2020. godine donijela Odluku o raspodjeli dobiti i raspodjeli zadržane dobiti, kojom je ostvarena neto dobit i zadržana dobit raspoređena na pokriće negativnog efekta prve primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka (u iznosu od 14.663 hiljada BAM) i obaveznih zakonskih rezervi na neto dobit (u iznosu od 609 hiljada BAM), te je iznos od 43 hiljada BAM ostao na poziciji zadržane dobiti.

Na predmetnu raspodjelu Agencija za bankarstvo Republike Srpske je dala prethodnu saglasnost, rješenjem broj: 03-311-4/20 od 5. marta 2020. godine.

28. KAPITAL (nastavak)**Akcijski kapital (nastavak)**

Najveći akcionari Banke na dan 31. decembra 2020. godine su:

Naziv / Prezime i ime	Obične akcije (u hiljadama)	% učešća običnih akcija
MG Mind DOO, Mrkonjić Grad	146.320	88,87%
Gajić Zoran	3.004	1,82%
Lučić Mladen	1.500	0,91%
Institut za ekonomska istraživanja DOO, Beograd	1.167	0,71%
BL BM AD, Banja Luka	900	0,55%
Andžić Milorad	700	0,43%
Čajevac-SIP AD, Banja Luka	600	0,36%
Softić Dženic	593	0,36%
Mlađen Vlatko	573	0,35%
UniCredit Bank DD, Mostar - Kastodi	442	0,27%
Prokopić Rastko	436	0,26%
Elek Nedeljko	380	0,23%
Šarović Branislav	358	0,22%
Radovanović Radovan	304	0,18%
Grujić Milenko	287	0,17%
Ostali	7.074	4,31%
Ukupno	164.638	100,00%

Najveći akcionari Banke na dan 31. decembra 2019. godine bili su:

Naziv / Prezime i ime	Obične akcije (u hiljadama)	% učešća običnih akcija
MG Mind DOO, Mrkonjić Grad	38.938	28,92%
Respect PLUS DOO, Banja Luka	13.015	9,67%
Ban gradnja DOO, Banja Luka	12.350	9,17%
Gas - petrol DOO, Mrkonjić Grad	9.730	7,23%
Invest Nova AD, Bijeljina	6.732	5,00%
Radanović Slobodan	6.592	4,90%
New Concept DOO, Banja Luka	2.909	2,16%
Elek Nedeljko	2.621	1,95%
Legend DOO, Istočna Ilidža	2.461	1,83%
Gajić Zoran	2.457	1,82%
Čurčić Slobodan	2.298	1,71%
Lanaco DOO, Banja Luka	1.935	1,44%
Radovanović Radovan	1.804	1,34%
Balta Tarik	1.676	1,24%
Babić Radislav	1.591	1,18%
Ostali	27.529	20,44%
Ukupno	134.638	100,00%

Sve gore navedene promjene akcionara Banke u 2020. godini evidentirane su u jedinstvenoj evidenciji akcionara kod Centralnog registra hartija od vrijednosti Republike Srpske. Banka na dan 31. decembra 2020. godine ima novčani iznos kapitala u iznosu od 164.637.768 BAM. Članom 34., stav 1 Zakona o bankama Republike Srpske propisan je minimalan iznos novčanog kapitala od 15.000.000 BAM, a članom 37. stav 4. Zakona o bankama Republike Srpske i članom 34. stav 1. Odluke o izračunavanju kapitala banaka, propisan je minimalni koeficijent adekvatnosti regulatornog kapitala od 12% i način obračuna istog. Na dan 31. decembra 2020. godine, koeficijent adekvatnosti kapitala Banke iznosio je 15,41% (2019.: 15,16%). Ukoliko bi se neto dobit za 2020. godine uključila u obračun adekvatnosti kapitala, na dan 31. decembra 2020. godine adekvatnost kapitala Banke bi iznosila 16,33%.

28. KAPITAL (nastavak)***Emisiona premija***

Emisiona premija u iznosu od (6.930) hiljada BAM na dan 31. decembra 2020. godine se odnosi na negativnu razliku između uplaćene vrijednosti akcija i njihove nominalne vrijednosti po osnovu emisija akcija.

Rezerve kapitala

Rezerve iz dobiti formirane su u skladu sa zakonom i propisima Republike Srpske i Statutom Banke i na dan 31. decembra 2020. godine iznose 9.336 hiljada BAM.

Neraspoređena dobit

Neraspoređena dobit na dan 31. decembra 2020. godine iznosi 12.667 hiljada BAM, a obuhvata neraspoređenu dobit iz prethodnog perioda u iznosu od 43 hiljade BAM i ostvarenu neto dobit tekućeg perioda u iznosu od 12.624 hiljada BAM.

Odlukom Skupštine akcionara Banke od 30. juna 2020. godine, Banka je raspodijelila neto dobiti poslovne 2020. godine u iznosu od 12.178 hiljada BAM, na sljedeći način: obavezne zakonske rezerve u iznosu od 609 hiljada BAM i zadržane dobiti u iznosu od 11.569 hiljada BAM. Takođe, Odlukom Skupštine akcionara od 30. juna 2020. godine, Banka je iz zadržane dobiti iz 2018. i 2019. godine u iznosu od 14.706 hiljada BAM pokrila negativni efekat prve primjene Odluke o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka u iznosu od 14.663 hiljade BAM. Na poziciji zadržane dobiti, nakon pokrivanja negativnog efekta, ostao je iznos od 43 hiljade BAM.

Revalorizacione rezerve

Revalorizacione rezerve na dan 31. decembra 2020. godine iznose 4.320 hiljada BAM i formirane su kao rezultat svođenja na tržišnu vrijednost ulaganja u hartije od vrijednosti klasifikovanih kao finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat.

29. ZARADA PO AKCIJI

Osnovna zarada po akciji izračunava se dijeljenjem neto dobiti koja pripada akcionarima, vlasnicima običnih akcija Banke, ponderisanim prosječnim brojem izdatih običnih akcija u toku izvještajnog perioda.

	2020.	2019.
		(U 000 BAM)
Neto dobit koja se odnosi na vlasnike običnih akcija Banke	12.624	12.178
Ponderisani prosječni broj običnih akcija	134.720	134.638
Zarada po akciji	0,09	0,09

30. VANBILANSNA AKTIVA / PASIVA

U cilju zadovoljenja finansijskih potreba komitenata, Banka odobrava različite vidove garancija i ostalih preuzetih i potencijalnih obaveza. Iako se pomenute obaveze ne priznaju u izvještaju o finansijskoj poziciji, one sadrže kreditni rizik i stoga čine sastavni dio sveukupnog rizika Banke.

Ukupno stanje potencijalnih obaveza je prikazano u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Plative garancije	62.796	60.799
Činidbene garancije	98.747	119.943
Nepokriveni nostro akreditivi	498	314
Neopozive kreditne obaveze	162.164	128.535
Ukupno	324.205	309.591

Garancije i ostale preuzete i potencijalne obaveze

Akreditivi i garancije obavezuju Banku da izvrši plaćanje u korist korisnika ukoliko se za to ispune potrebni uslovi. Garancije i „stand-by“ akreditivi nose isti tip rizika za Banku kao i krediti.

Preuzete neopozive obaveze

Preuzete neopozive obaveze se odnose na neiskorištene odobrene kredite i revolving kredite (kreditne kartice i pozajmice). Preuzete neopozive obaveze obično imaju fiksne datume kada ističu ili druge odredbe u vezi sa istekom. Pošto preuzete neopozive obaveze mogu isteći prije povlačenja kredita od strane komitenata, ukupno ugovoren iznos ne predstavlja neophodne buduće gotovinske odlive.

Ipak, potencijalni kreditni gubitak je manji od ukupnih neiskorištenih obaveza iz razloga što je većina obaveza potencijalna i ista zavisi od ispunjenja određenih uslova od strane klijenta. Banka prati ročnost preuzetih neopozivih obaveza po osnovu neiskorištenih odobrenih kredita jer dugoročne preuzete obaveze nose viši stepen kreditnog rizika od kratkoročno preuzetih obaveza.

31. SUDSKI SPOROVI

Sudski sporovi su zbog prirode bankarskog poslovanja česta pojava. Banka je ustanovila protokol za upravljanje sudskim sporovima. Na osnovu analize tužbenog zahtjeva i pravnog savjeta, Banka vrši procjenu iznosa potencijalnog gubitka po osnovu sudskih sporova. Banka rezerviše sredstva za sve negativne efekte koji mogu nastati po sudskim sporovima odnosno mogu imati uticaj na finansijsku poziciju Banke.

Vrijednost sudskih sporova za 67 predmeta koji se vode protiv Banke na dan 31. decembar 2020. godine iznose 22.401 hiljada BAM (2019: 7.516 hiljade BAM). Uprava Banke procjenjuje da u budućim periodima neće nastati materijalno značajni gubici po osnovu negativnog ishoda sudskih sporova koji su u toku, veći od iznosa stvorenog rezervisanja na dan 31. decembra 2020. godine, u iznosu od 208 hiljada BAM (2019: 49 hiljada BAM).

Za sva utužena potraživanja protiv pravnih i fizičkih lica Banka je procijenila odgovarajuća rezervisanja na teret rezultata poslovanja u tekućoj i prethodnim godinama.

Banka u kontinuitetu prati pravne rizike, te procjenjuje očekivane troškove pravnih postupaka po osnovu kojih formira odgovarajuća rezervisanja.

32. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA

U skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardom (MRS) 24, lica povezana sa Bankom i ključni menadžement Banke čine:

<i>MRS 24.19</i>	<i>Naziv</i>	<i>Opis</i>
MRS 24.19 (a)	Matični subjekti	Banka nije imala matične subjekte
MRS 24.19 (b)	Subjekti sa zajedničkom kontrolom ili značajnim utjecajem nad subjektom	Grupa MG Mind koju čine: MG Mind d.o.o. Mrkonjić Grad, Čistoća a.d. Banja Luka, Euro Paneli d.o.o. Dvorovi, Ban Gradnja d.o.o. Banja Luka, Mackop d.o.o. Kozarska Dubica, MG-Tim d.o.o. Mrkonjić Grad, Gradnja Plus d.o.o. Banja Luka, Tržnica d.o.o. Banja Luka, Flores Duo SP, Milanović Exkomerc d.o.o. Mrkonjić Grad, Rudine Promet-Jota Plast d.o.o. Mrkonjić Grad, Očna Optika d.o.o. Banja Luka, Šumaproizvod a.d. Banja Luka, PZG d.o.o., TAČ d.o.o., KPL d.o.o., Rudkop MG d.o.o. Banja Luka, Zadržna Trgovina a.d. Mrkonjić Grad, Merkur d.o.o. Banja Luka, Ideal-Kompani d.o.o. Banja Luka, City Mall d.o.o. Banja Luka, Bonel a.d. Banja Luka, Mrkonjićputevi d.o.o. Mrkonjić Grad, Ideal Petrol d.o.o. Banja Luka, P.S.C. Tam d.o.o. Banja Luka, MG Fiscal d.o.o., Atom Mind d.o.o. Beograd, Bosna-Trgovina a.d., Milanović Mladen, Milanović Duško, Milanović Jadranka, Milanović Ivana, Milanović Tamara, Milanović Mlađen, Milanović Igor, Čulić Srđan, Babić Nenad, Jotić Živko, Bajić Lazo, Luburić Nenad, Luburić Nada, Milanović Dragan, Bajić Aleksandar, Čulić Mladen, Čubić Željko, Milanović Trivun, Bilanović Nemanja
MRS 24.19 (c)(d)(e)	Zavisni subjekti; pridruženi subjekti; zajednički poduhvati u kojima je subjekt učesnik u zajedničkim poduhvatima	Banka nije imala zavisne, pridružene subjekte i zajedničke poduhvate u kojima je subjekt učesnik u zajedničkim poduhvatima
MRS 24.19 (f)	Ključno upravljačko osoblje subjekta ili njegovog matičnog subjekta	Članovi Nadzornog odbora i Uprave banke te lica povezana sa navedenim članovima
MRS 24.19 (g)	Ostala povezana lica	Ostali mali akcionari

Stanja na kraju godine i efekti transakcija sa članovima Uprave, Nadzornog odbora i ostalim ključnim osobljem i njima povezanim stranama, kao i sa ostalim povezanim licima navedenim u tabeli iznad su prikazani u sljedećim tabelama:

32. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA (nastavak)**Izveštaj o finansijskoj poziciji za godinu koja se završila 31. decembra 2020. godine**

	<i>Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS 24, 19. (b)</i>	<i>Ključni menadžment MRS 24, 19. (f)</i>	<i>Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g)</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA				
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	11.181	1.174	411	12.766
Ostala potraživanja i AVR	43	149	14	206
Poslovna aktiva	11.224	1.323	425	12.972
Vanbilans- neopozive obaveze	6.434	724	157	7.315
Vanbilans- potencijalne obaveze	3.084	264	-	3.348
Vanbilansna aktiva	9.518	988	157	10.663
UKUPNA AKTIVA	20.742	2.311	582	23.635
PASIVA				
Obaveze				
Depoziti komitenata	1.234	5.266	15.745	22.245
Ostale obaveze i PVR	1.057	64	153	1.274
Poslovna pasiva	2.291	5.330	15.898	23.519
Vanbilans- neopozive obaveze	6.434	724	157	7.315
Vanbilans- potencijalne obaveze	3.084	264	-	3.348
Vanbilansna pasiva	9.518	988	157	10.663
UKUPNA PASIVA	11.809	6.318	16.055	34.182

Izveštaj o finansijskoj poziciji za godinu koja se završila 31. decembra 2019. godine

	<i>Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS 24, 19. (b)</i>	<i>Ključni menadžment MRS 24, 19. (f)</i>	<i>Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g)</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA				
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	20.154	3.342	63.787	87.283
Ostala potraživanja i AVR	63	40	959	1.062
Poslovna aktiva	20.217	3.382	64.746	88.345
Vanbilans- neopozive obaveze	3.209	1.075	7.001	11.285
Vanbilans- potencijalne obaveze	4.273	290	10.987	15.550
Vanbilansna aktiva	7.482	1.365	17.988	26.835
UKUPNA AKTIVA	27.699	4.747	82.734	115.180
PASIVA				
Obaveze				
Depoziti komitenata	1.799	2.313	42.791	46.903
Ostale obaveze i PVR	1.315	69	1.011	2.395
Poslovna pasiva	3.114	2.382	43.802	49.298
Vanbilans- neopozive obaveze	3.209	1.075	7.001	11.285
Vanbilans- potencijalne obaveze	4.273	290	10.987	15.550
Vanbilansna pasiva	7.482	1.365	17.988	26.835
UKUPNA PASIVA	10.596	3.747	61.790	76.133

32. ODNOSI SA POVEZANIM STRANAMA (nastavak)**Izvjestaj o bilansu uspjeha poslovne 2020. godine**

	<i>Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS24, 19. (b)</i>	<i>Ključni menadžment MRS 24, 19. (f)</i>	<i>Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g)</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Prihodi od kamata	440	73	45	558
Rashodi od kamata	(3)	(10)	(286)	(299)
Neto prihodi od kamata	437	63	(241)	259
Prihodi od naknada i provizija	114	49	34	197
Ostali poslovni prihodi	15	-	2	17
Ostali operativni i rashodi iz poslovanja	(88)	(344)	(1)	(433)
Umanjenje vrijednosti	14	5	(6)	13
Dobit tekuće godine	492	(227)	(212)	53

Izvjestaj o bilansu poslovne 2019. godine

	<i>Subjekti sa zajedničkom kontrolom MRS24, 19. (b)</i>	<i>Ključni menadžment MRS 24, 19. (f)</i>	<i>Ostala povezana lica MRS 24, 19. (g)</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Prihodi od kamata	549	142	1.851	2.542
Rashodi od kamata	(2)	(23)	(406)	(431)
Neto prihodi od kamata	547	119	1.445	2.111
Prihodi od naknada i provizija	145	55	551	751
Ostali poslovni prihodi	7	2	158	167
Ostali operativni i rashodi iz poslovanja	(4)	(290)	(150)	(444)
Umanjenje vrijednosti	(36)	(4)	492	452
Dobit tekuće godine	659	(118)	2.496	3.037

33. PORESKI RIZICI

Obzirom da Banka posluje na teritoriji cijele Bosne i Hercegovine (oba entiteta i Brčko Distrikt BiH) u obavezi je da primjenjuje zakone iz oblasti poreza koji važe u sve tri jurisdikcije. Porezi koji se plaćaju obuhvataju porez na dobit i porez na dohodak. U regulativi koja se primjenjuje u poreskim jurisdikcijama postoji različitost u primjeni, dok su propisi kojima se vrši implementacija ovih zakona često nejasni ili ne postoje. Shodno tome, u pogledu pitanja vezanih za poreske zakone postoji ograničen broj slučajeva koji se mogu koristiti kao primjer. Često postoje razlike u mišljenju između državnih i entitetskih ministarstava i institucija u vezi sa pravnom implementacijom zakonskih odredbi što može dovesti do neizvjesnosti i sukoba interesa.

Poreske prijave, zajedno sa drugim oblastima zakonskog regulisanja (na primjer, pitanja carina i devizne kontrole) su predmet pregleda i kontrole od više ovlašćenih organa kojima je zakonom omogućeno propisivanje strogih kazni i zateznih kamata.

33. PORESKI RIZICI (nastavak)

U skladu sa Zakonom o Poreskoj upravi RS, period zastarjelosti poreskih obaveza je pet godina, što znači da poreske vlasti imaju pravo da odrede plaćanje neizmirenih obaveza u roku od pet godina od trenutka kada je obaveza nastala. Kao rezultat toga transakcije koje se odnose na obračune i plaćanja obaveza po porezima mogu biti osporene od strane poreskih vlasti i Banci može biti određen dodatni iznos poreza, kazni i kamata. Ove činjenice utiču da poreski rizik u Republici Srpskoj, Federaciji Bosne i Hercegovine i Brčko Distriktu budu značajniji od onih u zemljama sa razvijenim poreskim sistemom.

34. LIZING

Zakup se odnosi na zakup poslovnica od pravnih i fizičkih lica, kao i na zakup po osnovu prostora za ugradnju bankomata.

U 2020. godini trošak zakupnina je knjižen kroz pozicije kamata, amortizacije i zakupa to je prikazano u sljedećoj tabeli:

	31. decembar 2020. 000 BAM	31. decembar 2019. 000 BAM
Rashodi kamata (napomena 7)	300	354
Amortizacija sredstava u zakupu (napomena 12 i 21)	2.450	2.392
Trošak zakupnina (napomena 12)	648	753
Ukupno	3.398	3.499

Buduća ukupna očekivana plaćanja po osnovu operativnog lizinga u slučajevima kada se Banka javlja kao zakupac prikazana su u narednoj tabeli:

31. decembar 2020.

u 000 BAM	do 1 godine	od 1 do 5 godina	preko 5 godina	UKUPNO
Rashodi kamata	232	340	26	598
Amortizacija sredstava u zakupu	2.394	5.140	632	8.166
Trošak zakupnina	461	1.017	157	1.635
Ukupno	3.087	6.497	815	10.399

31. decembar 2019.

u 000 BAM	do 1 godine	od 1 do 5 godina	preko 5 godina	UKUPNO
Rashodi kamata	295	522	57	874
Amortizacija sredstava u zakupu	2.466	6.725	2.719	11.910
Trošak zakupnina	592	1.686	602	2.880
Ukupno	3.353	8.933	3.378	15.664

34. LIZING (nastavak)

Buduće ukupne očekivane naplate po osnovu ugovorenih kada se Banka javlja kao zakupodavac prikazana su u narednoj tabeli:

	<i>Godina koja se završila 31. decembra</i>	
	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Do 1 godine	543	524
Između 1 i 5 godina	522	116
Preko 5 godina	-	-
Ukupno	1.065	640

35. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE

Na globalnom nivou 2020. godina je obilježena pandemijom virusnog oboljenja COVID-19. Navedena činjenica se negativno odrazila na globalnu ekonomiju, kao i na ekonomiju BiH. Prema poslednjoj dostupnoj prognozi MMF-a za 2020. godinu, očekivan je pad realnog BDP-a za 6,50%.

Najviše su pogođeni pandemijom sektori turizma i ugostiteljstva, hotelijerstvo, transport, saobraćaj i veze, prerađivačka industrija itd.

U području industrijske proizvodnje, u 2020. godini je ostvaren pad od 6,7% u odnosu na 2019. godinu računato kao godišnja stopa promjene izračunata iz kalendarski prilagođenog indeksa. U okviru industrijske proizvodnje ogromna većina djelatnosti je ostvarila pad.

Prosječna plata isplaćena u decembru 2020. godine u Republici Srpskoj iznosila je 979,00 KM i veća je za 1,1% nominalno, a realno za 1,2% u odnosu na prethodni mjesec. U odnosu na isti mjesec prošle godine prosječna neto plata nominalno je veća za 4,3%, a realno za 6,3%.

Bankarski sistem Republike Srpske je u prvih devet mjeseci 2020. godine stabilan i adekvatno kapitalizovan, a likvidnost i profitabilnost su na zadovoljavajućem nivou.

Bankarski sektor Republike Srpske čini najznačajniji dio ukupnog bankarskog sistema Republike Srpske. U vlasničkoj strukturi kapitala banaka dominantno je učešće stranog vlasništva.

Bankarski sektor počiva na tradicionalnim i visoko regulisanim depozitno-kreditnim poslovima. U prvih devet mjeseci 2020. godine pored intenzivnih aktivnosti na tumačenju usvojene zakonske regulative nastavljene su aktivnosti na intenzivnom jačanju kapaciteta kontrolora, posebno na SREP metodologiji, razvoju okvira za nadzorno stres testiranje, restrukturiranju banaka i poboljšanju regulatornih zahtjeva za klasifikaciju aktive banaka (primjena MSFI 9). Sve gore navedeno uslovalo je dodatno angažovanje banaka na dostavljanju znatno većeg obima podataka i izvještaja po zahtjevu regulatora.

Bankarski sektor obavlja funkciju platnog prometa u zemlji i inostranstvu i ima značajnu ulogu u sprečavanju pranja novca i finansiranja terorističkih aktivnosti. Banke i druge finansijske organizacije konstantno rade na usklađivanju poslovanja sa zahtjevima Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, tako da se može reći da je postignuta sistematičnost u ovom segmentu poslovanja, a unaprijeđena je i saradnja sa drugim nadzornim i kontrolnim institucijama.

Banke i druge finansijske organizacije kontinuirano unapređuju i modernizuju poslovanje, sa ciljem prilagođavanja bankarskih proizvoda i usluga potrebama korisnika.

35. MAKROEKONOMSKO OKRUŽENJE (nastavak)

Takođe, kontinuirano se provode aktivnosti na implementaciji odredbi Zakona o bankama Republike Srpske koje regulišu obezbjeđenje zaštite prava korisnika finansijskih usluga.

U skladu sa gore navedenim izmjenama, Banka će u cilju unapređenja kvaliteta poslovanja i održavanja stabilnosti, u narednom periodu svoje aktivnosti usmjeriti na:

- oprezno i kvalitetno poslovanje i kapitalno jačanje,
- kontrolu nivoa dospjelih potraživanja, a posebno nekvalitetnih kredita, te dodatne aktivnosti za efikasniju naplatu i unapređenje sistema ranog prepoznavanja pogoršanja kvaliteta kreditnog portfolija,
- unapređenju sistemu upravljanja rizicima, posebno kreditnim i rizikom likvidnosti, i
- validaciju i unapređenje internog rejting modela Banke i izračun PD parametra, kao i unapređenje metodologije za uključivanje „forward-looking“ komponente pri izračunu parametara kreditnog rizika;

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI

36.1. Uvod

Osnovni preduslov za uspješno bankarsko poslovanje je upravljanje rizikom, a koje obuhvata: proces neprekidnog identifikovanja, mjerenja i praćenja, definisanja i uspostavljanja ograničenja rizika i primjenu drugih vrsta kontrola i nadzora. Proces upravljanja rizikom su presudni za kontinuirano profitabilno poslovanje Banke i svaki pojedinac u Banci je, u svom domenu, odgovoran za izloženost riziku i upravljanje istim. Banka je u osnovi izložena kreditnom riziku, riziku likvidnosti i tržišnom riziku. Osim toga, Banka posebno prati operativne rizike, rizik izloženosti Banke prema jednom licu ili grupi povezanih lica, rizik ulaganja Banke u druga pravna lica i osnovna sredstva, kao i uticaj rizika koji se odnose na zemlju porijekla lica kome je Banka izložena. Ovakav sistem upravljanja rizicima omogućava blagovremeno i potpuno obavješćavanje organa upravljanja Banke o svim rizicima koji se pojavljuju ili se mogu pojaviti, te omogućava adekvatno i pravovremeno reagovanje u slučaju istih.

Nezavisni proces upravljanja rizikom ne uključuje poslovne rizike koji obuhvataju promjene u okruženju, tehnologiji i industriji. Banka prati ove rizike kroz proces strateškog planiranja.

U Banci osnovne uloge u upravljanju rizicima imaju sljedeći organi/tijela:

Nadzorni odbor i Uprava Banke

Nadzorni odbor i Uprava Banke su odgovorni za sveobuhvatni pristup upravljanja rizicima kao i za definisanje strategije i principa upravljanja rizicima. Svoje odluke donose na osnovu prijedloga Odbora za upravljanje aktivom i pasivom i drugih relevantnih organa Banke. Odlukom Nadzornog odbora Banke o prihvatljivom nivou rizika za Banku ili „Apetit za rizike“ definisani su osnovni parametri (limiti) za različite vrste rizika.

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO odbor)

Odbor za upravljanje aktivom i pasivom (ALCO odbor) ima sveobuhvatnu odgovornost za razvoj strategije upravljanja rizicima i implementacije principa, okvira, politika i limita. Odbor je odgovoran za fundamentalne nalaze po pitanju rizika kao i za upravljanje i praćenje relevantnih odluka vezanih za sve vrste rizika. Prateći trendove pojedinih vrsta rizika Odbor za upravljanje aktivom i pasivom daje prijedloge i mjere za poboljšanje istih.

Odbor za reviziju

Odbor za reviziju ima odgovornost za praćenje sveobuhvatnog procesa upravljanja rizicima u Banci.

Samostalno odjeljenje za internu reviziju

Proces upravljanja rizikom u Banci se kontroliše od strane Samostalnog odjeljenja za internu reviziju, koja ispituje adekvatnost procedura i usaglašenost Banke sa usvojenim politikama i procedurama, način upravljanja rizicima i efikasnost uspostavljenog sistema internih kontrola. Samostalno odjeljenje za internu reviziju diskutuje rezultate svog rada sa Upravom Banke i izvještava Odbor za reviziju i Nadzorni odbor Banke o svojim nalazima i preporukama, kao i u skladu sa svojim programom rada, vrši provjeru funkcionisanja uspostavljenih internih kontrola u okviru samih organizacionih dijelova Banke.

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

36.1. Uvod (nastavak)

Upravljanje rizicima

U Banci je organizovan Sektor za upravljanje rizicima, u okviru kojeg su formirana sljedeća Odjeljenja:

- za kontrolu rizika,
- za upravljanje operativnim rizicima,
- za upravljanje tržišnim rizikom,

te Sektor za preuzimanje rizika u okviru kojeg su formirana sljedeća Odjeljenja:

- za upravljanje kreditnim rizikom,
- za identifikaciju rizika za fizička lica.

Procedurama koje se odnose na funkcionisanje svih odjeljenja u okviru Sektora za upravljanje rizicima, definisana su pravila i odgovornosti za praćenje usaglašenosti sa principima, politikama i limitima definisanim u Banci. U iste je uključeno praćenje rizika prema postavljenim limitima, kao i kompletno obuhvatanje rizika u sistemu mjerenja i izvještavanja.

U implementaciji kreditne politike, Banka se pridržava određenih principa ustanovljenih Poslovnom i kreditnom politikom Banke, i na taj način se štiti od prekomjerne izloženosti kreditnom riziku. Odjeljenje za upravljanje kreditnim rizikom u Sektoru za preuzimanje rizika se bavi upravljanjem kreditnim rizikom na nivou pojedinačne transakcije kroz proces odobravanja, dok se odjeljenje za kontrolu rizika u Sektoru za upravljanje rizicima, pored ostalih aktivnosti, bavi upravljanjem kreditnim rizicima na nivou portfelja.

U okviru Sektora za upravljanje rizicima, organizovano je Odeljenje za upravljanje tržišnim rizikom koje ima za cilj upravljanje rizikom likvidnosti, deviznim rizikom, kao i kamatnim rizikom. Likvidnost Banke, kao njena sposobnost da u roku izvršava obaveze, zavisi prije svega od bilansne strukture Banke, odnosno usklađenosti priliva i odliva sredstava. Minimalni standardi za kreiranje i sprovođenje politike likvidnosti su uspostavljeni u okviru limita, definisanih Odlukom Nadzornog odbora o prihvatljivom nivou rizika i Planom poslovanja Banke, tako da obezbjeđuju sposobnost Banke da potpuno i bez odlaganja izvršava sve obaveze na dan dospijeća.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti, Banka sprovodi aktivnosti koje obezbjeđuju usklađenost strukture aktive i pasive bilansa i vanbilansa Banke, odnosno njenih novčanih tokova (priliva i odliva) i kontinuirano prati i planira buduće novčane tokove uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim i ostalim uslovima poslovnog okruženja Banke. Za upravljanje rizikom likvidnosti Banka sprovodi i stres testove koji imaju za cilj da se identifikuju potencijalni likvidnosni gapovi koji mogu nastati u određenim vremenskim periodima i pod određenim uslovima i to: po osnovu odliva depozita, nemogućnosti transformacije dijelova aktive u likvidna sredstva, povećanog odliva gotovine i slično, te u skladu s tim i identifikuje potencijalne dodatne izvore finansiranja koji će omogućiti pokriće nastalog gapa.

Upravljanje rizicima i sistemi izvještavanja

Rizici Banke se mjere korišćenjem metoda koji odražava i očekivane gubitke koji mogu nastati u normalnim okolnostima i neočekivane gubitke, koji predstavljaju procjenu krajnjih gubitaka zasnovanu na statističkim modelima. Modeli koriste vjerovatnoću izvedenu na osnovu istorijskih podataka, prilagođenu tako da odražava trenutno ekonomsko okruženje. Banka takođe koristi metod najgorih scenarija koji se mogu desiti kao posljedica dešavanja ekstremnih događaja za koje postoji mala vjerovatnoća da se dese.

Praćenje i kontrola rizika je prvenstveno zasnovana na politici, procedurama, definisanim i uspostavljenim limitima. Ovi limiti odražavaju poslovnu strategiju i tržišno okruženje Banke, kao i nivo rizika koji je Banka spremna da prihvati. Sakupljene informacije iz svih poslovnih aktivnosti se ispituju i obrađuju da bi se identifikovali, analizirali i kontrolisali rizici. Ove informacije se prezentuju Upravi i Nadzornom odboru Banke. Izvještaji sadrže ukupnu kreditnu izloženost, prognozu plasmana, odstupanja od postavljenih limita, mjerenje tržišnog rizika, pokazatelje likvidnosti i drugo.

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

36.1. Uvod (nastavak)

Upravljanje rizicima i sistemi izvještavanja (nastavak)

Koncentracije kreditnog rizika mogu da nastanu kada je određeni broj strana uključen u slične poslovne aktivnosti, ili posluju u istom regionu, ili kada imaju slične ekonomske karakteristike tako da se očekuje, da njihova mogućnost da ispune svoje obaveze, bude pod uticajem sličnih promjena ekonomske ili druge prirode. Koncentracija ukazuje na relativnu osjetljivost poslovanja Banke na promjene koje pogađaju određenu industriju ili geografsko područje.

Kako bi izbjegla prekomjernu koncentraciju rizika, politike i procedure Banke sadrže specifične smjernice za razvoj i očuvanje diversifikovanog portfolija. Shodno tome, Banka kontroliše i upravlja identifikovanim koncentracijama kreditnog rizika.

36.2. Kreditni rizik

Kreditni rizik predstavlja rizik da jedna ugovorna strana ne ispuni svoju obavezu i tako izazove finansijski gubitak drugoj strani. Izloženost kreditnom riziku, koji se ispoljava kao nemogućnost naplate kredita i drugih potraživanja sa pripadajućom kamatom u ugovorenim rokovima, Banka kontinuirano prati kroz analizu finansijskog stanja i poslovanja korisnika kredita, kao i stepen naplativosti kredita (dnevno, mjesečno i kvartalno praćenje), kontrolu namjenske upotrebe sredstava i procjenu stepena rizičnosti kreditnog portfolia.

U sprovođenju kreditne politike, Banka se pridržava određenih principa ustanovljenih poslovnom i kreditnom politikom Banke, i na taj način se štiti od prekomjerne izloženosti kreditnom riziku. U Sektoru za preuzimanje rizika, Banka ima Odjeljenje za upravljanje kreditnim rizikom koje se bavi upravljanjem rizikom na nivou pojedinačne transakcije kroz odobravanje, dok odjeljenje za kontrolu rizika u Sektoru za upravljanje rizicima upravlja kreditnim rizikom na nivou cjelokupnog portfelja banke.

Pomenuta odjeljenja se kontinuirano razvijaju i osnovne aktivnosti istih su uspostavljanje, praćenje i kontrola primjene utvrđene politike, pravila, smjernica u svim segmentima kreditnog poslovanja, identifikacija rizika u procesu odobravanja plasmana kroz kontrolu odstupanja od utvrđenih standarda u procesu odobravanja plasmana, realnu ocjenu kvaliteta klijenta, adekvatnu procjenu vrijednosti kolaterala, odnosno instrumenata zaštite od neplaćanja, ograničenje rizika u smislu uspostavljanja limita i prihvatljivog nivoa rizika po segmentima, preduzimanje adekvatnih mjera radi zaštite kreditnog portfolia od negativnih kretanja i usklađivanje uslova kreditiranja sa nivoom preuzetog rizika. Proces praćenja kvaliteta kredita omogućava Banci da procjeni potencijalne gubitke kao rezultat rizika kojima je izložena i da preduzme korektivne mjere.

Cilj Banke je da kroz kreditnu politiku i program upravlja kreditnim rizikom, koristeći modele za ocjenu rizika, u najvećoj mogućoj mjeri odobrava plasmane koji nose nizak rizik.

Rizici srodni kreditnom riziku

Banka izdaje garancije i akreditive svojim komitentima, i po osnovu kojih ima potencijalnu obavezu da izvrši plaćanje u korist trećih lica. Na ovaj način Banka se izlaže rizicima srodnim kreditnom riziku, koji se mogu prevazići istim kontrolnim procesima i procedurama koji se koriste za kreditni rizik.

Rizik koncentracije plasmana

Rizik koncentracije je rizik gubitka koji proizilazi iz velike izloženosti Banke prema određenoj grupi dužnika. Koncentracija kreditnog rizika nastaje kada značajan broj komitenata pripada sličnoj industriji, ili istom geografskom području, ili imaju slične ekonomske karakteristike što može biti od uticaja na izmirivanje njihovih ugovornih obaveza u slučaju promjena u ekonomskim, političkim ili nekim drugim okolnostima koje ih jednako pogađaju. Da bi se ostvario i održao sigurniji kreditni portfolio i da bi se minimizirao rizik koncentracije, utvrđuju se mjere bezbjednosti definisanjem maksimalnih nivoa izloženosti i kreditnih limita kao i redovnim praćenjem poštovanja utvrđenih limita.

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.2. Kreditni rizik (nastavak)****a) Maksimalna izloženost kreditnom riziku ne uzimajući u obzir kolateral ili druge instrumente zaštite od rizika**

Sljedeća tabela pokazuje maksimalnu izloženost kreditnom riziku pozicija izvještaja o finansijskoj poziciji. Maksimalna izloženost je prikazana u neto iznosu ne uzimajući u obzir efekte smanjenja rizika putem kolaterala ili drugih instrumenata zaštite od rizika.

	<i>31. decembar 2020. 000 BAM</i>	<i>31. decembar 2019. 000 BAM</i>
AKTIVA		
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	300.810	260.978
Obavezna rezerva kod Centralne banke	202.148	185.194
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	11.418	10.688
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	270.050	234.980
Plasmani drugim bankama	263	99
Kreditni i dospjela potraživanja po kreditima	1.432.325	1.372.750
Ostala potraživanja i AVR	45.473	55.500
Ukupno	2.262.487	2.120.189
Potencijalne obaveze	162.041	181.056
Neopozive obaveze	162.164	128.535
Ukupno	324.205	309.591
Ukupna izloženost riziku	2.586.692	2.429.780

U slučaju finansijskih instrumenata vrednovanih po fer vrijednosti prikazani iznosi predstavljaju trenutnu izloženost kreditnom riziku, ali ne i maksimalnu izloženost riziku koja može nastati u budućnosti kao rezultat promjena fer vrijednosti.

Detalji o maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku svake od klasa finansijskih instrumenata biće objelodanjeni u samim napomenama vezanim za specifične finansijske instrumente.

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.2. Kreditni rizik (nastavak)****b) Koncentracija rizika pri maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku**

Koncentracijom rizika se upravlja postavljanjem limita kreditne izloženosti u odnosu na pojedinačne komitente, geografska područja i industrije. Maksimalna kreditna izloženost prema pojedinačnom klijentu na dan 31. decembar 2020. godine iznosi 58.949 hiljada BAM (31. decembar 2019. godine: 33.607 hiljada BAM).

Finansijska sredstva Banke prije i nakon uzimanja u obzir sredstava obezbjeđenja i ostalih sredstava zaštite od kreditnog rizika mogu se analizirati kroz sljedeća geografska područja:

	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	Obavezna rezerva kod Centralne Banke	Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	Plasmani drugim bankama	Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	Ostala potraživanja i AVR	Potencijalne i neopozive obaveze	Ukupno
31. decembra 2020. godine	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM
Bosna i Hercegovina	289.355	202.148	11.418	270.050	263	1.432.325	43.592	324.205	2.573.356
Evropska Unija	11.162	-	-	-	-	-	1.754	-	12.916
Ostalo	293	-	-	-	-	-	127	-	420
Ukupno	300.810	202.148	11.418	270.050	263	1.432.325	45.473	324.205	2.586.692
Depoziti	-	-	-	-	-	15.861	-	4.471	20.332
Primljene garancije	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hipoteke	-	-	-	-	-	510.762	-	55.408	566.170
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno instrumenti zaštite	-	-	-	-	-	526.623	-	59.879	586.502
Neto izloženost	300.810	202.148	11.418	270.050	263	905.702	45.473	264.326	2.000.190

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.2. Kreditni rizik (nastavak)****b) Koncentracija rizika pri maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku (nastavak)**

Finansijska sredstva Banke prije i nakon uzimanja u obzir sredstava obezbjeđenja i ostalih sredstava zaštite od kreditnog rizika mogu se analizirati kroz sljedeća geografska područja:

	Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	Obavezna rezerva kod Centralne Banke	Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha	Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz ostali ukupni rezultat	Plasmani drugim bankama	Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	Ostala potraživanja i AVR	Potencijalne i neopozive obaveze	Ukupno
31. decembra 2019. godine	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM
Bosna i Hercegovina	251.165	185.194	10.688	234.980	99	1.372.750	53.619	309.591	2.418.086
Evropska Unija	6.858	-	-	-	-	-	1.754	-	8.612
Ostalo	2.955	-	-	-	-	-	127	-	3.082
Ukupno	260.978	185.194	10.688	234.980	99	1.372.750	55.500	309.591	2.429.780
Depoziti	-	-	-	-	-	12.864	-	6.479	19.343
Primljene garancije	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hipoteke	-	-	-	-	-	443.768	-	65.816	509.584
Ostalo	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ukupno instrumenti zaštite	-	-	-	-	-	456.632	-	72.295	528.927
Neto izloženost	260.978	185.194	10.688	234.980	99	916.118	55.500	237.296	1.900.853

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.2. Kreditni rizik (nastavak)****b) Koncentracija rizika pri maksimalnoj izloženosti kreditnom riziku (nastavak)**

Analiza izloženosti Banke kreditnom riziku, po industrijskim sektorima, prije uzimanja u obzir sredstva obezbjeđenja i ostalih sredstava zaštite od kreditnog rizika, na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine prikazana je u sljedećoj tabeli:

<i>Neto maksimalna izloženost</i>	<i>31. decembar</i>	<i>31. decembar</i>
	<i>2020.</i>	<i>2019.</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Stanovništvo	585.869	538.327
Prerađivačka industrija	218.721	220.356
Trgovina	239.782	249.362
Finansijske usluge	67.472	61.532
Poljoprivreda, šumarstvo, vodoprivreda	35.036	42.956
Građevinarstvo	190.724	147.621
Transport	87.142	105.202
Usluge, ugostiteljstvo i turizam	35.284	23.259
Trgovina nekretninama	15.539	17.378
Vlada i državni organi	583.595	558.444
Banke i finansijske institucije	513.739	452.649
Ostalo	13.789	12.694
Ukupno	2.586.692	2.429.780

Kolaterali i drugi instrumenti zaštite od rizika

Politikom kolaterala Banka definiše prihvatljive kolaterale za pojednačne vrste plasmana.

Osnovni tipovi kolaterala su sljedeći:

- Novčani depozit, hartije od vrijednosti, garancije osiguravajućih kuća i banaka, zalog na nepokretnu i pokretnu imovinu i jemstva.

Tržišna vrijednost kolaterala se kontinuirano prati te ukoliko ima potrebe traže se dodatna sredstva obezbjeđenja u fazi odobravanja kao i u toku korišćenja kredita. Banka u skladu sa internom metodologijom periodično u toku korišćenja kredita vrši analizu tržišne vrijednosti kolaterala i u skladu sa istom preispituje i usklađuje umanjene vrijednosti.

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.2. Kreditni rizik (nastavak)****c) Kvalitet finansijskih instrumenata po klasama finansijske aktive**

Kvalitetom finansijskih sredstava Banka upravlja koristeći internu klasifikaciju plasmana zasnovanu na MSFI 9 metodologiji.

Kvalitet plasmana po tipovima sredstava koji se nalaze u izvještaju o finansijskoj poziciji, zasnovanim na razvrstavanju po nivoima kreditnog rizika (Stage-evima) posmatrano po tipovima klijenata, klasama ratinga i danima kašnjenja sa posebnim akcentom na kredite za 2020. i 2019. godinu prikazan je sljedećim tabelama:

31. decembar 2020. godine						(U 000 BAM)
			<i>od čega</i>			
	S1	S2	S2 POCI	S3	S3 POCI	Ukupno 31.12.2020.
Banke/ostali komitenti						
Plasmani drugim bankama	265	-	-	-	-	265
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	1.314.336	106.646	9.020	115.055	37.033	1.536.037
Bruto izloženost	1.314.601	106.646	9.020	115.055	37.033	1.536.302
Umanjenje vrijednosti	6.260	8.078	747	89.376	29.888	103.714
Neto izloženost	1.308.341	98.568	8.274	25.679	7.145	1.432.588

POCI imovina se od 1. januara 2020. godine, u skladu sa Odlukom o upravljanju kreditnim rizikom i utvrđivanju očekivanih kreditnih gubitaka Agencije za bankarstvo RS, posmatra na nivou pojedinačne izloženosti, a ne na nivo klijenta. POCI imovina može biti raspoređena u nivo kreditnog rizika 2 ili 3 u skladu sa kriterijuma navedene Odluke. POCI imovina se u skladu sa važećom Metodologijom koja je bila na snazi do 31.12.2019. godine, razvrstavala u poseban Stage pod nazivom „S3 POCI“. POCI imovina je definisana kao izloženost za koju je u trenutku priznavanja utvrđeno da je njena vrijednost umanjena za kreditne gubitke zbog postojanja značajnog nivoa kreditnog rizika, odnosno predstavljale su je partije koje su odobrene ili aneksirane u trenutku kada je klijent bio u statusu neizmirenja (default-u). Shodno navedenom Banka je cijelu izloženost klijenta kome je identifikovana POCI imovina razvrstava u poseban nivo kreditnog rizika „S3 POCI“.

Stupanjem na snagu navedene Odluke, Banka je ukinula zasebni nivo kreditnog rizika „S3 POCI“ i izvršila raspored ove imovine u odgovarajuće nivoe kreditnog rizika. POCI imovina je izloženost za koju je u trenutku priznavanja utvrđeno da je njena vrijednost umanjena za kreditne gubitke zbog postojanja značajnog nivoa kreditnog rizika.

31. decembar 2019. godine						(U 000 BAM)
	S1	S2	S3	S3-POCI	Ukupno	
					31.12.2019.	
Banke/ostali komitenti						
Plasmani drugim bankama	1.981	-	-	-	1.981	
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	1.187.031	165.465	64.329	66.032	1.482.857	
Bruto izloženost	1.189.012	165.465	64.329	66.032	1.484.838	
Umanjenje vrijednosti	3.114	10.032	46.359	50.604	110.109	
Neto izloženost	1.185.898	155.433	17.970	15.428	1.374.729	

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.2. Kreditni rizik (nastavak)****c) Kvalitet finansijskih instrumenata po klasama finansijske aktive (nastavak)**

Pregled kredita i dospjelih potraživanja po kreditima po segmentima na dan 31. decembar 2020. i 2019. godine prikazan je u sljedećim tabelama:

31. decembar 2020. godine						(U 000 BAM)
Plasmani ostalim komitenitma po segmentima	S1	S2	od čega S2 POCI	S3	od čega S3 POCI	Ukupno 31.12.2020.
Banke, banakrske organizacije i nebanakrske finansijske organizacije	9.324	-	-	-	-	9.324
Javne institucije	145.410	-	-	-	-	145.410
Javne institucije - jedinice lokalne samouprave	111.530	1.105	266	1.370	-	114.005
Preduzetnici	17.630	693	-	3.273	69	21.596
Neprofitne organizacije	3.237	291	-	19	-	3.547
Stanovništvo	476.262	60.791	3.143	26.357	3.975	563.410
Druga preduzeća	550.943	43.766	5.612	84.036	32.989	678.745
Bruto izloženost	1.314.336	106.646	9.020	115.055	37.033	1.536.037
Umanjenje vrijednosti	6.258	8.078	747	89.376	29.888	103.712
Neto vrijednost	1.308.078	98.568	8.274	25.679	7.145	1.432.325

31. decembar 2019. godine						(U 000 BAM)
Plasmani ostalim komitenitma po segmentima	S1	S2	S3	S3-POCI	Ukupno 31.12.2019.	
Banke, banakrske organizacije i nebanakrske finansijske organizacije	12.556	-	-	-	12.556	
Javne institucije	145.873	-	-	-	145.873	
Javne institucije - jedinice lokalne samouprave	97.198	6.434	169	349	104.150	
Preduzetnici	16.471	2.030	1.211	127	19.839	
Neprofitne organizacije	1.272	331	2.874	-	4.477	
Stanovništvo	386.036	92.495	22.737	8.324	509.592	
Druga preduzeća	527.625	64.175	37.338	57.232	686.370	
Bruto izloženost	1.187.031	165.465	64.329	66.032	1.482.857	
Umanjenje vrijednosti	3.112	10.032	46.359	50.604	110.107	
Neto vrijednost	1.183.919	155.433	17.970	15.428	1.372.750	

*Nebankarske finansijske institucije

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.2. Kreditni rizik (nastavak)****c) Kvalitet finansijskih instrumenata po klasama finansijske aktive (nastavak)**

Pregled kredita i dospjelih potraživanja po kreditima po klasama rejtinga na dan 31. decembar 2020. i 2019. godine prikazan je u sljedećim tabelama:

31. decembar 2020. godine						<small>(U 000 BAM)</small>
Plasmani ostalim komitentima po klasama ratinga	S1	S2	<i>od čega</i> S2 POCI	S3	<i>od čega</i> S3 POCI	Ukupno 31.12.2020.
1	58.379	426	-	-	-	58.805
2	154.500	1.038	568	-	-	155.538
3	363.145	2.062	907	-	-	365.207
4	260.172	2.737	513	-	-	262.909
5	249.663	3.185	852	-	-	252.848
6	169.036	6.258	638	-	-	175.294
7	25.875	33.367	188	-	-	59.242
8	-	34.431	2.952	-	-	34.431
9	33.566	16.450	2.403	-	-	50.016
10	-	6.692	-	-	-	6.692
Default	-	-	-	115.055	37.033	115.055
Bruto izloženost	1.314.336	106.646	9.020	115.055	37.033	1.536.037
Umanjenje vrijednosti	6.258	8.078	747	89.376	29.888	103.712
Neto vrijednost	1.308.078	98.568	8.274	25.679	7.145	1.432.325

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.2. Kreditni rizik (nastavak)****c) Kvalitet finansijskih instrumenata po klasama finansijske aktive (nastavak)**

31. decembar 2019. godine						(U 000 BAM)
Plasmani ostalim komitentima po klasama ratinga	S1	S2	S3	S3-POCI	Ukupno 31.12.2019.	
1	47.823	60	-	-	47.883	
2	191.886	347	-	700	192.933	
3	305.648	777	-	161	306.586	
4	292.256	1.977	24	462	294.719	
5	157.766	3.005	-	1.109	161.880	
6	82.001	50.494	-	1.147	133.642	
7	77.077	27.667	-	1.475	106.219	
8	-	28.905	-	527	29.432	
9	32.290	37.181	-	-	69.471	
10	-	15.052	-	4.984	20.036	
Default	-	-	64.305	55.467	119.772	
NR**	284	-	-	-	284	
Bruto izloženost	1.187.031	165.465	64.329	66.032	1.482.857	
Umanjenje vrijednosti	3.112	10.032	46.359	50.604	110.107	
Neto vrijednost	1.183.919	155.433	17.970	15.428	1.372.750	

**dio klijenata u defaultu je istovremeno i POCI imovina

**Klijenti bez ratinga

Pregled kredita i dospjelih potraživanja po kreditima po danima kašnjenja na dan 31. decembar 2020. i 2019. godine prikazan je u sljedećim tabelama:

31. decembar 2020. godine						(U 000 BAM)
Dani kašnjenja	S1	S2	od čega		od čega	Ukupno 31.12.2020.
			S2 POCI	S3	S3 POCI	
1. Bez kašnjenja	1.307.546	102.408	8.824	16.523	4.962	1.426.477
2. od 1-30	6.790	2.451	143	624	342	9.865
3. od 31 do 90 dana	-	1.787	53	365	151	2.152
4. veće od 90 dana	-	-	-	97.543	31.578	97.543
Bruto izloženost	1.314.336	106.646	9.020	115.055	37.033	1.536.037
Umanjenje vrijednosti	6.258	8.078	747	89.376	29.888	103.712
Neto vrijednost	1.308.078	98.568	8.274	25.679	7.145	1.432.325

31. decembar 2019. godine						(U 000 BAM)
Dani kašnjenja	S1	S2	S3	S3-POCI	Ukupno 31.12.2019.	
1. Bez kašnjenja	1.186.244	157.354	1.354	11.319	1.356.271	
2. od 1-30	787	3.888	714	297	5.686	
3. od 31 do 90 dana	-	4.223	2.906	223	7.352	
4. veće od 90 dana	-	-	59.355	54.193	113.548	
Bruto izloženost	1.187.031	165.465	64.329	66.032	1.482.857	
Umanjenje vrijednosti	3.112	10.032	46.359	50.604	110.107	
Neto vrijednost	1.183.919	155.433	17.970	15.428	1.372.750	

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.2. Kreditni rizik (nastavak)****d) Migracije finansijskih instrumenata po nivoima kreditnog rizika**

Sljedeće tabele prikazuju kretanje bruto vrijednosti kredita za 2020. godinu i 2019. godinu po stage-vima:

Tabela kretanja bruto kredita po stage-vima u toku 2020. godine:

		01.01.2020.			(U 000 BAM)	
	Plasmani ostalim komitenitma po Stage-u	S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno 31.12.2020.
		Bruto izloženost 01.01.2020.	1.186.859	165.006	130.992	-
Izloženost POCI u sklopu bruto izloženost 01.01.2020.	-	9.549	38.361	-	47.910	
Smanjenje	(154.303)	(15.310)	(6.979)	-	(176.592)	
Povećanje	23.007	632	26	-	23.665	
Zatvoreni plasmani	(187.546)	(41.886)	(3.779)	-	(233.211)	
Računovodstveni otpis	-	-	(26.397)	-	(26.397)	
31.12.20	S1	837.598	63.270	609	412.859	1.314.336
	S2	27.116	33.053	1.155	45.322	106.646
	S3	3.302	12.119	92.100	7.534	115.055
	Bruto izloženost	868.016	108.442	93.864	465.715	1.536.037
	Izloženost POCI u sklopu bruto izloženost 31.12.2020.	-	9.020	37.033		46.053

Početno stanje bruto kredita po stage-vima na dan 01. januara 2020. godine poslije primjene Odluke ABRSa:

		31.12.2019.			(U 000 BAM)	
	Plasmani ostalim komitenitma po Stage-u	S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno 01.01.2020.
		S1	1.186.857	-	2	-
S2	175	164.686	146	-	165.006	
S3	-	11.344	119.648	-	130.992	
	* Bruto izloženost	1.187.031	176.030	119.796	-	1.482.857
	* Izloženost POCI u sklopu bruto izloženost 31.12.2019.	-	10.565	55.466		66.032

Tabela kretanja bruto kredita pa stage-vima u toku 2019. godine:

		31.12.2018			(U 000 BAM)	
	Plasmani ostalim komitenitma po Stage-u	S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno 31.12.2019.
		Bruto izloženost 31.12.2018	890.009	242.897	166.568	-
Izloženost POCI u sklopu bruto izloženost 31.12.2018	-	14.949	100.320	-	115.269	
Smanjenje	(121.180)	(34.385)	(13.775)	-	(169.340)	
Povećanje	12.160	662	143	-	12.965	
Zatvoreni plasmani	(198.393)	(55.861)	(44.171)	-	(298.425)	
31.12.2019	S1	544.474	69.935	274	572.348	1.187.031
	S2	35.405	79.327	1.125	60.173	176.030
	S3	2.717	4.051	107.366	5.662	119.796
	Bruto izloženost	582.596	153.313	108.765	638.183	1.482.857
	Izloženost POCI u sklopu bruto izloženost 31.12.2019	-	10.565	55.466		66.031

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.2. Kreditni rizik (nastavak)****d) Migracije finansijskih instrumenata po nivoima kreditnog rizika (nastavak)**

Tabela kretanja Umanjenja vrijednosti po stage-vima u toku 2020. godine:

		01.01.2020.			(U 000 BAM)	
		S1	S2	S3	Novi	Ukupno
					plasmani	31.12.2020.
	Umanjenje vrijednosti plasmana ostalim komitenitma po Stage-u					
	Umanjenje vrijednosti 01.01.2020.	5.522	11.472	106.112	-	123.106
	Umanjenje POCl u sklopu ukupnog umanjnja vrijednosti 01.01.2020.	-	925	31.552	-	32.477
	Smanjenje	(857)	(4.594)	(4.321)	-	(9.772)
	Povećanje	3.021	4.514	5.959	-	13.494
	Zatvoreni plasmani	(945)	(3.018)	(1.894)	-	(5.857)
	Računovodstveni otpis	-	-	(26.397)	-	(26.397)
31.12.20	S1	3.705	398	4	2.151	6.258
	S2	1.654	2.352	77	3.995	8.078
	S3	1.382	5.624	79.378	2.992	89.376
	Ukupno umanjjenje vrijednosti	6.741	8.374	79.459	9.138	103.712
	Umanjenje POCl u sklopu ukupnog umanjnja vrijednosti 31.12.2020.	-	747	29.888		30.635

Početno stanje umanjnja vrijednosti po stage-vima na dan 01. januara 2020. godine poslije primjene Odluke ABRSa:

		31.12.2019.			(U 000 BAM)	
		S1	S2	S3	Novi	Ukupno
					plasmani	01.01.2020.
	Umanjenje vrijednosti plasmana ostalim komitenitma po Stage-u					
	Umanjenje vrijednosti 31.12.2019.	3.112	13.930	93.065	-	110.107
	Umanjenje POCl u sklopu ukupnog umanjnja vrijednosti 31.12.2019.	-	3.898	46.705	-	50.603
	Smanjenje	-	(2.876)	(1.374)	-	(4.250)
	Povećanje	2.419	2.595	12.235	-	17.249
01.01.20	S1	5.522	-	-	-	5.522
	S2	9	11.449	14	-	11.472
	S3	-	2.199	103.913	-	106.112
	Ukupno umanjjenje vrijednosti (poslije primjene ABRs Odluke)	5.531	13.648	103.927	-	123.106

Tabela kretanja umanjnja vrijednosti po stage-vima u toku 2019. godine:

		31.12.2018			(U 000 BAM)	
		S1	S2	S3	Novi	Ukupno
					plasmani	31.12.2019.
	Umanjenje vrijednosti plasmana ostalim komitenitma po Stage-u					
	Umanjenje vrijednosti 31.12.2018.	2.619	15.866	93.436	-	111.921
	Umanjenje POCl u sklopu ukupnog umanjnja vrijednosti 31.12.2018.	-	3.297	54.777	-	58.074
	Smanjenje	(962)	(6.404)	(5.570)	-	(12.936)
	Povećanje	3.428	3.516	16.493	-	23.437
	Zatvoreni plasmani	(567)	(2.535)	(19.102)	-	(22.204)
31.12.2019	S1	1.282	415	2	1.414	3.113
	S2	1.820	7.332	639	4.139	13.930
	S3	1.415	2.697	84.616	4.336	93.064
	Ukupno umanjjenje vrijednosti	4.517	10.444	85.257	9.889	110.107
	Umanjenje POCl u sklopu ukupnog umanjnja vrijednosti 31.12.2019	-	3.898	46.705		50.603

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.2. Kreditni rizik (nastavak)****d) Migracije finansijskih instrumenata po nivoima kreditnog rizika (nastavak)**

Tabela kretanja za ostale finansijske instrumente u toku 2020. godine koji imaju ECL (novcana sredstava, ulagnaja, kamate, naknade, ostala potraživanja, stavke vanbilansa) – bruto

		31.12.2019.			(U 000 BAM)	
Ostala aktiva po Stage-u		S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno 31.12.2020.
31.12.20	Bruto izloženost 31.12.2019.	1.003.680	16.348	6.858	-	1.026.886
	Smanjenje	(50.122)	(1.714)	(65)	-	(51.901)
	Povećanje	109.950	1.003	49	-	111.002
	Zatvoreno	(296.940)	(6.374)	(3.529)	-	(306.843)
	S1	765.809	1.610	21	180.833	948.273
	S2	730	7.575	1	265	8.571
S3	29	78	3.291	0	3.398	
	Bruto izloženost	766.568	9.263	3.313	181.098	960.242

Tabela kretanja za ostale finansijske instrumente u toku 2019. godine koji imaju ECL (novcana sredstava, ulagnaja, kamate, naknade, ostala potraživanja, stavke vanbilansa) – bruto

		31.12.2018.			(U 000 BAM)	
Ostala aktiva po Stage-u		S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno 31.12.2019.
31.12.19	Bruto izloženost 31.12.2018.	893.668	22.174	11.315	-	927.157
	Smanjenje	(29.607)	(54)	(2.017)	-	(31.678)
	Povećanje	76.100	2.357	14	-	78.471
	Zatvoreno	(136.378)	(9.332)	(2.755)	-	(148.465)
	S1	801.553	10.093	0	192.034	1.003.680
	S2	2.171	4.905	9	9.262	16.347
S3	59	147	6.548	104	6.858	
	Bruto izloženost	803.783	15.145	6.557	201.400	1.026.885

Tabela kretanja za ostale finansijske instrumente u toku 2020. godine koji imaju ECL (novcana sredstava, ulagnaja, kamate, naknade, ostala potraživanja, stavke vanbilansa) – ECL

		31.12.2019.			(U 000 BAM)	
Umanjenje vrijednosti ostale aktive po Stage-u		S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno 31.12.2020.
31.12.20	Umanjenje vrijednosti 31.12.2019.	889	2.574	4.796	-	8.259
	Smanjenje	(115)	(232)	(49)	-	(396)
	Povećanje	1.099	823	1.320	-	3.242
	Zatvoreno	(836)	(1.104)	(2.871)	-	(4.811)
	S1	900	5	0	71	976
	S2	121	2.005	0	120	2.246
S3	16	51	3.196	0	3.263	
	Ukupno umanjeње vrijednosti	1.037	2.061	3.196	191	6.485

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.2. Kreditni rizik (nastavak)****d) Migracije finansijskih instrumenata po nivoima kreditnog rizika (nastavak)**

Tabela kretanja za ostale finansijske instrumente u toku 2020. godine koji imaju ECL (novcana sredstava, ulagnaja, kamate, naknade, ostala potraživanja, stavke vanbilansa) – ECL

		31.12.2018.			(U 000 BAM)	
Umanjenje vrijednosti ostale aktive po Stage-u		S1	S2	S3	Novi plasmani	Ukupno 31.12.2019.
Umanjenje vrijednosti 31.12.2018.		814	2.956	5.253	-	9.023
Smanjenje		(457)	(765)	(780)	-	(2.002)
Povećanje		306	361	749	-	1.416
Zatvoreno		(195)	(955)	(543)	-	(1.693)
31.12.19	S1	245	14	-	630	889
	S2	194	1.513	-	867	2.574
	S3	29	71	4.678	20	4.798
	Ukupno umanjeno vrijednosti	468	1.598	4.678	1.517	8.261

e) Pregled kredita – Covid-19

Portfolio kredita sa mjerama koje su odobrene klijentima u skladu sa Odlukom o privremenim mjerama bankama za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem „COVID-19“ kao i Programom posebnih mjera za ublažavanje negativnih ekonomskih posljedica uzrokovanih virusnim oboljenjem COVID-19, koje su primjenjivane tokom 2020. godine sa ciljem da se ublaže negativne ekonomske posljedice pandemije, na dan 31.12.2020. godine iznosi 271.121 hiljada BAM. Od ovog iznosa, 187.356 hiljada BAM kredita je izašlo iz mjera, odnosno iste su istekle, dok krediti u iznosu od 83.765 hiljada BAM imaju aktivne mjere.

Portfolio kredita sa ukupno odobrenim COVID mjerama, raspoređenim po stage-vima na dan 31.12.2020. godine, prikazan je u sljedećoj tabeli:

			(U 000 BAM)	
Plasmani ostalim komitenitma po Stage-u - sve mjere	Ukupno krediti		Umanjenje vrijednosti	
	31.12.2020.		31.12.2020.	
S1	241.331		1.161	
S2	23.883		1.592	
S3	5.907		1.477	
Izloženost	271.121		4.230	

			(U 000 BAM)	
Plasmani ostalim komitenitma po segmentima - sve mjere	Ukupno krediti		Umanjenje vrijednosti	
	31.12.2020.		31.12.2020.	
Banke, banakrske organizacije i nebanakrske finansijske organizacije	8.295		41	
Javne institucije - jedinice lokalne samouprave	26.365		202	
Preduzetnici	7.233		122	
Neprofitne organizacije	264		22	
Stanovništvo	27.592		1.111	
Druga preduzeća	201.372		2.732	
Izloženost	271.121		4.230	

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.2. Kreditni rizik (nastavak)****e) Pregled kredita – Covid-19 (nastavak)**

(U 000 BAM)

Plasmani ostalim komitenitima po stepenu rizičnosti - sve mjere	Ukupno krediti 31.12.2020.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2020.
Građani	27.592	1.110
Nerizična djelatnost	43.489	198
Rizična djelatnost	110.165	894
Visokorizična djelatnost	89.875	2.028
Izloženost	271.121	4.230

Portfolio kredita sa aktivnim COVID mjerama na 31.12.2020.

Banka je zaključno sa 31.12.2020. godine na izloženost od 271.121 hiljada BAM odobrila klijentima neke od posebnih mjera u skladu sa Programom posebnih COVID mjera. Na posmatrani datum izloženost na kojima su nevedene mjere još aktivne i koje nisu istekle iznosi 83.765 hiljada BAM sa umanjnjem vrijednosti u iznou od 996 hiljada BAM, a što je prikazano u narednim tabelama.

(U 000 BAM)

Plasmani ostalim komitenitima po Stage-u - aktivne mjere	Ukupno krediti 31.12.2020.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2020.
S1	74.961	388
S2	8.798	603
S3	6	5
Izloženost	83.765	996

(U 000 BAM)

Plasmani ostalim komitenitima po segmentima - aktivne mjere	Ukupno krediti 31.12.2020.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2020.
Banke, banakrske organizacije i nebanakrske finansijske organizacije	8.295	41
Javne institucije - jedinice lokalne samouprave	4.579	35
Preduzetnici	5.100	26
Stanovništvo	4.030	118
Druga preduzeća	61.761	776
Izloženost	83.765	996

(U 000 BAM)

Plasmani ostalim komitenitima po stepenu rizičnosti - aktivne mjere	Ukupno krediti 31.12.2020.	Umanjenje vrijednosti 31.12.2020.
Građani	4.030	118
Nerizična djelatnost	8.295	41
Rizična djelatnost	28.988	225
Visokorizična djelatnost	42.452	612
Izloženost	83.765	996

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.3. Rizik likvidnosti**

Rizik likvidnosti je rizik mogućnosti nastanka gubitka odnosno negativnih efekata na finansijski rezultat i kapital Banke, kada Banka nije sposobna da izmiri sve dospjele obaveze. Rizik likvidnosti proizilazi iz neusklađenosti novčanih priliva i odliva.

Da bi se smanjio ili ograničio ovaj rizik, Banka putem sistema upravljanja aktivom i pasivom, prateći buduće novčane tokove i likvidnost na dnevnoj osnovi vrši divresifikaciju izvora finansiranja.

U cilju upravljanja rizikom likvidnosti Banka sprovodi aktivnosti koje obezbjeđuju usklađenost strukture aktive i pasive bilansa i vanbilansa Banke, odnosno novčanih tokova i kontinuirano prati i planira buduće novčane tokove uzimajući u obzir promjene u operativnim, ekonomskim i ostalim uslovima poslovanja. Banka svakodnevno prati i analizira stanje u okruženju tj. privredna dešavanja kako bi se blagovremeno pripremila na potencijalne rizike.

Politikom i procedurama za upravljanje rizikom likvidnosti Banke, propisani su način, dinamika i odgovornosti u upravljanju rizikom likvidnosti kao i Plan za vanredne (neočekivane) situacije i udare koji mogu ugroziti likvidnost Banke.

Zbog činjenice da depoziti nebankarskog sektora čine najznačajniji izvor sredstava Banke, likvidnosni rizici predstavljaju posebno osjetljive rizike.

Banka obezbjeđuje dovoljno likvidnih sredstava za izmirenje svih dospjelih obaveza, redovno planira potrebe za likvidnim sredstvima uključujući i identifikaciju očekivanih i neočekivanih novčanih odliva, provodi politiku upravljanja aktivom i pasivom koja osigurava održavanje optimalnog stanja rezervi likvidnosti.

U upravljanju rizikom likvidnosti Banka se oslanja na stabilne izvore finansiranja, ugovorene rokove dospjeća i maksimalno moguću diverzifikaciju izvora po dospjeću, izbjegavajući situacije koje mogu dovesti do potrebe da obezbjeđuje potrebna likvidna sredstva po cijenama koje su značajno više od tržišnih.

Banka održava portfolio koji se sastoji od visokolikvidnih hartija od vrijednosti i diversifikovanih sredstava koja mogu lako da se konvertuju u gotovinu u slučaju nepredviđenih i negativnih oscilacija.

U skladu sa zakonskim okvirima i internim limitima, politikama i procedurama, Banka upravlja ročnom usklađenošću tako što izrađuje projekciju cashflow-a, prateći nivo koncentracije depozita koji dospijevaju (po ročnim razredima), uzimajući u obzir vjerovatnoću odliva (stress testovi) i priliva novih depozita.

Prema podacima na dan 31. decembra 2020. godine Banka je ostvarila visoke koeficijente ispunjenja likvidnosti, putem velikog iznosa likvidnih rezervi koje se sastoje od gotovine i rezervi kod Centralne banke Bosne i Hercegovine, plasmana sredstava kod domaćih i ino banaka, i portfolia visokolikvidnih hartija od vrijednosti.

Na dan 31. decembra 2020. godine Banka je u potpunosti ispoštovala zakonsku regulativu Centralne banke BiH i Agencije za bankarstvo RS koja se odnosi na likvidnost. Obavezna rezerva je održavana prema propisima utvrđenim od strane Centralne banke BiH.

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.3. Rizik likvidnosti (nastavak)**

Banka na dan 31. decembra 2020. godine ima veću dospijevajuću pasivu u odnosu na aktivu, kumulativno u periodu do godinu dana, u iznosu od 374.565 hiljada BAM (na dan 31. decembra 2019. godine u iznosu od 337.294 hiljada BAM). Porast je uslovljen trendom velikog rasta depozita po viđenju, iz razloga porasta broja klijenata i povećanja poslovanja preko Nove banke. Rukovodstvo Banke primjenom redovnih stress testova redovno analizira tekuću likvidnost, uzimajući u obzir strukturu i diverzifikaciju izvora finansiranja. Obzirom da se banka dominantno finansira iz depozita stanovništva koji imaju nisku stopu fluktuacije, smatra se da likvidnost banke u ovom ročnom razredu neće biti ugrožena. Banka konstantno održava visoku stopu likvidnosti, u cilju stvaranja zaštitnog buffera za potrebe likvidnih odliva. Banka takođe održava i visok nivo finansijske imovine raspoložive za prodaju, kao dodatnu likvidnosnu rezervu.

Tabela ispod prikazuje knjigovodstvenu vrijednost imovine i obaveza na osnovu očekivane diskontovane vrijednosti priliva/odliva po finansijskim sredstvima/obavezama, projektovan od strane Banke, na dan 31. decembra 2020. godine:

31. decembar 2020.	<i>Do 1 mjesec</i>	<i>Od 1 do 3 mjeseca</i>	<i>Od 3 do 12 mjeseci</i>	<i>Od 1 do 5 godina</i>	<i>Preko 5 godina</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	300.810	-	-	-	-	300.810
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	202.148	-	-	-	-	202.148
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijed. kroz bilans uspjeha	11.418	-	-	-	-	11.418
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijed. kroz ostali ukupni rez.	268.774	-	13	26	1.237	270.050
Plasmani drugim bankama	263	-	-	-	-	263
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	32.407	66.705	298.199	679.269	355.745	1.432.325
Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	-	-	-	-	51.984	51.984
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	2.830	2.830
Ostala potraživanja i AVR	16.879	232	9.885	15.820	2.657	45.473
Ukupno aktiva	831.422	66.937	309.374	695.115	414.453	2.317.301
Obaveze						
Depoziti komitenata	1.039.072	130.392	343.511	252.246	6.050	1.771.271
Obaveze po uzetim kreditima	2.405	5.444	27.333	126.774	117.345	279.301
Rezervisanja na stavke vanbilansa	72	380	601	359	26	1.438
Ostale obaveze i PVR	25.609	1.986	5.493	8.800	1.772	43.660
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	-	7.520	30.080	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	184.031	184.031
Ukupno obaveze	1.067.158	138.202	376.938	395.699	339.304	2.317.301
Neto izloženost riziku likvidnosti na dan 31. decembar 2020. godine	(235.736)	(71.265)	(67.564)	299.416	75.149	-

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.3. Rizik likvidnosti (nastavak)**

Tabela ispod prikazuje knjigovodstvenu vrijednost imovine i obaveza na osnovu očekivane diskontovane vrijednosti priliva/odliva po finansijskim sredstvima/obavezama, projektovan od strane Banke, na dan 31. decembra 2019. godine:

31. decembar 2019.	<i>Do 1 mjesec</i>	<i>Od 1 do 3 mjeseca</i>	<i>Od 3 do 12 mjeseci</i>	<i>Od 1 do 5 godina</i>	<i>Preko 5 godina</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA						
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	260.978	-	-	-	-	260.978
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	185.194	-	-	-	-	185.194
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijed. kroz bilans uspjeha	10.688	-	-	-	-	10.688
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijed. kroz ostali ukupni rez.	233.691	-	13	39	1.237	234.980
Plasmani drugim bankama	99	-	-	-	-	99
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	46.167	70.845	253.160	680.308	322.270	1.372.750
Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	-	-	-	-	56.039	56.039
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	2.547	2.547
Ostala potraživanja i AVR	25.174	135	16.646	12.761	784	55.500
Ukupno aktiva	761.991	70.980	269.819	693.108	382.877	2.178.775
Obaveze						
Depoziti komitenata	645.057	120.298	605.778	302.412	5.368	1.678.913
Obaveze po uzetim kreditima	2.574	5.397	25.876	114.374	98.849	247.070
Rezervisanja na stavke vanbilansa	79	54	408	507	1	1.049
Ostale obaveze i PVR	12.754	1.287	20.523	8.828	1.843	45.235
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	-	-	37.600	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	168.908	168.908
Ukupno obaveze	660.464	127.036	652.585	426.121	312.569	2.178.775
Neto izloženost riziku likvidnosti na dan 31. decembar 2019. godine	101.527	(56.056)	(382.766)	266.987	70.308	-

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.3. Rizik likvidnosti (nastavak)**

Sljedeća tabela pokazuje potencijalne i preuzete neopozive obaveze Banke prema ugovorenim rokovima dospijea na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine:

31. decembar 2020.	<i>Do 1 mjesec</i>	<i>Od 1 do 3 mjeseca</i>	<i>Od 3 do 12 mjeseci</i>	<i>Od 1 do 5 godina</i>	<i>Preko 5 godina</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Potencijalne obaveze	11.645	25.143	83.259	40.032	1.962	162.041
Preuzete obaveze	7.927	15.094	64.287	53.634	21.222	162.164
Ukupno	19.572	40.237	147.546	93.666	23.184	324.205
31. decembar 2019.	<i>Do 1 mjesec</i>	<i>Od 1 do 3 mjeseca</i>	<i>Od 3 do 12 mjeseci</i>	<i>Od 1 do 5 godina</i>	<i>Preko 5 godina</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
Potencijalne obaveze	26.702	31.757	83.969	38.133	495	181.056
Preuzete obaveze	7.647	12.081	58.599	49.866	342	128.535
Ukupno	34.349	43.838	142.568	87.999	837	309.591

Banka ne očekuje da će sve potencijalne i preuzete neopozive obaveze biti povučene prije isteka roka dospijea istih.

36.4. Tržišni rizik

Tržišni rizik je rizik da će fer vrijednost ili očekivani budući gotovinski tokovi finansijskih instrumenata fluktuirati usljed promjena tržišnih varijabli kao što su kamatne stope i devizni kursevi.

Upravljanje tržišnim rizicima u Banci je definisano politikama koje odobrava Nadzorni odbor i koje su u saglasnosti sa strategijom upravljanja rizicima. U okviru Sektora za upravljanje rizicima, organizovano je Odjeljenje upravljanja tržišnim rizicima koje ima za cilj upravljanje tržišnim rizicima. Rad Odjeljenja za upravljanje tržišnim rizicima prije svega podrazumijeva praćenje tržišnih rizika prema utvrđenim limitima, kao i praćenje rizika koji proističu iz uvođenja novih proizvoda i složenih transakcija.

Rizik promjene kamatnih stopa

Kamatni rizik predstavlja nepovoljnu promjenu kamatnih stopa što može dovesti do smanjenja dobiti ili do povećanja zahtjeva za dodatnim kapitalom Banke.

Kamatna osjetljivost, koja se javlja kao posljedica promjena tržišnih kamatnih stopa, utiče na visinu neto kamatnih prihoda i tržišnu vrijednost finansijskih instrumenata.

Banka je utvrdila Politiku za upravljanje kamatnim rizicima čiji je cilj upravljanje i ograničavanje potencijalnog gubitka Banke. Poslovna politika Banke određuje principe po kojima se ugovara, obračunava i naplaćuje kamata na kredite i druge plasmane (aktivna kamata), kao i principe po kojima se vrši kalkulacija i plaćanje kamate na depozite, uloge i druga primljena sredstva (pasivna kamata).

Kamatna stopa je određena na bazi roka dospijea, iznosa, namjene, izvora, valute i drugih parametara. Sve kamatne stope utvrđene su na godišnjem nivou, osim u slučaju kada je pored stopa upisan drugi vremenski period.

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.4. Tržišni rizik (nastavak)****Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)**

Banka u skladu sa vrstom proizvoda, izvora finansiranja, roka i iznosa, ugovara fiksne ili promjenjive pasivne i aktivne kamatne stope. Takođe, izračunava odnos promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige i regulatornog kapitala, mjeri i ocjenjuje negativan uticaj kamatnog rizika na neto kamatni prihod, odnosno dobit.

U mjerenju izloženosti kamatnom riziku u bankarskoj knjizi Banka koristi pojednostavljeni obračun procjene promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, primjenjujući standardni kamatni šok na pozicije bankarske knjige po svim značajnim valutama pojedinačno i za ostale valute ukupno. Za potrebe pojednostavljenog obračuna promjene ekonomske vrijednosti bankarske knjige, koja podrazumijeva bilansne i vanbilansne pozicije, kamatno osjetljive pozicije se raspoređuju u vremenske zone, sa procijenjenim modifikovanim trajanjem i na njih se primjenjuje standardni kamatni šok od 200 baznih poena.

U cilju upravljanja kamatnim rizikom, Banka kroz stres testove vrši analizu senzibilne aktive i pasive, utvrđuje moguće kamatne gapove i definiše mjere za održavanje kamatnog rizika na nivou prihvatljivom za Banku.

Sljedeće tabele prikazuju izloženost Banke riziku promjene kamatne stope na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine. Sredstva i obaveze Banke su kategorizovane ranijim od datuma određivanja cijene (re-pricing date) ili datumu dospijea:

31. decembar 2020.	<i>Do 1 mjesec 000 BAM</i>	<i>Do 3 mjeseca 000 BAM</i>	<i>Od 3 do 12 mjeseci 000 BAM</i>	<i>Od 1 do 5 godina 000 BAM</i>	<i>Preko 5 godina 000 BAM</i>	<i>Nekama tonosno 000 BAM</i>	<i>Ukupno 000 BAM</i>
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	220.987	-	-	-	-	79.823	300.810
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	-	202.148	202.148
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijed. kroz bilans uspjeha	11.418	-	-	-	-	-	11.418
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijed. kroz ostali ukupni rez.	268.774	-	-	-	-	1.276	270.050
Plasmani drugim bankama	-	-	0	0	-	263	263
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	32.407	66.705	298.199	679.269	355.745	-	1.432.325
Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	-	-	-	-	-	51.984	51.984
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	-	2.830	2.830
Ostala potraživanja i AVR	-	-	-	-	-	45.473	45.473
Ukupno aktiva	533.586	66.705	298.199	679.269	355.745	383.797	2.317.301
Obaveze							
Depoziti komitenata	400.090	128.735	341.304	248.131	5.063	647.948	1.771.271
Obaveze po uzetim kreditima	2.405	5.444	27.333	126.774	117.345	-	279.301
Rezervisanja na stavke vanbilansa	-	-	-	-	-	1.438	1.438
Ostale obaveze i PVR	-	-	-	-	-	43.660	43.660
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	-	7.520	30.080	-	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	-	184.031	184.031
Ukupno obaveze	402.495	134.179	368.637	382.425	152.488	877.077	2.317.301
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31. decembar 2020. godine	131.091	(67.474)	(70.438)	296.844	203.257	(493.280)	-

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.4. Tržišni rizik (nastavak)****Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)**

31. decembar 2019.	<i>Do 1 mjesec</i>	<i>Do 3 mjeseca</i>	<i>Od 3 do 12 mjeseci</i>	<i>Od 1 do 5 godina</i>	<i>Preko 5 godina</i>	<i>Nekama tonosno</i>	<i>Ukupno</i>
	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	184.437	-	-	-	-	76.541	260.978
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	-	185.194	185.194
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijed. kroz bilans uspjeha	10.688	-	-	-	-	-	10.688
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijed. kroz ostali ukupni rez.	233.691	-	-	-	-	1.289	234.980
Plasmani drugim bankama	-	-	-	-	-	99	99
Kreditni i dospjela potraživanja po kreditima	46.167	70.845	253.160	680.308	322.270	-	1.372.750
Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	-	-	-	-	-	56.039	56.039
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	-	2.547	2.547
Ostala potraživanja i AVR	-	-	1.753	127	-	53.620	55.500
Ukupno aktiva	474.983	70.845	254.913	680.435	322.270	375.329	2.178.775
Obaveze							
Depoziti komitenata	316.508	100.074	485.955	270.284	4.430	501.662	1.678.913
Obaveze po uzetim kreditima	2.574	5.397	25.876	114.374	98.849	-	247.070
Rezervisanja na stavke vanbilansa	-	-	-	-	-	1.049	1.049
Ostale obaveze i PVR	-	-	-	-	-	45.235	45.235
Subordinirani dug (dopunski kapital)	-	-	-	-	37.600	-	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	-	168.908	168.908
Ukupno obaveze	319.082	105.471	511.831	384.658	140.879	716.854	2.178.775
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31. decembar 2019. godine	155.901	(34.626)	(256.918)	295.777	181.391	(341.525)	-

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.4. Tržišni rizik (nastavak)****Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)**

Ukoliko se posmatra prosječna kamatonosna aktiva i pasiva u toku 2020. i 2019. godine, Banka je na dan 31.12.2020. godine imala prosječnu kamatnu stopu na aktivu u iznosu od 3,36% (2020. godina: 3,69%), dok je prosječna kamatna stopa na pasivu iznosila 0,82% (2019. godina: 0,99%), što pokazuje sljedeća tabela:

	2020.	2019.
	000 BAM	000 BAM
1. Prosječna kamatonosna pasiva	1.960.000	1.783.675
Prosječno stanje depozita	1.701.676	1.559.344
Prosječno stanje kreditnih linija	258.325	224.331
2. Prosječna kamatna stopa na depozite i kreditne linije	0,82%	0,99%
Prosječna kamatna stopa na depozite	0,75%	0,91%
Prosječna kamatna stopa na kreditne linije	1,25%	1,53%
3. Prosječno stanje kredita	1.451.606	1.340.095
Prosječno stanje kredita iz vlastitih izvora	1.193.581	1.110.081
Prosječno stanje kredita - tuđi izvori	258.025	230.014
4. Prosječna kamatna stopa na kredite	4,24%	4,67%
Prosječna kamatna stopa na kredite vlastiti izvori	4,35%	4,83%
Prosječna kamatna stopa na kredite tuđi izvori	3,69%	3,90%
5. Ukupna prosječna kamatonosna aktiva	1.831.956	1.698.419
6. Ukupna prosječna kamatonosna pasiva	1.960.000	1.783.675
7. Rashodi od kamata	16.033	17.607
Rashodi kamata od depozita	12.808	14.185
Rashodi kamata po kreditnim linijama	3.224	3.423
8. Prihodi od kamata	61.489	62.634
Prihodi od kamata vlastiti izvori	51.962	53.665
Prihodi od kamata kreditne linije	9.527	8.969
Prosječna kamatna stopa na aktivu	3,36%	3,69%
Prosječna kamatna stopa na pasivu	0,82%	0,99%

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.4. Tržišni rizik (nastavak)****Rizik promjene kamatnih stopa (nastavak)**

S obzirom da kamatonosna finansijska sredstva i finansijske obaveze nisu prevashodno bazirani na varijabilnim kamatnim stopama, Banka smatra da osjetljivost prihoda i rashoda na promjene u tržišnim kamatnim stopama nije značajna.

Sljedeća tabela prikazuje osjetljivost bilansa uspjeha Banke na promjene kamatnih stopa uz održavanje ostalih varijabli konstantnim. Osjetljivost bilansa uspjeha predstavlja efekat pretpostavljenih promjena u kamatnim stopama na dobitak ili gubitak perioda koji su bazirani na varijabilnim stopama na dan 31. decembra 2020. godine i 31. decembra 2019. godine.

	Povećanje je (smanjenje) u procentnim poenima 2020.	Osjetljivost prihoda i rashoda 2020.	Povećanje (smanjenje) u procentnim poenima 2019.	Osjetljivost prihoda i rashoda 2019.
		000 BAM		000 BAM
EUR	0,5%(0,5%)	(325)/325	0,5%(0,5%)	(22)/22
USD	0,5%(0,5%)	(55)/55	0,5%(0,5%)	(15)/15
BAM	0,5%(0,5%)	(756)/756	0,5%(0,5%)	(462)/462

Valutni rizik

Valutni rizik predstavlja izloženost Banke mogućem uticaju promjena valutnih kurseva i opasnosti da nepovoljne promjene imaju za rezultat gubitak Banke. Rizik nastaje kada Banka ima otvorenu valutnu (deviznu) poziciju koja može dovesti do nastanka gubitka zbog promjene međuvalutnih odnosa, odnosno promjene cijene BAM u odnosu na druge valute.

Izlaganje riziku dovodi do porasta pozitivnih i negativnih kursnih razlika koje se evidentiraju u bilansu uspjeha. Banka upravlja valutnim rizikom kroz usklađivanje valutne strukture aktive i pasive, a u skladu sa očekivanim promjenama valutnog kursa.

U cilju upravljanja valutnim rizikom, Banka koristi savremeni informacioni server Thomson Reuters za dobijanje pravovremenih informacija o kretanjima na tržištu, informacija o kreditnim bonitetima zemalja sa kojima ima poslovnu saradnju, a na osnovu kojih donosi pravovremene odluke o upravljanju deviznim sredstvima u cilju minimiziranja, odnosno, disperzije rizika.

Deviznom pozicijom se upravlja na dnevnom nivou uz podršku nekoliko aplikativnih sistema, koji obezbjeđuju tzv. real time informacije o svim deviznim transakcijama obavljenim unutar Banke, a koje bi eventualno mogle uticati na rizik otvorenih pozicija i u skladu s tim preduzima mjere zaštite i održavanje istog do nivoa prihvatljivog za Banku.

Na dan 31.12.2020. Banka je ispunjavala sve propise i smjernice za upravljanje valutnim rizikom, propisane od strane lokalnog regulatora i utvrđene politikama Banke.

Banka na dan 31. decembra 2020. godine ima umjerenu izloženost u EUR-ima, međutim Banka nije izložena deviznom riziku jer je vrijednost te valute fiksna u odnosu na domaću valutu, imajući u vidu da Centralna banka Bosne i Hercegovine počev od 1997. godine održava monetarnu stabilnost u skladu sa „currency board aranžmanom“ (1 EUR = 1,95583 BAM).

	Promjene u deviznom kursu (%) 2020.	Efekat na bilans uspjeha 2020.	Promjene u deviznom kursu (%) 2019.	Efekat na bilans uspjeha 2019.
		000 BAM		000 BAM
CHF	0,00%	-	3,66%	11,97
USD	8,53%	7,85	2,33%	3,56

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.4. Tržišni rizik (nastavak)****Valutni rizik (nastavak)**

Sljedeća tabela prikazuje izloženost Banke deviznom riziku na dan 31. decembra 2020. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrijednostima:

31. decembar 2020.	EUR	USD	CHF	Ostale valute	Ukupno u stranoj valuti	Ukupno u domaćoj valuti	Ukupno
	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM	000 BAM
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	31.732	5.000	16.517	4.107	57.356	243.454	300.810
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	-	202.148	202.148
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijed. kroz bilans uspjeha	-	11.291	-	-	11.291	127	11.418
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijed. kroz ostali ukupni rez.	220.322	-	-	-	220.322	49.728	270.050
Plasmani drugim bankama	121	19	-	-	140	123	263
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	1.015.291	-	-	-	1.015.291	417.034	1.432.325
Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	-	-	-	-	-	51.984	51.984
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	-	2.830	2.830
Ostala potraživanja i AVR	14.768	2.230	-	-	16.998	28.475	45.473
Ukupno aktiva	1.282.234	18.540	16.517	4.107	1.321.398	995.903	2.317.301
OBAVEZE							
Depoziti komitenata	947.220	18.421	12.422	3.084	981.147	790.124	1.771.271
Obaveze po uzetim kreditima	279.301	-	-	-	279.301	-	279.301
Rezervisanja na stavke vanbilansa	-	-	-	-	-	1.438	1.438
Ostale obaveze i PVR	7.284	211	3.990	495	11.980	31.680	43.660
Subordinirani dug (dopunski kapital)	37.600	-	-	-	37.600	-	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	-	184.031	184.031
Ukupno obaveze	1.271.405	18.632	16.412	3.579	1.310.028	1.007.273	2.317.301
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31. decembar 2020. godine	10.829	(92)	105	528	11.370	(11.370)	-

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.4. Tržišni rizik (nastavak)****Valutni rizik (nastavak)**

Sljedeća tabela prikazuje izloženost Banke deviznom riziku na dan 31. decembra 2019. godine. U tabeli su uključena sredstva i obaveze po njihovim knjigovodstvenim vrijednostima:

	<i>EUR</i>	<i>USD</i>	<i>CHF</i>	<i>Ostale valute</i>	<i>Ukupno u stranoj valuti</i>	<i>Ukupno u domaćoj valuti</i>	<i>Ukupno</i>
31. decembar 2019.	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>	<i>000 BAM</i>
AKTIVA							
Novčana sredstva i računi depozita kod depozitnih institucija	40.844	4.718	11.667	5.506	62.735	198.243	260.978
Obavezna rezerva kod Centralne Banke	-	-	-	-	-	185.194	185.194
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijed. kroz bilans uspjeha	-	10.392	-	-	10.392	296	10.688
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijed. kroz ostali ukupni rez.	107.912	-	-	-	107.912	127.068	234.980
Plasmani drugim bankama	39	18	-	-	57	42	99
Kredit i dospjela potraživanja po kreditima	1.048.107	-	-	-	1.048.107	324.643	1.372.750
Osnovna sredstva i ulaganja u nekretnine	-	-	-	-	-	56.039	56.039
Nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	-	2.547	2.547
Ostala potraživanja i AVR	9.173	2.446	-	8	11.627	43.873	55.500
Ukupno aktiva	1.206.075	17.574	11.667	5.514	1.240.830	937.945	2.178.775
OBAVEZE							
Depoziti komitenata	872.978	17.543	11.270	3.539	905.330	773.583	1.678.913
Obaveze po uzetim kreditima	247.070	-	-	-	247.070	-	247.070
Rezervisanja na stavke vanbilansa	-	-	-	-	-	1.049	1.049
Ostale obaveze i PVR	9.846	187	70	6	10.109	35.126	45.235
Subordinirani dug (dopunski kapital)	37.600	-	-	-	37.600	-	37.600
Kapital i rezerve	-	-	-	-	-	168.908	168.908
Ukupno obaveze	1.167.494	17.730	11.340	3.545	1.200.109	978.666	2.178.775
Neto izloženost kamatnom riziku na dan 31. decembar 2019. godine	38.581	(156)	327	1.969	40.721	(40.721)	-

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)

36.5. Operativni rizik

Operativni rizik je rizik da će doći do gubitka koji bi proistekao iz pada računarskog sistema, ljudskih grešaka, pronevjera ili spoljnih događaja. Kad kontrole prestanu da funkcionišu, operativni rizik može da naruši ugled Banke, može imati zakonske posljedice ili usloviti nastanak finansijskih gubitaka. Banka ne može očekivati da eliminiše sve operativne rizike, ali uvođenjem rigoroznog kontrolnog okvira i nadgledanjem i odgovaranjem na potencijalne rizike, Banka je u mogućnosti da upravlja ovim rizicima. Kontrola uključuje efektivnu podjelu dužnosti, pristupa, ovlašćenja i usaglašavanje procedura, obuku osoblja i proces nadgledanja, uključujući i internu reviziju.

Banka operativnim rizicima upravlja na osnovu prikupljenih podataka o štetnim događajima, praćenjem ključnih indikatora o operativnim rizicima, procjene operativnih rizika pri donošenju odluka o poslovnim promjenama, te o istom, kao i o rezultatima upravljanja operativnim rizicima izvještava Upravu Banke.

Banka prati operativne rizike na dnevnoj osnovi putem seta ključnih risk indikatora (KRI), procjene rizika fizičke sigurnosti, informacione sigurnosti po standardu ISO 27000, kao i rizika povezanih sa zdravljem ljudi u skladu sa odredbama Zakona o zaštiti na radu. Za procjenu rizika u poslovnim linijama koriste se upitnici za samoocjenjivanje (CRSA).

U cilju efikasnog upravljanja operativnim rizikom, Banka koristi softver za evidentiranje operativnih gubitaka i incidenata kojim je omogućeno efikasnije kreiranje baze i praćenje trendova što ima za cilj donošenje pravovremenih odluka i kreiranje dugoročne osnove za napredni model upravljanja operativnim rizikom.

Korištenjem sopstvenog znanja i bez angažovanja spoljnih konsultanata, Banka je u toku 2014. godine certifikovala sopstveni sistem upravljanja informacionom sigurnosti po međunarodnom standardu ISO 27000, a u 2016. godini izvršena je redovna godišnja provjera od strane TUV Austrija. Na taj način Banka je dokazala da dijelom operativnog rizika koji je povezan sa primjenom informacionih tehnologija, upravlja u skladu sa međunarodno priznatim okvirom - ISO 27000.

Banka provodi periodičnu obuku osoblja iz bezbjednosne kulture prema usvojenom planu i programu. Program obuhvata fizičku sigurnost, informacionu sigurnost, zaštitu ličnih podataka i odabrana poglavlja iz krivičnog zakonodavstva.

36.6. Rizik zemlje

Pod rizikom koji se odnosi na zemlju porijekla lica prema kome je Banka izložena podrazumijevaju se negativni efekti koji bi mogli uticati na njen finansijski rezultat i kapital zbog nemogućnosti Banke da naplati potraživanja od ovog lica iz razloga koji su posljedica političkih, ekonomskih ili socijalnih prilika u zemlji porijekla tog lica.

Banka najvećim dijelom plasira sredstva komitentima iz Republike Srpske, dok je riziku zemlje izložena u dijelu sredstava koja se u određenim momentima mogu plasirati do utvrđenih limita ino-bankama.

Sektor za upravljanje rizicima je kreirao metodologiju za određivanje limita plasmana u druge banke. Na osnovu analiza Sektor za sredstva sačinjava prijedlog na osnovu koga Sektor za upravljanje rizicima, a po osnovu procjene rizika, određuje limite koje usvaja Odbor za upravljanje aktivom i pasivom Banke.

Rizik zemlje Banka minimizira i politikom plasiranja sredstava u inostranstvo, prvenstveno kratkoročnim oročavanjem sredstava kod prvoklasnih inostranih banaka.

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.7. Upravljanje kapitalom**

Ciljevi Banke koji se odnose na upravljanje kapitalom obuhvataju ne samo usklađenost sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske u pogledu strukture kapitala i održavanja nivoa adekvatnosti kapitala nego i:

- da obezbijedi mogućnost dugoročnog nastavka poslovanja uz obezbjeđenje prinosa akcionarima i koristi drugim zainteresovanim stranama,
- da obezbijedi jaku kapitalnu osnovu kao podršku daljem razvoju poslovanja Banke.

Banka stalno vrši monitoring strukture kapitala, stope adekvatnosti kapitala, kao i nadzor na održavanju zakonom propisanih limita koji se odnose na pozicije kapitala. Zakon o bankama i propisi Agencije za bankarstvo Republike Srpske propisuju minimalni iznos kapitala od 15 miliona BAM i stopu adekvatnosti kapitala od najmanje 12%.

U sljedećoj tabeli je prikazana struktura ukupnog kapitala Banke na dan 31. decembra 2020. i 2019. godine, kao i stopa adekvatnosti kapitala u skladu sa propisima Agencije za bankarstvo Republike Srpske:

	2020.	2019.
	000 BAM	000 BAM
Regulatorni kapital		
- Osnovni kapital	168.577	154.182
- Dopunski kapital	44.676	51.394
Ukupno regulatorni kapital	213.253	205.576
Iznos izloženosti ponderisan rizikom za kreditni rizik, kreditni rizik izloženosti finansijskih derivata, te slobodne isporuke	1.226.994	1.202.488
Iznos izloženosti za rizik pozicije, devizni i robni rizik	-	-
Iznos izloženosti riziku za operativni rizik	156.517	153.861
Ukupno ponderisani rizici (nerevidirano)	1.383.511	1.356.349
Stopa redovnog osnovnog kapitala	12,18%	11,37%
Stopa osnovnog kapitala	12,18%	11,37%
Stopa regulatornog kapitala	15,41%	15,16%

Na dan 31. decembra 2020. godine Banka je imala koeficijent adekvatnosti kapitala od 15,41%. Ukoliko bi se neto dobit za 2020. godine uključila u obračun adekvatnosti kapitala, na dan 31. decembra 2020. adekvatnost kapitala banke bi iznosila 16,33%.

U skladu sa propisima Republike Srpske kapital Banke sastoji se od:

- osnovnog kapitala, koji obuhvata obične akcije i akcijsku premiju, zakonske rezerve i ostale rezerve, kao i neraspoređenu dobit iz prethodnog perioda umanjeno za nematerijalna ulaganja,
- dopunskog kapitala, koji uključuje iznos opšteg umanjavanja vrijednosti za kreditne gubitke za izloženosti koje su raspoređene u nivo kreditnog rizika 1, i iznos subordinisanog duga najviše do 1/3 iznosa osnovnog kapitala

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.8. Fer vrijednost finansijske aktive i obaveza**

Poslovna politika Banke je da objelodani informacije o pravičnoj vrijednosti aktive i pasive za koju postoje zvanične tržišne informacije i kada se pravična vrijednost značajno razlikuje od knjigovodstvene vrijednosti.

Po mišljenju Uprave Banke, iznosi finansijskih sredstava i obaveza iskazani u priloženim finansijskim izvještajima odražavaju vrijednost koja je u datim okolnostima najvjerodostojnija i najkorisnija za potrebe izvještavanja.

Fer vrijednost je cijena koja bi bila primljena za prodaju sredstva ili plaćena za prenos duga redovnom transakcijom između učesnika na tržištu na datum mjerenja. Na osnovu podataka o tehnikama vrednovanja koji se koriste za mjerenje fer vrijednosti, finansijska imovina i finansijske obaveze kategorizovane su pod tri nivoa hijerarhije fer vrijednosti:

Kotirane cijene na aktivnim tržištima (Nivo I)

Fer vrijednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnim tržištima najbolje se utvrđuje putem kotiranih cijena identičnih finansijskih instrumenata gdje te kotirane cijene predstavljaju tržišne vrijednosti/cijene korištene u redovnim transakcijama. To se koristi prvenstveno za vlasničke instrumente kojima se trguje na aktivnom tržištu, dužničke instrumente kojima se trguje na međubankovnom tržištu i kotirane derivative.

Vrijednost utvrđena korištenjem uočljivih parametara (Nivo II)

Ako nema kotiranih cijena za pojedinačne finansijske instrumente, tržišne cijene uporedivih finansijskih instrumenata ili prihvaćeni modeli mjerenja koji primjenjuju direktno ili indirektno uočljive cijene ili parametre (kamatne stope, krivulje prinosa i kreditni rasponi) moraju se koristiti za utvrđivanje fer vrijednosti. Ovaj nivo uključuje većinu OTC derivativa i nekotiranih dužničkih instrumenata. Finansijski instrument je klasificiran u Nivo II ako su svi značajni podaci u vrednovanju uočljivi na tržištu.

Vrijednost utvrđena korištenjem neuočljivih parametara (Nivo III)

Ova kategorija uključuje finansijske instrumente za koje nema uočljivih tržišnih stopa ili cijena.

Fer vrijednost se stoga utvrđuje korištenjem modela mjerenja i neuočljivih podataka (obično interno dobivenih kreditnih raspona) koji su adekvatni za odnosni finansijski instrument. Ovi modeli koriste pretpostavke Uprave i procjene u zavisnosti od transparentnosti utvrđivanja cijena i složenosti finansijskog instrumenta. Finansijski instrument klasificiran je u nivo III ako jedan ili više značajnih podataka nisu direktno uočljivi na tržištu.

Modeli vrednovanja redovno se revidiraju, potvrđuju i kalibriraju.

Finansijski instrumenti čija je fer vrijednost aproksimativno jednaka knjigovodstvenoj vrijednosti

Za finansijska sredstva i finansijske obaveze koje su likvidne ili imaju kratak rok dospjeća (do 3 mjeseca) pretpostavlja se da su knjigovodstvene vrijednosti aproksimativno jednake njihovoj fer vrijednosti. Ova pretpostavka se takođe odnosi na depozite po viđenju, štedne depozite bez roka dospjeća i finansijske instrumente sa varijabilnim kamatnim stopama.

Finansijski instrumenti sa fiksnom kamatnom stopom

Fer vrijednost finansijskih sredstava i obaveza sa fiksnom kamatnom stopom, koje se evidentiraju po amortizovanoj nabavnoj vrijednosti, se procjenjuje poređenjem tržišnih kamatnih stopa pri početnom priznavanju sa tekućim tržišnim stopama koje trenutno važe za slične finansijske instrumente na osnovu kotiranih cijena na tržištu. Za finansijske instrumente za koje nisu dostupne tržišne cijene, koristi se model diskontovanog novčanog toka koji je baziran na krivoj prinosa tekuće kamatne stope koja odgovara preostalom periodu do roka dospjeća.

Finansijski instrumenti vrednovani po fer vrijednosti

Finansijski instrumenti, kao što su hartije od vrijednosti raspoložive za prodaju, se vrednuju po fer vrijednosti baziranoj na dostupnim tržišnim informacijama, odnosno korišćenjem kotirane tržišne cijene na dan izvještavanja.

36. FINANSIJSKI INSTRUMENTI (nastavak)**36.8 Fer vrijednost finansijske aktive i obaveza****31. decembar 2020. godine**

	<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	BAM hiljada Ukupno
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha				
Hartije od vrijednosti za trgovanje	11.418	-	-	11.418
Ukupno	11.418	-	-	11.418
Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku				
Obveznice Republike Srpske	-	39	-	39
Ukupno	-	39	-	39
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednost kroz ostali ukupni rezultat				
Obveznice Republike Srpske	-	268.774	-	268.774
Udjeli u kapitalu drugih pravnih lica	-	-	1.237	1.237
Ukupno	-	268.774	1.237	270.011
Ukupna finansijska imovina na dan 31. decembra 2020.	11.418	268.813	1.237	281.468

31. decembar 2019. godine

	<u>Nivo 1</u>	<u>Nivo 2</u>	<u>Nivo 3</u>	BAM hiljada Ukupno
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednosti kroz bilans uspjeha				
Hartije od vrijednosti za trgovanje	10.688	-	-	10.688
Ukupno	10.688	-	-	10.688
Finansijska imovina koja se vrednuje po amortizovanom trošku				
Obveznice Republike Srpske	-	52	-	52
Ukupno	-	52	-	52
Finansijska imovina koja se vrednuje po fer vrijednost kroz ostali ukupni rezultat				
Obveznice Republike Srpske	-	233.691	-	233.691
Udjeli u kapitalu drugih pravnih lica	-	-	1.237	1.237
Ukupno	-	233.691	1.237	234.928
Ukupna finansijska imovina na dan 31. decembra 2019.	10.688	233.743	1.237	245.668

37. DEVIZNI KURSEVI

Zvanični kursevi koji su korišćeni za kursiranje bilansnih pozicija denominiranih u stranoj valuti na 31. decembar 2020. i 2019. godine u Konvertibilnu marku (BAM) su bili sljedeći:

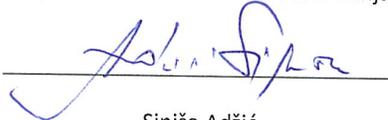
31. decembar	2020.	2019.
EUR	1,95583	1,95583
USD	1,59257	1,74799
CHF	1,80145	1,79913

38. DOGAĐAJI POSLIJE DANA BILANSIRANJA

Nadzorni odbor Banke je na I redovnoj sjednici održanoj 18. februara 2021. godine, donio odluku o sazivanju VII vanredne sjednice Skupštine akcionara Banke, na kojoj će se razmatrati prijedlog odluke o XXXI emisiji hartija od vrijednosti/XXIV emisiji akcija javnom ponudom. Tridesetprvom emisijom hartija od vrijednosti, odnosno XXIV emisijom redovnih (običnih) akcija javnom ponudom emituje se 20.000.000 običnih redovnih akcija, lokalne oznake NOVB-R-E, nominalne vrijednosti 1,00 KM po akciji, ukupne nominalne vrijednosti 20.000.000,00 KM.

Cilj prikupljanja novčanih sredstava iz XXXI emisije hartija od vrijednosti/XXIV emisije akcija je povećanje osnovnog kapitala i stope regulatornog kapitala u skladu sa Strateškim planom Banke.

Potpisano u ime Nove banke a.d. Banja Luka:

Siniša Adžić
Predsjednik Uprave Banke

Dejan Vukosavljević
Član Uprave Banke

Jasna Zrilić
Član Uprave Banke

Borislav Trampa
Član Uprave Banke